

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	394
Land:	Gaza-Vestbredden
Kilde:	Lifos og Migrationsverket
Titel:	Situationen i Palestina - Västbanken och Gaza
Udgivet:	22. maj 2019
Optaget på baggrundsmaterialet:	22. august 2019

Situationen i Palestina - Västbanken och Gaza

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation \(2008\)](#). Den är en opartisk presentation av tillförlitlig och relevant landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänna förhållanden eller där Lifos expert är en källa, vilket i så fall anges. För att få en så fullständig bild som möjligt bör rapporten inte användas exklusivt som underlag i samband med avgörandet av ett enskilt ärende utan tillsammans med andra källor.

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och Lifos har ingen avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Lifosrapport: Situationen i Palestina – Västbanken och Gaza

2019-05-22, version 1.0

Lifos – Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet

© Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2019

Omslagsbild: Lifos

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Innehåll

1.	English summary	4
2.	Inledning	5
3.	Bakgrund	6
4.	Den politiska situationen	7
5.	Västbanken	10
5.1.	Rörelsefrihet	10
5.1.1.	Uppdelningen av Västbanken	10
5.1.2.	Rörelserestriktioner	10
5.1.3.	Tillstånd	11
5.1.4.	Registrering	11
5.1.5.	Boendesituation	12
5.1.6.	Lifos analys	12
5.2.	Säkerhetsläget	12
5.2.1.	Lifos analys	14
5.3.	Demokrati och mänskliga rättigheter	15
5.3.1.	MR-situationen för särskilda grupper	16
5.3.2.	Lifos analys	24
5.4.	Rätts- och säkerhetssektorns kapacitet och integritet	25
5.4.1.	Säkerhetssektorn	25
5.4.2.	Rättssektorn	30
5.4.3.	Lifos analys	34
6.	Gaza	36
6.1.	Den humanitära situationen i Gaza	36
6.1.1.	Bakgrund	36
6.1.2.	Ekonomi	37
6.1.3.	Arbetslöshet	39
6.1.4.	Sysselsättning	39
6.1.5.	Samhällstjänster	41
6.1.6.	Internflyktingar	45
6.1.7.	Den humanitära situationen för barn i Gaza	46
6.1.8.	Lifos analys	47
6.2.	Säkerhetsläget	48
6.2.1.	Lifos analys	52
6.3.	Demokrati och mänskliga rättigheter	53
6.3.1.	MR-situationen för särskilda grupper	54
6.3.2.	Lifos analys	59
6.4.	Rätts- och säkerhetssektorns kapacitet och integritet	60
6.4.1.	Säkerhetssektorn	60
6.4.2.	Rättssektor	61
6.4.3.	Lifos analys	63
6.5.	In- och utresa till och från Gaza	64
6.5.1.	Rafah	64
6.5.2.	Erez-övergången	71
6.5.3.	Lifos analys	72
7.	Källförteckning	74
7.1.	Elektroniska källor	74
7.2.	Muntliga källor	94
	Bilaga 1	96
	Karta över Västbanken, juli 2018	96
	Bilaga 2	97
	Karta över Gaza, december 2018	97

1. English summary

This report about the State of Palestine (the West Bank and Gaza) is written upon request by the Department of Legal Affairs at the Swedish Migration Agency in order to serve as basis for their legal assessment. Hence, it covers the following subjects; the security situation, democracy and human rights situation, vulnerable groups, rule of law including an overview of the executive and judicial sector, the humanitarian situation in Gaza, entrance and exit from Gaza (Rafah crossing point). A brief historical background, in addition to a description of the political situation and political analysis are found in the beginning of this report. The information presented in this report is based on in-depth desk-research and a recent fact finding mission to Palestine and Israel conducted by the agency's country of origin information experts.

The most significant findings presented in this report are related to the deterioration of human rights situation in the West Bank in addition to the status changes of the Rafah crossing point. The deterioration of human rights situation in the West Bank is related to the increase in the Israeli and the Palestinian Authorities crackdown on human rights activists, participants in demonstrations, and critics on social-media. Rafah has been open almost uninterruptedly since Ramadan/ May 2018, however, the conditions regulating the actual exit and entrance procedures for people are extreme. Nepotism and corruption were reported to take place during the entire procedure, affecting the possibility and ability for people to use the crossing point, bribe rates are unaffordable in relation to the economic situation for people in Gaza.

Politically the situation in Palestine is facing a new area in the light of the Trump administration. Trumps decision to move the US embassy to Jerusalem and to cut funds on UNRWA, in addition of recognizing the annexed Golan Heights as part of Israel have led to a termination of the US mediator roll in the peace process negotiations between Palestine and Israel . It has also led to public agitation in forms of demonstrations such as the March of Return demonstrations in Gaza and similar sporadic demonstrations and individual violent acts in the West bank. Hamas and Fatah reconciliation process remains unresolved despite several national and international efforts.

Information about certain vulnerable groups have been difficult to obtain due to the sensitivity of the matters mainly information about LGBTI, atheism and converters. Lifos was able to collect information from individual informants however cross checking information has been limited.

2. Inledning

Denna rapport har tagits fram av Lifos efter en beställning från Migrationsverkets rättsavdelning. Rapporten redogör för den aktuella situationen i Palestina, på Västbanken och i Gaza, och behandlar flera olika teman relevanta för rättsavdelnings rättsliga bedömning.

Rapporten inleds med en bakgrund och en redogörelse för den aktuella politiska situationen. Dessa delar är övergripande för hela Palestina. Resterande del av rapporten har delats upp i två sektioner, en om Västbanken och en om Gaza. I dessa delar behandlas säkerhetsläget, demokrati och mänskliga rättigheter samt rätts- och säkerhetssektorns kapacitet och integritet. Vissa delar berör bara det ena området, och finns då bara med där. Det finns t.ex. ett avsnitt om rörelsefrihet endast i delen om Västbanken och den humanitära situationen samt in- och utresa finns endast i Gazadelen.

Rapporten använder sig av diverse olika primär- och sekundärkällor. Primärkällorna är främst information från möten som Lifos haft med internationella organisationer, lokala människorättsorganisationer samt myndigheter under utredningsresor. Detta gäller främst en utredningsresa till Israel och Västbanken i februari 2019. Men även i mindre utsträckning en resa tillsammans med norska Landinfo i oktober–november 2016 till Israel, Västbanken och Gaza, där Landinfo själva stod för Gazadelen av resan.

För vissa tematiska områden har information varit svår att tillgå. Det gäller t.ex. hbtq där informationen framförallt kommer från två källor Lifos träffat på plats i Palestina. Informationen om hbtq bör hanteras med viss försiktighet då den inte har kunnat verifieras med andra källor. Vidare har Lifos inte lyckats hitta trovärdiga källor om ateism eller konversion varför detta inte har tagits med i rapporten.

Lifos använder sig genomgående i rapporten av namnet Palestina, eftersom Sverige erkänt Staten Palestina år 2014. Med Palestina menas då Gaza och Västbanken inklusive Östra Jerusalem. Migrationsverket registrerar också personer som gör sannolikt att de har sin hemvist på Västbanken, i Gaza eller i östra Jerusalem som medborgare i Palestina, även om Palestina saknar medborgarskapslagstiftning.

3. Bakgrund

Från 1900-talets början kom judiska invandrare i allt större antal till det område som kallades Palestina och som då främst var bosatt av araber. År 1917 ställdes Palestina under brittiskt styre efter att ha tillhört det ottomanska riket under 400 år. Britterna gav stöd till ett judiskt nationalhem i Palestina genom den så kallade *Balfourdeklarationen*, men tog också hänsyn till palestiniernas oro och begränsade den judiska invandringen och jorduppköpen. Trots det anlades under 1920-talet allt fler judiska bosättningar. Missnöjet med den judiska invandringen ledde till en revolt 1936–1939 som slogs ner med våld av britterna och där 5000 palestinier dog.¹

Frågan om Palestinas framtid överläts till FN som 1947 föreslog att Palestina skulle delas i en judisk stat, och i en arabisk stat². Jerusalem skulle ställas under FN:s förvaltning. Judarna accepterade resolutionen men det gjorde inte palestinierna och strider utbröt mellan palestinier och judar.³

På våren 1948 utropades Staten Israel vilket följdes av ett krig mellan Israel och flertalet arabiska nationer. Efter vapenstillståndet 1949 hade Israel 77 procent av den yta som tidigare utgjort Palestina. Jordanien ockuperade Västbanken, inklusive östra Jerusalem, och Gazaremsan ställdes under egyptiskt styre.⁴

Över 700 000 palestinier flydde eller fördrevs i samband med kriget⁵, motsvarande 55 procent av Palestinas dåvarande befolkning. Palestinierna kallar denna händelse för *al-Nakba*, katastrofen.⁶

Efter sexdagarskriget 1967 ockuperade Israel hela det område som tidigare varit ockuperat av Jordanien, dvs. Västbanken och östra Jerusalem. Dessutom ockuperades Gaza som tidigare varit under egyptiskt styre⁷. Israel annekterade också Jerusalem och har sedan dess det administrativa styret över staden, men deras suveränitet över Jerusalem har av de flesta länder, USA undantaget⁸, inte erkänts. År 2005 drog Israel tillbaka sin närvaro från Gaza men de upprätthåller sedan dess en blockad av Gaza se mer under den ([Humanitära situationen i Gaza](#)). Västbanken är fortsatt ockuperat.⁹

¹ Utrikespolitiska institutet, *Landguiden: Palestina – Äldre historia* [betaltjänst], 2016-06-17, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/palestina/aldre-historia/> (hämtad 2018-08-29); BBC, *Palestinian territories – Timeline*, 2019-04-08, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-29362505> (hämtad 2019-04-30).

² Den föreslagna judiska staten motsvarade 55 procent av dåvarande Palestina och den arabiska delen motsvarade 44 procent av området. Se Haaretz, *Revisiting the UN Partition Plan: Is It Still Relevant?*, 2015-12-04, <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-revisiting-the-un-partition-plan-1.5430627> (hämtad 2019-05-07).

³ Utrikespolitiska institutet, 2016-06-17; BBC, 2019-04-08.

⁴ Migrationsverket, Lifos, *Palestinier i Mellanöstern – uppehållsrätt och dokument*, 2018-10-31, s. 10–11, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=42216> (hämtad 2018-11-30); BBC, 2019-04-08.

⁵ Palestinierna började fly innan kriget och fortsatte även att fly efter. UNRWA:s definition av palestinska flyktingar är personer som bodde i Palestina mellan juni 1946 och maj 1948, och som förlorade sina hem och möjligheter till uppehälle som ett resultat av konflikten 1948. Se UNRWA, *Who we are*, odaterad, <https://www.unrwa.org/who-we-are> (hämtad 2019-05-07).

⁶ Migrationsverket, Lifos, 2018-10-31, s. 10–11.

⁷ Även de syrisk Golanhöjderna ockuperades och annekterades av Israel 1981.

⁸ USA erkände Jerusalem som Israels huvudstad den 6 december 2017. Se mer i Migrationsverket, Lifos, *Lägesanalys: Palestina efter USA:s erkännande av Jerusalem som Israels huvudstad*, 2018-01-17, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40785> (hämtad 2019-03-21).

⁹ Migrationsverket, Lifos, 2018-10-31, s. 19–20.

I samband med Osloavtalet år 1994 lämnade Israel delvis över styret av Palestina till den palestinska myndigheten (PA). Sedan presidentvalet år 2005 styrs den palestinska myndigheten av president Abbas som tillhör Fatah. Till en början hade PA auktoritet över hela det palestinska området men sedan Hamas maktövertagande i Gaza år 2007 har PA bara auktoritet över Västbanken. Hamas styr de facto i Gaza, även om Hamas styre inte har erkänts internationellt.¹⁰

I parlamentsvalen år 2006 vann Hamas majoriteten av alla platser i parlamentet och en ny palestinsk regering ledd av Hamas bildades. Hamas styre har varken erkänts av EU eller USA och de har klassat rörelsen som en terroristorganisation.¹¹ Efter flera månaders förhandlingar bildades en nationell samlingsregering 2007 men konflikten mellan Fatah och Hamas eskalerade och regeringen blev inte långvarig.¹² Abbas utsåg en ny premiärminister och regering på Västbanken och Hamas tog kontroll över Gaza under våldsamma former. Interna stridigheter där cirka 300 personer dog utspelade sig framförallt i Gaza mellan Fatah-kontrollerade säkerhetsstyrkor och Hamas.¹³ Hamas de facto regering har inte heller erkänts internationellt¹⁴ och fungerar som en enpartistat även om mindre partier tolereras till en viss nivå.¹⁵ Den interna konflikten har pågått sedan dess och försoningsförhandlingar mellan PA och Hamas har misslyckats.¹⁶

I Gaza har flera militära konflikter mellan Israel och Hamas utspelats sedan Hamas maktövertagande, den senaste år 2014. Under 2018 har läget återigen eskalerats i samband med *March of Return*-protesterna längs stängslet mot Israel se mer under ([Säkerhetsläget i Gaza](#)).

4. Den politiska situationen

Under åren har flera försök gjorts till fredsförhandlingar och till att hitta en lösning på den mångåriga konflikten mellan Israel och Palestina. Dessa har kretsat kring en tvåstatslösning som bygger på 1967 års gränser, men hittills har alla försök misslyckats.¹⁷ För närvarande sker inga öppna fredsförhandlingar. Egypten leder

¹⁰ Migrationsverket, Lifos, 2018-10-31, s. 19–20.

¹¹ Council on Foreign Relations, *Hamas*, 2014-08-01, <https://www.cfr.org/backgroundunder/hamas> (hämtad 2019-03-21); BCC, *EU top court keeps Hamas on terror blacklist*, 2017-07-27, <https://www.bbc.com/news/world-europe-40727791> (hämtad 2019-03-21).

¹² UN, *Gaza 10 years later*, 2017-07-11, s. 5, https://unsco.unmissions.org/sites/default/files/gaza_10_years_later_-_11_july_2017.pdf (hämtad 2018-11-30).

¹³ Migrationsverket, Lifos, *Situationen för politiskt olikvärdande på Västbanken*, 2017-10-19, s. 7, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40459> (hämtad 2019-03-19).

¹⁴ Hamas har inte diplomatiska förbindelser med EU, USA och många andra västländer. Formellt förhandlar inte Israel med dem även om det för närvarande pågår relativt långtgående förhandlingar om vapenvila mellan Hamas och Israel. Se bl.a. International Crisis Group, *Rebuilding the Gaza Ceasefire*, 2018-11-16, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/israel-palestine/191-rebuilding-gaza-ceasefire> (hämtad 2019-03-19).

¹⁵ Freedom House, *Freedom in the World 2019, Gaza Strip*, 2019, <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2019/gaza-strip> (hämtad 2019-03-15).

¹⁶ UN, 2017-07-11, s. 5.

¹⁷ Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), *DFAT Thematic report Palestinian Territories*, 2017-03-15, s. 5, <https://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-palestinian-territories.pdf>, (hämtad 2018-02-12); Utrikespolitiska Institutet, *Landguiden: Palestina / Modern historia* [betaltjänst], 2018-08-31, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/palestina/modern-historia/> (hämtad 2019-04-17).

dock indirekta förhandlingar om en vapenvila mellan Hamas och Israel. Dessa sker mot bakgrund av det senaste årets eskalering i konflikten se mer under ([Säkerhetsläget i Gaza](#)). Detta trots att Israel alltid har haft som policy att förhandla med PLO (*Palestinian Liberation Organization*) eller PA sedan dess etablering, och inte med Hamas som inte erkänner Israels rätt att existera.¹⁸

Förhandlingarna om vapenvila sägs ske i tre faser. Den första fasen handlar om att återställa lugnet i Gaza och undvika en eskalering av konflikten mellan Hamas och Israel. Den andra fasen sägs innebära humanitära och ekonomiska åtgärder och en mer formell medling som t.ex. skulle kunna inkludera en fångutväxling. Den tredje fasen skulle innebära att PA återvänder till makten i Gaza samtidigt som internationella biståndsgivare släpps in i större utsträckning med syfte att återuppbygga Gaza mer långsiktigt.

Israel är i dagsläget starkare än på länge på grund av USA:s stöd och de goda relationerna mellan den nyss omvalde israeliske premiärministern Netanyahu och den amerikanske presidenten Trump.¹⁹ Under Trumps tid som president har han erkänt Jerusalem som Israels huvudstad²⁰, erkänt israelisk suveränitet över Golanhöjderna²¹ och kraftigt reducerat sitt stöd till FN:s flyktingorgan för palestinska flyktingar, UNRWA. Reduceringen av UNRWA:s budget försatte organisationen i en akut ekonomisk kris vilket påverkat dess möjligheter att ge bistånd till palestinska flyktingar se mer om detta under ([Humanitära situationen i Gaza](#)).²² Netanyahu har också under de senaste åren tagit alltmer stöd av mer radikala högerpartier i Israel och bosättarrörelsen vilket påverkar den israeliska politiken i en mera konservativ, religiös och radikal riktning.²³ Israels kontroll över Västbanken är i det närmaste total, fler bosättningar byggs på ockuperad mark, då byggandet av dem inte medför några negativa konsekvenser för Israel.²⁴

USA arbetar också på en fredsplan som går under namnet *deal of the century* som väntas annonseras under juni 2019 efter ramadan.²⁵ Dess innehåll har inte avslöjats även om en del information har läckt ut, och troligtvis har erkännandet av Jerusalem och Golanhöjderna varit delar i planen. Möjligtvis ingår också att Israels suveränitet över bosättningarna på Västbanken ska erkännas. Netanyahu gjorde

¹⁸ International Crisis Group, 2018-11-16, s. 4; Utrikespolitiska Institutet, *Landguiden: Palestina* [betal tjänst], odaterad, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/palestina/> (hämtad 2019-04-17); BBC, *New Hamas policy document 'aims to soften image'*, 2017-05-01, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-39744551> (hämtad 2019-04-17).

¹⁹ Möte med International Crisis Group, Jerusalem, 2019-02-13; Haaretz, *Analysis// Netanyahu 2019: Radicalized by Obama, Unleashed by Trump*, 2019-04-08, <https://www.haaretz.com/israel-news/elections/premium-netanyahu-2019-radicalized-by-obama-unleashed-by-trump-1.7092089> (hämtad 2019-04-25).

²⁰ Beslutet togs dock redan 1995 men alla amerikanska presidenter före Trump (Clinton, Bush och Obama) har sedan dess skjutit på det kontroversiella beslutet. Se mer i Migrationsverket, Lifos, 2018-01-17, s. 5.

²¹ Israel erövrade Golanhöjderna år 1967 av Syrien och annekterade området 1981. Precis som med annekteringen av östra Jerusalem, har den inte erkänts av FN eller någon annan stat än USA.

²² Möte med Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), Jerusalem, 2019-02-11; Middle East Monitor, *US ambassador reveals details of 'deal of the century'*, 2019-03-28, <https://www.middleeastmonitor.com/20190328-us-ambassador-reveals-details-of-deal-of-the-century/> (hämtad 2019-04-25).

²³ Haaretz, 2019-04-08.

²⁴ Möte med International Crisis Group, 2019-02-13.

²⁵ The Palestinian Chronicle, *US to Announce 'Deal of the Century' after Ramadan*, 2019-04-25, <https://www.palestinechronicle.com/us-to-announce-deal-of-the-century-after-ramadan/> (hämtad 2019-04-30).

också ett uttalande strax innan det israeliska valet den 9 april 2019 där han sa att Israel skulle annektera Västbanken om han vann valet.²⁶ Vissa bedömare menar dock att Israel i praktiken redan har eller håller på att annektera Västbanken, eftersom allt fler bosättningar byggs på ockuperad mark²⁷

Försoningen mellan Fatah och Hamas har förhandlats i flera omgångar, senast under hösten 2017 då man hann relativt långt innan även dessa förhandlingar bröt samman. Egypten sägs ha fått mandatet att förhandla fram en försoning mellan de två fraktionerna, vilket ska ske som en del i en större process där även förhandlingarna om vapenvila mellan Hamas och Israel ingår. För närvarande är dock relationerna mellan Fatah och Hamas spända och inga förhandlingar sker. PA:s exkludering från de indirekta förhandlingarna med Israel orsakar stor irritation hos Abbas och PA vars position är att försoning borde föregå förhandlingar om vapenvila. Abbas vidhåller positionen att han endast går med på att bilda en palestinsk stat som inkluderar Gaza, samt att en försoning mellan Fatah och Hamas måste innebära att PA också tar över styret i Gaza med full politisk och militär kontroll. Detta innebär en mer rigid position än tidigare. PA har också i omgångar infört sanktioner mot Gaza, senast under 2018 i form av kraftiga budgetnedskärningar.²⁸

Nya palestinska val ska enligt utsago hållas i maj 2019. Det finns dock inget som tyder på att den planen kommer att fullföljas eller att den faktiska viljan finns från president Abbas att hålla valen. Opinionsmätningar visar negativa siffror för hans parti Fatah och Fatah är splittrat mellan olika ledare inom partiet.²⁹ Ingen tydlig efterträdare har utsetts till den åldrade Fatah-ledaren Abbas (84 år) vars hälsa sviktar. Det skapar också risker för att djupare konflikter möjligen kan uppstå mellan de olika fraktionerna inom partiet efter hans bortgång.³⁰

²⁶ Middle East Monitor, 2019-03-28; *US to announce 'deal of the century' after Israel coalition formed*, 2019-04-11, <https://www.middleeastmonitor.com/20190411-us-to-announce-deal-of-the-century-after-israel-coalition-formed/> (hämtad 2019-04-25).

²⁷ Möte med International Crisis Group, 2019-02-13; B'Tselem, seminarium i Stockholm, 2019-04-23.

²⁸ Haaretz, *Abbas Blasts Emerging Israel-Hamas Deal, Says Palestinian Authority Must Be Involved*, 2018-08-18, <https://www.haaretz.com/middle-east-news/palestinians/.premium-abbas-blasts-emerging-israel-hamas-deal-says-pa-must-be-involved-1.6388344> (hämtad 2019-04-23); Al Jazeera, *Hamas: Between unity with Fatah and a deal with Israel*, 2018-08-28, <https://www.aljazeera.com/indepth/opinion/hamas-unity-fatah-deal-israel-180827144942247.html> (hämtad 2019-04-23); International Crisis Group, 2018-11-16, s. 5.

²⁹ Gatestone Institute, *Palestinians: Marching Backwards as Israel Prepares for Elections*, 2019-03-01, <https://www.gatestoneinstitute.org/13812/palestinians-israel-elections> (hämtad 2019-04-03); Möte med International Crisis Group, 2019-02-13.

³⁰ Möte med International Crisis Group, 2019-02-13.

5. Västbanken

5.1. Rörelsefrihet

5.1.1. Uppdelningen av Västbanken

Västbanken är administrativt uppdelad i tre zoner sedan Osloavtalet 1994: A, B och C se karta över ([Västbanken i bilaga 1](#)).

Den palestinska myndigheten har kontroll i område A på Västbanken som framförallt utgörs av de större palestinska städerna. I område B, som utgörs av uppbyggda områden, kontrollerar PA den civila administrationen medan Israel har kontroll över säkerheten. I område C har Israel nästan full civil och militär kontroll.³¹ Där finns också de flesta israeliska bosättarna. Område A och B är uppdelade på över 200 separata enheter av land som ligger utspridda och är omgivna av område C. Israel kontrollerar vägarna mellan de palestinska enklaverna och många av dessa kan bara användas av israeler³². I östra Jerusalem har Israel full kontroll efter annekteringen av staden 1967.³³

5.1.2. Rörelserestriktioner

Vid den israeliska ockupationens början 1967 kunde palestinier från Västbanken och Gaza resa nästan helt fritt. Israel ändrade dock sin policy efter den första intifadan som bröt ut 1987. De införde ett krav att varje palestinier som skulle ta sig till Israel eller östra Jerusalem, eller resa mellan Västbanken och Gaza, skulle ha ett särskilt tillstånd från de israeliska myndigheterna. Efter den andra intifadan som började år 2000 då också ett antal palestinska självmordsattacker utfördes, införde Israel fysiska rörelsehinder och omfattande restriktioner för palestinier att röra sig och resa, även inom Palestina. År 2002 började Israel att bygga en mur som separerar Västbanken från Israel, men den ringar också in israeliska bosättningar och finns därför till stor del inne på Västbanken. Den är idag ett stort hinder för palestinier att röra sig fritt. Det finns också militära vägspärrar av permanent och icke-permanent slag där palestinier måste visa upp sitt id-kort och tillstånd för att få passera.³⁴ En del vägspärrar har tagits bort och en del har blivit permanenta. Till detta kommer ett antal tillfälliga avspärrningar som införs när Israel ser ett behov av detta och som försvårar rörelsefriheten för palestinier. En anledning till att införa tillfälliga avspärrningar, eller på kort varsel stänga en vägspärr, är t.ex. att det har skett en säkerhetsincident i närheten.³⁵

³¹ Område A utgör 18 procent av Västbanken, område B utgör 22 procent och område C cirka 60 procent. I område A och B bor majoriteten av den palestinska befolkningen. Se, B'Tselem, *Planning Policy in the West Bank*, 2017-11-11 (uppdaterad feb. 2019), https://www.btselem.org/planning_and_building (hämtad 2019-04-29).

³² För mer information, se: B'Tselem, *West Bank roads on which Palestinian vehicles are completely prohibited*, 2017-01-31, https://www.btselem.org/freedom_of_movement/forbidden_roads (hämtad 2019-04-29).

³³ Al Jazeera, *Maps: The occupation of the West Bank*, 2014-07, <http://america.aljazeera.com/multimedia/2014/7/west-bank-security.html> (hämtad 2019-04-17); B'Tselem, *East Jerusalem*, 2017-11-11 (uppdaterad 2019-01-27), <https://www.btselem.org/jerusalem> (hämtad 2019-04-26).

³⁴ För mer information om vägspärrar i Västbanken, se B'Tselem, *List of military checkpoints in the West Bank and Gaza Strip*, 2018 -06-30, https://www.btselem.org/freedom_of_movement/checkpoints_and_forbidden_roads (hämtad 2019-04-29).

³⁵ Migrationsverket, Lifos, 2018-10-31, s. 21–22.

5.1.3. Tillstånd

Israeliska myndigheter kräver tillstånd för palestinier från Västbanken för att resa in och ut ur Jerusalem och Israel. Tillstånd krävs även inom vissa områden på Västbanken, framförallt de som är omgärdade av muren, och för resor till områden i närheten av israeliska bosättningar på Västbanken. Palestinier registrerade i Jerusalem behöver inte tillstånd för att resa eftersom de har permanent uppehållstillstånd i Israel.³⁶

Tillstånden utfärdas för olika anledningar, t.ex. av medicinska skäl, utbildning, turism, arbete, för att besöka familj etc. Ofta har de israeliska myndigheterna en kvot och ger bara ett max antal tillstånd per månad. De utfärdas med olika tidslängder i relation till behoven. Även endagstillstånd förekommer. Tillstånden är oftast begränsade till att gälla ett specifikt område och innehavaren kan därför inte resa omkring fritt med det.³⁷ Individuella säkerhetskontroller görs på de som söker.³⁸

Längden på tillståndet beror också på säkerhetsläget i allmänhet och på den sökandes bakgrund med avseende på säkerhetsincidenter. Det är vanligt förekommande att tillstånd dras in utan varsel, eller slutar beviljas plötsligt. Ofta beror det på säkerhetsskäl som inte vidare specificeras. Israel kritiseras av människorättsorganisationer för att använda sig av detta godtyckligt.³⁹

Sedan mars 2015 har de israeliska myndigheterna infört vissa lättnader i rörelserestriktionerna som innebär att kvinnor över 50 år och män över 55 år kan resa in i Israel och Jerusalem utan tillstånd.⁴⁰

För mer information om tillstånd, se Lifosrapporten [Palestinier i Mellanöstern-uppehållsrätt och dokument](#).

5.1.4. Registrering

Israel har kontrollen över det palestinska befolkningsregistret och alla palestiniers uppehållsrätt. Palestinier är antingen registrerade på Västbanken, i Gaza eller i östra Jerusalem. Överlag är en registerförflyttning svår att genomföra.

Registreringar kan inte förflyttas utan godkännande av Israel och för att röra sig mellan dessa områden krävs särskilda tillstånd från de israeliska myndigheterna. Det framgår också på id-handlingar om en person är registrerad i Gaza eller på Västbanken.⁴¹

Palestinier med id-kort från Gaza kan inte flytta till Västbanken utan ett särskilt tillstånd från de israeliska myndigheterna, vilket i princip är omöjligt.⁴² Personer från Gaza som påträffas utan tillstånd på Västbanken skickas tillbaka till Gaza.⁴³

³⁶ Migrationsverket, Lifos, 2018-10-31, s. 29–30.

³⁷ Ibid.

³⁸ Coordination of Government Activities in the Territories (COGAT), *Unclassified Status of Authorizations for the Entry of Palestinians into Israel, their Passage between Judea and Samaria and the Gaza Strip and their Travel Abroad*, Unofficial translation by Gisha, 2017-09-18, <http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/general/50en.pdf> (hämtad 2018-09-20).

³⁹ Migrationsverket, Lifos, 2018-10-31, s. 29–30.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Ibid., s. 25–26.

⁴² Möte med Gisha, Tel Aviv, 2019-02-12.

⁴³ Migrationsverket, Lifos, 2018-10-31, s. 25–26.

En Västbankenregistrerad person som vill flytta till Gaza har dock lättare att göra det, så länge de lovar att de bosätter sig där permanent.⁴⁴

Det är i praktiken inte möjligt för en palestiniere från Västbanken att bosätta sig i Jerusalem om man inte har sitt ursprung där, dvs. är registrerad där på grund av att en eller båda föräldrarna kommer därifrån. Det är dock krångligare för en mamma med id-kort från Jerusalem att registrera sitt barn om inte pappan är Jerusalem-palestiniere också.⁴⁵ Men det är även svårt om man är gift med en person från Jerusalem eftersom Israel inte har godkänt några ansökningar om familjeåterförening sedan 2002.⁴⁶

För mer information, se Lifosrapporten [Palestiniere i Mellanöstern- uppehållsrätt och dokument, Familjeåterförening](#).

5.1.5. Boendesituation

I område C på Västbanken och i östra Jerusalem måste palestiniere ansöka om tillstånd från de israeliska myndigheterna för att kunna bygga hus, oavsett om den som ansöker äger marken. Det är i regel svårt att få dessa, då mer än 94 procent av alla ansökningar har avslagits de senaste åren. I område C kan bara palestiniere bygga på en procent av området, i Jerusalem på 13 procent. Hus byggs därför utan tillstånd och flertalet rivs av de israeliska myndigheterna.⁴⁷

5.1.6. Lifos analys

Det finns avsevärda rörelsehinder i Palestina som gör det svårt för en palestiniere att ta sig mellan Västbanken och Gaza, till Jerusalem från Gaza eller Västbanken, till Israel och inom Västbanken. Det är också generellt svårt att flytta mellan olika områden. Gällande flytt från Gaza till Västbanken och Jerusalem eller från Västbanken till Jerusalem är i princip omöjligt.

5.2. Säkerhetsläget

Säkerhetssituationen på Västbanken karakteriseras främst av: våldsamheter i samband med palestinska demonstrationer och protester där israeliska militären (*Israeli Defense Forces, IDF*) ofta svarar med tårgas, beskjutningar med gummikulor eller levande ammunition; israeliska räder i palestinska områden (även område A); individuella attacker av en palestinsk gärningsman gentemot israeler (civila, soldater eller poliser) samt våld från israeliska bosättare mot palestiniere.⁴⁸ Över tid förekommer regelbundet även dispyter kring framförallt de muslimska helgedomarna, i synnerhet Al Aqsa-moskén, som ofta leder till demonstrationer och våldsamheter.⁴⁹

⁴⁴ Möte med Gisha, Tel Aviv, 2016-11-02.

⁴⁵ Möte med palestinska inrikesministeriet, Ramallah, 2019-02-14.

⁴⁶ Migrationsverket, Lifos, 2018-10-31, s. 26.

⁴⁷ United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Demolition watch*, odaterad, <https://www.unrwa.org/demolition-watch> (hämtad 2019-04-11); B'Tselem, *Planning and Building*, 2017-11-11 (uppdaterad 2019-02-06), https://www.btselem.org/planning_and_building (hämtad 2019-04-11).

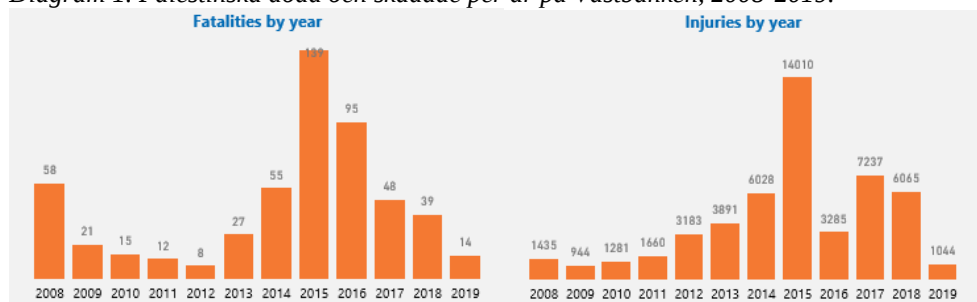
⁴⁸ Detta framgår vid läsning av ett flertal rapporter från OCHA, se OCHA, *Protection of Civilians*, odaterad, <https://www.ochaopt.org/reports/protection-of-civilians> (hämtad 2019-05-15).

⁴⁹ Migrationsverket, Lifos, *Lägesanalys: Israel och Palestina*, 2015-10-19, s. 1. <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35940> (hämtad 2019-05-20)

Situationen på Västbanken har de senaste två åren varit relativt lugn med tillfälliga eskaleringar och våldsbrott, särskild i samband med vissa händelser, såsom USA:s erkännande av Jerusalem som Israels huvudstad.⁵⁰ Den senaste eskaleringen skedde i början av december 2018 då totalt sju palestinier och tre israeler dödades samt 481 palestinier och 16 israeler skadades. I samband med en våldsincident där en palestinier dödades två soldater nära en bosättning utanför Ramallah gick den israeliska armén in i staden, som ligger i område A och under palestinsk kontroll och där all officiell PA-representation finns. Hela staden deklarerades vara en stängd militärzon av Israel medan israeliska styrkor letade efter den palestinska förövaren och bl.a. konfiskerade material från en nyhetsbyrå. Det israeliska intrånget ledde till våldsamma konfrontationer mellan protesterande palestinier och israeliska styrkor och ett flertal misstänkta palestinska förövare sköts ihjäl och många demonstranter skadades. Situationen deskalerade dock efter hand.⁵¹

Under vintern-våren 2019 har också nya spänningar kring Al Aqsa-moskén blossat upp ännu en gång och utspelar sig i Jerusalems gamla stad. Palestinska bedjare och israeliska myndigheter försöker båda ta kontrollen över en byggnad (*Bab al-Rahma* på Tempelberget) som varit stängd sedan 2003 av Israel. Palestiner öppnade den igen i februari 2019 på eget bevåg och använder den som en bönsal, men Israel vill förhindra palestinernas tillgång till byggnaden och har försökt att stänga den igen utan att lyckas. Konfrontationer mellan palestinier och de israeliska soldater som bevakar byggnaden förekommer regelbundet samtidigt som Israel försöker lösa konflikten genom dialog med Jordanien som har ansvaret för Tempelberget.⁵²

Diagram 1. Palestinska döda och skadade per år på Västbanken, 2008-2019.

Källa: OCHA.⁵³

Diagrammen ovan visar palestinska dödsfall respektive skadade på Västbanken från år 2008 till och med mars 2019. Under 2017 och 2018 har antalet döda och skadade gått ner jämfört med åren innan.⁵⁴

⁵⁰ Migrationsverket, Lifos, *Lägesanalys: Palestina efter USA:s erkännande av Jerusalem som Israels huvudstad*, 2018-01-07, s. 6.

<https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40785> (hämtad 2019-05-20)

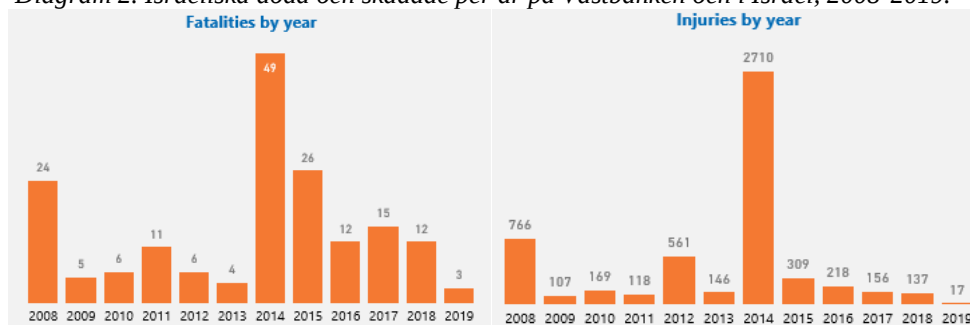
⁵¹ Al Jazeera, *The events that shook the Palestinian territories in 2018 – the Ramallah lockdown*, 2018-12-30, <https://www.aljazeera.com/news/2018/12/events-shook-palestinian-territories-2018-181228140137550.html> (hämtad 2019-04-15); Al Monitor, *Violence escalates amid Israeli raid of Ramallah*, 2018-12-14, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/12/israel-raid-palestine-ramallah-escalation-violence.html> (hämtad 2019-04-15).

⁵² International Crisis Group, *Watch List 2019, First Update – Lowering Israeli-Palestinian Tensions*, 2019-04-19, <https://www.crisisgroup.org/global/watch-list-2019-first-update> (hämtad 2019-04-26); Haaretz, *Senior Israeli Delegation Visits Jordan, but No Solution Yet for Temple Mount Crisis*, 2019-03-07, <https://www.haaretz.com/israel-news/premium-israeli-delegation-visits-jordan-but-no-solution-found-for-temple-mount-crisis-1.7001319> (hämtad 2019-04-29).

⁵³ OCHA, *Data on casualties: Palestinian fatalities – West Bank; Palestinian injuries – West Bank*, odaterad, <https://www.ochaopt.org/data/casualties> (hämtad 2019-04-15).

⁵⁴ Ibid.

Diagram 2. Israeliska döda och skadade per år på Västbanken och i Israel, 2008-2019.

Källa: OCHA.⁵⁵

Diagrammen ovan visar israeliska dödsfall respektive skadade på Västbanken och i Israel från år 2008 till och med mars 2019. Under 2017 och 2018 har de israeliska dödsfallen och skadade minskat jämfört med åren innan.

Siffrorna ovan från OCHA skiljer inte på civila och icke-civila. Av OCHA:s rapporter "Protection of Civilians" framgår dock att majoriteten av alla dödade palestinier är civila, varav vissa är gärningsmän eller misstänkta gärningsmän.⁵⁶ Kompletterande israelisk statistik gör gällande att sex civila israeler och fem soldater dödades år 2018 (vilket också ger en lägre siffra totalt än OCHA:s statistik).⁵⁷

Våldet från de israeliska bosättarna har också ökat och antalet incidenter år 2018 var 295 stycken.⁵⁸ Enligt siffror från FN-organet OCHA har antalet våldsincidenter ökat med 175 procent mellan 2016 och 2018. Bosättarvåldet orsakar personskador men också skador på egendomar och fastigheter. År 2018 dödades 3 palestinier av bosättare och 83 skadades, varav 20 barn. De flesta incidenterna skedde runt bosättningsarna i området kring staden Nablus på norra Västbanken.⁵⁹ De sker ofta i samband med den palestinska olivskörden på hösten men även vid andra tillfällen. Det råder i praktiken straffrihet för israeliska bosättare för dessa brott och de åtalas sällan se mer under ([Västbanken, rätts- och säkerhetssektorn](#)).⁶⁰ Attacker från palestinier på israeler kan också leda till hämndattacker från bosättare.⁶¹

5.2.1. Lifos analys

Lifos bedömning är att säkerhetsläget på Västbanken sedan 2015 har blivit bättre, med färre dödsoffer, men att kortvariga eskaleringar sker som sedan lugnar ner sig. Israel och PA har ett omfattande och relativt stabilt säkerhetssamarbete som gör att mer omfattande palestinska protester inte brukar blossa upp. Mer radikala och

⁵⁵ OCHA, *Data on casualties: Israeli fatalities – West Bank and Israel; Israeli injuries – West Bank and Israel*, odaterad, <https://www.ochaopt.org/data/casualties> (hämtad 2019-04-16).

⁵⁶ Se OCHA, *Protection of Civilians*, odaterad.

⁵⁷ Washington Post, *Attacks by Israeli settlers surge as West Bank tensions boil*, 2019-03-06, www.washingtonpost.com/archive/local/2019/02/17/5c69f176-2a30-11e9-906e-9d55b6451eb4_story.html (hämtad 2019-04-12).

⁵⁸ Washington Post, 2019-03-06.

⁵⁹ OCHA, *High level of violence by Israeli settlers; rise in Israeli fatalities*, 2018-11-16, <https://www.ochaopt.org/content/high-level-violence-israeli-settlers-rise-israeli-fatalities> (hämtad 2019-04-12).

⁶⁰ Washington Post, 2019-03-06.

⁶¹ OCHA, *High level of violence by Israeli settlers; rise in Israeli fatalities*, 2018-11-16.

våldsbevakande grupper får inte heller det utrymme som skulle kunna förvärpa säkerhetssituationen på Västbanken radikalt.

Säkerhetsläget är dock oberäknligt med anledning av det spända politiska läget. Detta beror dels på den oklara framtiden för Fatah efter att Abbas försvunnit, dels att Israel är i medvind och starkare än på länge på grund av USA:s stöd som blivit mer bosättningsvänligt och radikalt, se mer under den ([Politiska situationen](#)). Troligtvis kommer innehållet i USA:s fredsplan väcka reaktioner från palestinskt håll när dess innehåll offentliggörs, eftersom allt tyder på att USA:s fredsplan är mer fördelaktig för Israel. I ett läge då Abbas försvinner och ingen tydlig efterträdare finns med en samlad maktbas, kan även de interna palestinska konflikterna eskalera, potentiellt även med stridigheter mellan olika Fatah-fraktioner eller mellan Hamas och Fatah på Västbanken.

5.3. Demokrati och mänskliga rättigheter

Presidentval har varken ägt rum i Gaza eller på Västbanken sedan 2005. Abbas sitter fortsatt kvar som palestinsk president efter fjorton år trots att hans mandat gick ut fyra år efter valet, dvs. år 2009. Fatah-ledda PLO förlängde då hans presidentskap på obegränsad tid.⁶² Han fortsätter att regera via presidentdekret.⁶³

Inget parlamentsval har heller hållits i Palestina sedan år 2006. Konflikten mellan Hamas och Fatah, att Hamas tog kontrollen över Gaza samt att Israel arresterade flera av de Hamas-anknutna parlamentarikerna lamslog det då valda parlamentet (*Palestinian Legislative Council, PLC*) redan 2007. Dess mandat gick ut 2010 eftersom parlamentet sitter på fyraåriga mandat, men trots detta har inget nytt valts. Nya lagar antas istället genom dekret från presidenten. Hamas-myndigheterna i Gaza fattar även beslut om egna lagar.⁶⁴ Abbas beslöt också i slutet av 2018 att upplösa PLC vilket kritiserats av hans motståndare.⁶⁵

Nya val ska enligt utsago hållas i maj 2019. Det finns dock inget som tyder på att den planen kommer att hållas eller att det finns en verklig vilja hos president Abbas att hålla val, inte minst då opinionsmätningar visar negativa siffror för hans parti Fatah.⁶⁶ Lokala kommunalval, som ursprungligen skulle ske 2016, hölls i maj 2017. Hamas, Islamiska jihad och Folkfronten för Palestinas befrielse bestämde sig för att inte delta. Endast 145 kommuner, färre än hälften, av Västbankens totala kommuner höll val. Kommunalval ägde varken rum i östra Jerusalem, som är under israelisk annektering, eller i Gaza.⁶⁷

Situationen har sedan 2007 varit präglad av politisk friktion och splittring mellan de två största partierna i Palestina, Fatah och Hamas. Hamas har de facto kontroll över Gaza sedan de tog makten år 2007 och har sedan dess fungerat som en

⁶² Migrationsverket, Lifos, 2017-10-19, s. 7.

⁶³ BBC, *Profile: Mahmoud Abbas*, 2012-11-29, www.bbc.com/news/world-middle-east-20033995 (hämtad 2017-06-28).

⁶⁴ Migrationsverket, Lifos, 2017-10-19, s. 7; Migrationsverket, Lifos, *Västbanken & Gaza – säkerhet / myndighetsskydd*, 2013-02-22, s. 8, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29558> (hämtad 2019-04-03).

⁶⁵ Gatestone Institute, *Palestinians: Marching Backwards as Israel Prepares for Elections*, 2019-03-01, <https://www.gatestoneinstitute.org/13812/palestinians-israel-elections> (hämtad 2019-04-03)

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Freedom House, *Freedom in the world 2018, West Bank*, 2018, <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/west-bank> (hämtad 2018-11-12).

enpartistat, även om mindre partier tolereras till en viss nivå. Splittringen påverkar MR-situationen i både Gaza och Västbanken.⁶⁸

5.3.1. MR-situationen för särskilda grupper

5.3.1.1. Journalister

Medier och journalistisk verksamhet i Palestina bedöms inte vara fri enligt Freedom House.⁶⁹ Jämfört med föregående år har 2018 bevittnat en ökning i antalet allvarliga attacker mot kvinnliga och manliga journalister. Ökningen kännetecknas av att israeliska soldater dödat två palestinska journalister, samt skadat dussintals genom skarpa skott, explosiva kulor och gasbomber som avfyrats på journalister i tjänst, där MADA (palestinskt centrum för utveckling och mediefrihet) menar att journalisterna var utsatta på grund av deras yrke.⁷⁰ Under 2018 har MADA dokumenterat och övervakat totalt 584 attacker mot mediefrihet i Palestina, varav 455 (ca 78 procent) begåtts av israeliska soldater, medan 129 (ca 22 procent) begåtts av de palestinska myndigheternas säkerhetsapparater på Västbanken och i Gaza.⁷¹

Tabell 1. Violations against media freedoms in Palestine during 2018 according to the party that committed the violation.

Party	Israeli Occupation	Palestinian authorities West Bank	Palestinian authorities Gaza	Total
Number	455	88	41	584

Källa: MADA.⁷²

På Västbanken och i Gaza har Israel under 2018 stängt ner två mediekanaler samt förstört ytterligare två.⁷³ Antalet arresterade journalister har ökat, 33 journalister arresterades år 2017 jämfört med 41 år 2018, varav 5 var kvinnor, däribland en journalist som jobbar för B'Tselem, en israelisk människorättsorganisation. Vissa har blivit arresterade under arbetsuppdrag medan andra har arresterats i hemmet under nattetid. Organisationen MADA som arbetar med mediefrihet i Palestina, uppger att anledningarna bakom de flesta arresteringarna är att hindra journalisterna från nyhetsbevakningen.⁷⁴

Tabell 2. The Israeli arrests of journalists during the last ten years in West bank and Gaza

Year	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Total
NO	7	18	12	13	13	13	20	46	33	41	216

Källa: MADA.⁷⁵

⁶⁸ Freedom House, *Freedom in the world 2019, Gaza Strip*, 2019.

⁶⁹ Freedom House, *Freedom in the world 2019, Gaza Strip*, 2019.

⁷⁰ Amnesty international, *Israel and the Occupies Palestinian Territories*, 2019-02-26, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2003694/MDE1599112019ENGLISH.pdf> (hämtad 2019-05-15).

⁷¹ The Palestinian Center for Development and Media Freedoms MADA, *Violations of Media Freedoms in Palestine Annual report*, 2018, s. 5, http://www.madacenter.org/images/text_editor/2018/2019/annualrepE2018.pdf (hämtad 2019-03-15).

⁷² Ibid.

⁷³ Ibid., s.15.

⁷⁴ Ibid., s.17.

⁷⁵ Ibid.

På Västbanken har 88 journalister blivit utsatta av palestinska myndigheter under 2018, varav 21 kallats till sammanträde och förhör, 16 som blivit fysiskt attackerade, 17 som arresterats och häktats och resten utsatts för övriga kränkningar.⁷⁶

Enligt PAs presslagstiftning från 1995 kan journalister bötfällas och fängslas. Tidningar kan nedläggas för publicering av så kallad ”hemlig information” som berör säkerhetsstyrkor, nyheter som kan skada den nationella gemenskapen eller nyheter som uppmanar till våld.⁷⁷ Journalister och bloggare som kritiserar PA eller Israel bemöts av godtyckliga arresteringar, hot samt fysiskt våld av både israeliska styrkor och PA:s säkerhetsstyrkor.⁷⁸

5.3.1.2. Människorättsaktivister och aktivister på sociala medier

Aktivitet online är känt för att vara övervakad av både israeliska och PA:s säkerhetsstyrkor på Västbanken. Individer som är aktiva på sociala medier kan riskera arrest, förhör och även fängelse för påstådd anstiftan till våld eller kritik mot myndigheterna. År 2018 arresterade israeliska myndigheter omkring 350 palestinier på Västbanken som anklagades för anstiftan till våld på grund av deras publicerande på sociala medier. Dessutom har israeliska administrativa domstolar fått större makt att ta bort innehåll från sociala medier.⁷⁹

Enligt Independent Commission for Human Rights (ICHR) bevitnades år 2017 en drastisk försämring av yttrandefriheten. En stor anledning till detta var att president Abbas i juni 2017 använde ett verkställande presidentdekret för att utfärda lagen om elektronisk brottslighet (*Electronic Crimes Law*). Den nuvarande lagen föreskriver stora böter och långa fängelsestider för en rad vaga brott, inklusive publicering och spridning av material som bedöms vara kritiska mot staten.⁸⁰ Andra brott som kan generera böter eller fängelse är spridning av information som anses vara allmänt olämplig från ett socialt och religiöst perspektiv.⁸¹

Lagen om elektronisk brottslighet har ökat myndigheternas möjlighet att övervaka och godtyckligt agera mot personer som offentligt kritiserar myndigheterna online.⁸² PA har sedan ratificeringen av lagen blivit utsatt för kritik och tryck från civilsamhället och internationella människorättsorganisationer.⁸³

Detta resulterade i en lagändring år 2018. Trots att den nya lagen innehåller artiklar som ändrades i enlighet med internationell rätt och avtal, till vilka Palestina är undertecknare,⁸⁴ behåller den några artiklar som ursprungligen ansågs vara problematiska, såsom artikel nr 39 som fortsätter att tillåta blockering av hemsidor

⁷⁶ The Palestinian Center for Development and Media Freedoms MADA, 2018, s. 19.

⁷⁷ Freedom House, *Freedom in the world 2018*, West Bank, 2018.

⁷⁸ Freedom House, *Freedom in the world 2019*, West Bank, 2019, <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2019/west-bank> (hämtad 2019-03-15).

⁷⁹ 7amleh The Arab Center for Advancement of Social Media, “Hashtag Palestine 2018”: *An Overview of Digital Rights Abuses of Palestinians*, mars 2019, https://7amleh.org/wp-content/uploads/2019/03/Hashtag_Palestine_English_digital_pages.pdf (hämtad 2019-05-15).

⁸⁰ Freedom House, *Freedom in the world 2018*, West Bank, 2018.

⁸¹ Freedom House, *Freedom in the world 2019*, West Bank, 2019.

⁸² Ibid.

⁸³ Association for progressive communication APC, *Has the Palestinian Cybercrime Law really been amended*, maj 2018, <https://www.apc.org/en/news/has-palestinian-cybercrime-law-really-been-amended> (hämtad 2019-05-15).

⁸⁴ Ibid.

i 24 timmar. Lagen ger polisväsendet och åklagaren fortsatt befogenhet att tvinga internetleverantörer att arkivera användares data i minst tre år på regeringens begäran, och personer fortsätter att arresteras utan häktningsorder på grund av vagt definierade artiklar i lagen.⁸⁵ Arbetet med att införa ändringar i lagen är dock pågående, med sikte på att så småningom ha en etisk lag som skyddar individers integritet och rättigheter i enlighet med internationella lagar.⁸⁶

Civilsamhällets arbete med lagändringen och trycket på regeringen resulterade enligt ICHR i en förbättring av yttrandefriheten år 2018 jämfört med året innan. ICHR menar vidare att antalet journalister, MR-aktivister samt bloggare som utsatts för arrest har minskat under 2018.⁸⁷ Organisationen Al-Haq å andra sidan menar att MR-situationen allmänt har försämrats under de senaste åren och att PA gör nedslag och utför godtyckliga arresteringar mot PA-kritiker och MR-aktivister, oavsett om kritiken gäller politiska frågor eller sociala normer.⁸⁸ Al-Haq menar att situationen är oroväckande och att civilsamhällets arbete blir svårare ju mer tryck som de utsätts för från både Israel och PA.⁸⁹

I sin senaste rapport om mänskliga rättigheter i Palestina anger Human Rights Watch (HRW) att 2016 och 2017 har 220 personer blivit gripna av ”Preventive Security” på grund av inlägg i sociala medier, därav 65 universitetsstudenter och 2 journalister. Vidare framkommer att preventiva säkerhetsstyrkor arresterat 125 personer och säkerhetstjänsten arresterat 61 personer fram till april 2018. Arresteringarna utfördes på basis av ”illegala aktiviteter” samt yttrande som faller utanför ramen för kritik och yttrandefrihet i säkerhetsstyrkornas mening.⁹⁰

De senaste åren har även PA slagit ner på demonstrationer som anordnats av palestinska aktivister, där det bl.a. förekommit arresteringar och misshandel av demonstranter. Den 13 juni 2018 attackerade säkerhetstjänsten aktivister som demonstrerade för att lyfta sanktioner som PA har på Hamas i Gaza. 52 demonstranter blev godtyckligt arresterade och misshandlade, däribland en anställd på Amnesty International som var på väg för att bevaka demonstrationerna.⁹¹

5.3.1.3. Kvinnor

Palestinska kvinnor på Västbanken är särskilt utsatta på grund av tre övergripande faktorer: den israeliska ockupationen och de begränsningar den innebär i kvinnors dagliga liv bl.a. med avseende på rörelsefrihet,⁹² de fundamentala patriarkala

⁸⁵ Association for progressive communication APC, maj 2018.

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ Möte med Independent Commission for Human Rights (ICHR), Ramallah, 2019-02-14.

⁸⁸ Möte med Al-Haq, Ramallah, 2019-02-16.

⁸⁹ Ibid.

⁹⁰ Human Rights Watch (HRW), *Two Authorities, One Way, Zero Dissent Arbitrary Arrest and Torture Under the Palestinian Authority and Hamas*, 2018-10-23,

<https://www.hrw.org/report/2018/10/23/two-authorities-one-way-zero-dissent/arbitrary-arrest-and-torture-under> (hämtad 2018-11-12).

⁹¹ Amnesty International, *Human rights in the Middle East and north Africa, review in 2018, State of Palestine*, 2019-02-26, s.2

<https://www.ecoi.net/en/file/local/2003695/MDE2199122019ENGLISH.pdf> (hämtad 2019-04-30).

⁹² För mer information om hur ockupationen fördubblar utsattheten för kvinnor i jämförelse med män, se Nadera Shalhoub-Kevorkian & Adrien K. Wing, *Violence Against Palestinian Women in the West Bank*, 2015,

<http://www.oxfordscholarship.com/view/10.1093/acprof:oso/9780199346578.001.0001/acprof-9780199346578-chapter-5?print=pdf> (hämtad 2019-05-15).

ideologier som präglar det palestinska samhället samt social och juridisk särbehandling i form av diskriminerande lagar och normer.⁹³

Arbetslösheten bland kvinnor på Västbanken är 51 procent, en av världens högsta.⁹⁴ Detta utgör ett ytterligare tryck mot kvinnor som blir ekonomiskt beroende av männen och hamnar i svagare position i maktdynamiken som berör många livsaspekter.⁹⁵

Den pågående konflikten mellan Israel och Palestina och den israeliska ockupationen har sina effekter på kvinnor i form av ökade våldsnivåer i samhället i stort, arbetslöshet, ökad fattigdom, restriktioner i rörelsefriheten, trångboddhet etc. Det i sin tur leder till en ökad psykologisk press generellt på palestinska familjer vilket också ökar våldet mot kvinnor. Detta gäller i hela Palestina men särskilt i Gaza där den humanitära situationen är svår och där många människor bor på en mycket liten yta och med få möjligheter att ta sig ut.⁹⁶

Våld mot kvinnor är också allmänt utbrett i Palestina.⁹⁷ Enligt en studie som utfördes av den palestinska statistiska centralbyrån, som inkluderade nära 6000 palestinska familjer (på Västbanken och i Gaza), har strax under 40 procent av kvinnorna som varit gifta upplevt våld i hemmet under det senaste året. En majoritet rapporterade om psykologiskt våld, ekonomiskt missbruk och påtvingad social isolering, medan omkring 20 procent hade upplevt fysiskt våld och omkring 10 procent sexuellt våld. Enligt undersökningen har kvinnorna i omkring 30 procent av fallen sökt tillflykt hos sin familj medan omkring 60 procent blivit kvar i hemmet. Inte ens en procent av de kvinnor som upplevde våld sökte tillflykt till en av de få härbärgena.⁹⁸ Eftersom våld i hemmet är förknippat med skam och stigmatisering är det många fall som inte rapporteras till polisen.⁹⁹ Få fall hamnar också i domstol. Detta förvärrar kvinnans situation samt hennes möjligheter till skydd och att ta sig ut ur våldet. Rådande lagstiftning och praxis bidrar dessutom till att bevara kvinnans lägre status i samhället, oavsett hennes religion, sociala status eller ålder.¹⁰⁰

Hedersrelaterat våld och mord kvarstår som ett fenomen i det palestinska samhället. Hedersmord är underrapporterat eftersom det finns skillnader i de metoder som polisen respektive organisationer använder för att dokumentera hedersmord. Det saknas också information från Gaza om hedersmord.¹⁰¹ Enligt organisationen Kvinna till Kvinna kan ingen ge skydd mot hedersvåld och de menar att alla känner alla och vet vad alla gör i Palestina. Historier om kvinnor som brutit mot sociala normer berättas i generation efter generation.¹⁰²

⁹³ Ibid.

⁹⁴ Palestine Palestinian Central Bureau of Statistics, 2018-03-07, http://www.pcbs.gov.ps/portals/pcbs/PressRelease/Press_En_7-3-20148-women-en.PDF (hämtad 2019-03-15).

⁹⁵ Möte med Women center for legal aid and counseling (WCLAC), Jerusalem, 2019-02-13.

⁹⁶ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, *Temarapport: Våld mot kvinnor i Palestina och möjligheter till skydd*, 2017-05-02, s. 6–7, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39419> (hämtad 2019-03-20).

⁹⁷ DFAT, 2017-03-15, s. 24.

⁹⁸ Shalhoub-Kevorkian & Wing, 2015; Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2017-05-02, s.12.

⁹⁹ Ibid., s. 23–29.

¹⁰⁰ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2017-05-02, s. 6.

¹⁰¹ Ibid., s. 17–20.

¹⁰² Ibid.; Möte med Kvinna till Kvinna, Jerusalem, 2016-11-01.

Sedan PA ratificerade den internationella kvinnokonventionen CEDAW har några ändringar i lagen gjorts som avser kvinnor, framförallt i brottsbalken. Man har exempelvis gjort ändringar i artikel 99 som ger möjlighet till reducerat straff på grund av förmildrande skäl, t.ex. att motivet var heder, eller att förövaren var ung.¹⁰³ Women Center for Legal Aid and Counseling (WCLAC), som varit mycket aktiva i att främja lagförändringar som berör kvinnor, menar dock att ändringarna har varit minimala och att det är svårt att få till stånd förändringar på grund av krafter som motarbetar detta. Representanten för WCLAC är oroad över att en av de motarbetande och patriarkala krafterna, Chief Justice of Sharia Courts,¹⁰⁴ är medlem i styrelsen som godkänner lagändringar. Detta är väldigt farligt och kan riskera att hindra förbättringar av kvinnors rättigheter och situation, menar organisationen.¹⁰⁵

Det finns fem härbärgen i Palestina, tre på Västbanken och två i Gaza.¹⁰⁶ Enligt organisationen WCLAC stigmatiseras kvinnor som blir inskrivna i härbärgena, och kan riskera social isolering när de återvänder hem.¹⁰⁷ Därför tycker representanten för WCLAC att det vanligtvis är bättre att föra ett försoningssamtal mellan parterna innan kvinnan lämnar hemmet. I fallen där det finns en allvarlig risk för grovt våld eller sexuella övergrepp hänvisas däremot kvinnorna till härbärget som har längre boendetid än andra, så som den i Nablus.¹⁰⁸ WCLAC menar att de måste ingripa för att härbärgena ska godkänna långtidsboenden då resurserna är begränsade. WCLAC meddelar att kvinnorna i de flesta fallen har återvänt till sina hem efter att ha tillbringat tid i härbärgena. Inga mordfall har meddelats i de ärenden WCLAC har arbetat med.¹⁰⁹ Kvinnor som hamnar i konflikt med högt uppsatta personer löper större risk, och skyddsmekanismer för dessa kvinnor är mer komplicerade och svåra att åstadkomma. Kvinnorna kan också bli remitterade till härbärget i Haifa, däremot är det alternativet i praktiken begränsat för de kvinnor som inte kan ta sig till Israel, vilket gäller alla kvinnor från Västbanken och Gaza utan särskilt tillstånd (se mer under [rörelsestrukturer](#)).¹¹⁰

Polisen på Västbanken har särskilda familjeskyddsenheter dit kvinnor kan vända sig separat och få särskild hantering. Polisen har också fått särskild träning i att hantera fall gällande våld mot kvinnor.¹¹¹ Trots polisens familjeenheter är det få kvinnor som söker polishjälp för våld i hemmet.¹¹²

För mer information om situationen för kvinnor i Palestina, se Lifos temarapport [Våld mot kvinnor i Palestina och möjligheter till skydd](#).

5.3.1.4. *Hbtq*

I Palestina kan man inte vara öppen med sin sexualitet.¹¹³ Individer som bryter mot de förutbestämda genusrollerna riskerar repressalier från myndigheterna och utsätts

¹⁰³ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2017-05-02, s. 20–21; Möte med WCLAC, 2019-02-13.

¹⁰⁴ Enligt WCLAC uppfattas Chief Justice of Sharia Courts som en individ som motarbetar kvinnors rättigheter. Denna har tidigare hindrat progressiva lagändringar till stöd för kvinnors rättigheter.

¹⁰⁵ Möte med WCLAC, 2019-02-13.

¹⁰⁶ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2017-05-02, s. 31–33; Möte med WCLAC, 2019-02-13.

¹⁰⁷ Palestinian Central Bureau of Statistics, 2018-03-07.

¹⁰⁸ Möte med WCLAC, 2019-02-13.

¹⁰⁹ Ibid.

¹¹⁰ Ibid.

¹¹¹ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2017-05-02, s. 2–29; DFAT, 2017-03-15, s. 24.

¹¹² Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2017-05-02, s. 27.

¹¹³ Eftersom hbtq generellt är tabubelagt i Palestina, är informationen begränsad. Informationen i denna del kommer främst från två olika källor som Lifos träffat i Palestina under utredningsresor.

för socialt tryck och konsekvenser.¹¹⁴ Situationen är svårare för individer med sämre ekonomiska omständigheter och svag social status. Individer som bor på landsbygden och i mindre byar är särskilt utsatta, då deras privatliv är oerhört begränsat av de sociala normerna som utgår från det lokala samhället och inte individen.¹¹⁵ Om man inte har ett normativt beteendemönster i linje med ens biologiska kön utsätts man bland annat för trakasserier i skolan, från samhället, familjen samt myndigheter.¹¹⁶

Till skillnad från Gaza är homosexualitet inte kriminaliserad på Västbanken.¹¹⁷ Det finns inte heller någon systematisk diskriminering av dem på samhällslevelig nivå eftersom man inte heller erkänner deras existens.¹¹⁸ De är dock utsatta på flera sätt och kan även arresteras för omoraliskt beteende.¹¹⁹ Det finns många sociala och kulturella hinder för hbtq-personer i Palestina och personer som tillhör den gruppen utsätts för sociala påtryckningar. De kan inte leva öppet i det palestinska samhället.¹²⁰ Enligt organisationen Al-Qaws är den främsta källan till oro för en hbtq-person i Palestina samhället eller familjen.¹²¹

Organisationer som jobbar med hbtq på Västbanken är få. Al-Qaws är en NGO som är registrerad i Jerusalem men som ger juridiskt stöd bland annat i städer på Västbanken. Al-Qaws tjänster når endast ett fåtal med tanke på de risker som finns med att ha en offentlig närvaro. De som känner till organisationens existens och tjänster är personer som anses vara mer privilegierade och tillhöra eliten. Sawa är en annan organisation som jobbar med hbtq-frågor, vars arbete också är begränsad. Sawa har en jourtelefon som tar emot samtal från utsatta individer som söker juridiskt och psykosocialt stöd.¹²²

Vissa familjer försöker hålla hbtq-personer isolerade i hemmet, gifter bort dem eller försöker att "omvända" dem. Det varierar hur man behandlar en familjemedlem som är hbtq-person, men generellt accepteras det inte av de flesta familjer. De kan också utsättas för våld från familjen.¹²³

Fyra homosexuella personer har enligt Lifos källa dött under oklara omständigheter på Västbanken de senaste fem åren.¹²⁴ I ett fall från staden Nablus år 2018, har en son till en högt uppsatt person inom PA, blivit utsatt för spridning av en video med sexuellt innehåll. Personen blev häktad i tre veckor, vilket enligt polisen var i skyddssyfte. Under tiden mannen satt häktad utsattes han för fysiskt och verbalt våld. FN-organet OHCHR har följt fallet men de har inte kunnat få kontakt med personen efter att han lämnat häktet och mannens familj hävdar att han har lämnat landet.¹²⁵ Andra fall som Lifos fick ta del av berättar om personer som blivit frihetsberövade av okända män och utsatts för utpressning på pengar, hotats om offentlig skandal eller spridning av känsliga bilder eller videor.¹²⁶

¹¹⁴ Möte med hbtq-aktivist, Ramallah, 2019-02-15.

¹¹⁵ Ibid.

¹¹⁶ Ibid.

¹¹⁷ Freedom House, *Freedom in the world 2019, West Bank*, 2019.

¹¹⁸ DFAT, 2017-03-15, s. 25.

¹¹⁹ Möte med Al Qaws, Jerusalem, 2016-10-31.

¹²⁰ DFAT, 2017-03-15, s. 25.

¹²¹ Möte med Al Qaws, 2016-10-31.

¹²² Möte med hbtq-aktivist, 2019-02-15.

¹²³ Möte med Al Qaws, 2016-10-31.

¹²⁴ Uppgifterna har inte kunnat bekräftas med andra källor.

¹²⁵ Möte med hbtq-aktivist, 2019-02-15.

¹²⁶ Ibid.

Enlig Lifos samtalspartner brukar inte hbtq-personer söka skydd hos polisen eller annan statlig myndighet på grund av risk för exponering samt skam. Det finns inga härbärgen för hbtq-personer på Västbanken. Samma källa uppger att personer som arbetar med hbtq-frågor är utsatta, även om de inte är hbtq-personer själva. En advokat som heter Muhanad Karaja är känd för att ta sig an fall som berör homosexuella personer. Han har vid flera tillfällen blivit trakasserad och hans val av fall blir ofta ifrågasatt. Utsattheten som hbtq-personer upplever gäller inte enbart vid vistelse på offentliga platser utan även i deras hem. Vid flera tillfällen har personer blivit arresterade i sina hem då de haft många homosexuella närvarande vid sociala tillställningar i hemmet.¹²⁷

Polisen brukar inte initiera sökandet av hbtq-personer utan agerar när de får information eller tips. Detta då polisen inte vill introducera hbtq-fenomenet i samhället, enligt samtalspartnern.¹²⁸ OHCHR menar att i de fallen de har hanterat hbtq-ärenden var individerna anklagade för narkotikabrott eller förräderi.¹²⁹ Det förekommer också fall där hbtq-personer blivit utsatta för utpressning för att tvångssamarbeta med myndigheter, framförallt med israeliska säkerhetstjänsten.¹³⁰ Al-Qaws menar att Israel använder den sexuella läggningen i utpressningssyfte för att rekrytera informatörer.¹³¹

Trakasserier via internet förekommer på Västbanken. Det finns anekdotisk information om att myndigheterna ägnar sig åt bevakning, något som Lifos inte har möjlighet att bekräfta.¹³²

Lifos noterar att informationen främst gäller homosexuella män och i mindre utsträckning lesbiska. Det finns inte heller någon information om andra grupper såsom transsexuella, bisexuella, intersexuella eller queerpersoner.

5.3.1.5. Politisk opposition

Fatah är det största partiet på Västbanken. Utöver Fatah finns ett antal små partier som arbetar relativt fritt på Västbanken. De mest utsatta grupperna är anhängare eller sympatisörer till Hamas samt anhängare av en utbruten Fatah-fraktion, framförallt ledd av politikern Mohammed Dahlan.¹³³ Abbas har den senaste tiden vidtagit administrativa och byråkratiska åtgärder för att marginalisera potentiella politiska rivaler inom Fatah. Israel å andra sidan bevakar och arresterar politiska aktivister på daglig basis, framförallt personer som anses hota den israeliska säkerheten.¹³⁴

Enligt australiensiska DFAT är Hamas mer aktiva på Västbanken än vad Fatah är i Gaza.¹³⁵ Hamas-anhängare utsätts för regelbundna massarresteringar och angrepp på demonstrationer eller aktiviteter, samt nedstängningar av institutioner som kan misstänkas tillhöra Hamas oavsett verksamhetens natur.¹³⁶ En intensifiering av arresteringar skedde efter en bombattack mot premiärminister Hamdallahs konvoj

¹²⁷ Ibid.

¹²⁸ Ibid.

¹²⁹ Möte med Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), Jerusalem, 2019-02-15.

¹³⁰ Möte med OHCHR, 2019-02-15.

¹³¹ Möte med Al Qaws, 2016-10-31.

¹³² Möte med hbtq-aktivist, 2019-02-15.

¹³³ Freedom House, *Freedom in the world 2019, West Bank*, 2019.

¹³⁴ Ibid.; Möte med ICHR, 2019-02-14.

¹³⁵ DFAT, 2017-03-15, s. 18.

¹³⁶ Freedom House, *Freedom in the world 2019, West Bank*, 2019.

när han besökte Gaza i mars 2018. PA utförde då ett antal arresteringar av Hamas-anhängare på Västbanken.¹³⁷

En annan våg av arresteringar som riktades mot Hamas-anhängare rapporterades i september 2018, enligt Freedom House. Arresteringar av personer som sker p.g.a. oliktänkande ses av PA varken som politiska arresteringar eller politiska fångar, enligt ICHR. Dessa arresteringar klassas som kriminella brott, såsom narkotikabrott, förräderi eller pengatvätt.¹³⁸ ICHR menar att Hamas-anhängare på Västbanken är den mest politiskt utsatta gruppen eftersom de är kontinuerligt utsatta av både Israel och PA.¹³⁹ Ett exempel är Osama Al-Nabrisi som fängslades åtminstone 15 gånger efter att ha avtjänat ett 12 års fängelsestraff i israeliska fängelser 2014. Första gången blev han administrativt arresterad av PA, för sina Hamas-aktiviteter i israeliska fängelser, två dagar efter att han frisläpptes från israeliskt fängelse.¹⁴⁰ Administrativa arresteringar utförs av PA i enlighet med gällande straffrätt på Västbanken. En guvernör har där befogenhet att arrestera och häkta individer på breda grundvalar, såsom att upprätthålla allmän rätt och ordning.¹⁴¹ Enligt OHCHR har myndigheter ingen avsikt att åtala de arresterade, utan kan kvarhålla dem i upp till sex månader utan involvering av domare och advokat.¹⁴² År 2018 dokumenterade ICHR 201 sådana fall.¹⁴³ Israel använder sig också av administrativa arresteringar, läs mer under ([Rätts- och säkerhetssektor](#)).

5.3.1.6. *Personer med misstänkt samröre med Israel*

Att dela underrättelseinformation med israeliska myndigheter som kan skada den palestinska frågan straffas med dödsstraff enligt den palestinska brottsbalken.¹⁴⁴ Västbankens och Gazas samarbetsformer med Israel skiljer sig åt på grund av varderas status. Västbankens sammanhang leder till att engagemanget med Israel inte kan undvikas. Därför finns vissa samarbetsformer som inte klassas som samröre, såsom den så kallade gemensamma säkerhetsverksamheten mellan israeliska och palestinska säkerhetstjänster se mer under ([Säkerhetssektorns kapacitet](#)).¹⁴⁵ Ekonomiskt samröre är unikt för Västbanken, som till skillnad från Gaza inte är under blockad. Till detta räknas att sälja palestinsk egendom eller mark till israeler, vilket kan väcka starka reaktioner från samhället. Till exempel sköts palestiniern Ahmad Salameh till döds av okända män i Israel i december 2018 eftersom han misstänktes för att ha sålt mark till israeler.¹⁴⁶

5.3.1.7. *Barn i israeliska fängelser*

Palestinska barn (under 18 år) på Västbanken arresteras, åtalas och fängslas av Israel under israelisk militärrätt. De åtalas då i militära domstolar eller hålls i administrativt förvar vilket anses vara ett oroväckande problem för en rad

¹³⁷ Ibid.

¹³⁸ Möte med ICHR, 2019-02-14.

¹³⁹ Ibid.

¹⁴⁰ HRW, 2018-10-23.

¹⁴¹ Prevention of Crimes Act of 1954, art. 4; Administrative Divisions Regulation No. 1 of 1966.

¹⁴² OHCHR, *Human rights situation in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem*, 2017, s. 7, <https://undocs.org/A/HRC/37/42> (hämtad 2019-03-15).

¹⁴³ Amnesty International, *Human rights in the Middle East and north Africa, review in 2018, State of Palestine*. 2019-02-26.

¹⁴⁴ *The Revolutionary Penal Code and the Revolutionary Penal Procedural Law*, endorsed by PLO in 1979, http://info.wafa.ps/ar_page.aspx?id=9283 (hämtad 2019-05-15).

¹⁴⁵ DFAT, 2017-03-15, s. 20.

¹⁴⁶ The Times of Israel, *Palestinian killed in Israel after accusations of selling land to Jews — report*, 2018-12-08, <https://www.timesofisrael.com/palestinian-killed-in-israel-after-accusations-of-selling-land-to-jews-report/> (hämtad 2019-05-06); Ibid

internationella och nationella människorättsorganisationer.¹⁴⁷ Israeliska militären kan även utföra arresteringar i område A på västbanken (område som är helt under PA:s jurisdiktion), ifall de bedömer att barn utgör ett säkerhetshot. FN:s organ för barn, UNICEF, framhåller att: ”It is understood that in no other country are children systematically tried by juvenile military courts that, by definition, fall short of providing the necessary guarantees to ensure respect for their rights.”¹⁴⁸

Mellan år 2000 och 2015 häktades och åtalades cirka 8 000 barn i israeliska militärdomstolar.¹⁴⁹ I slutet av februari 2019 satt 205 palestinska barn mellan 12 och 17 år i israeliska fängelser, därav två barn som sitter i administrativt häkte.¹⁵⁰ Vanligtvis är barnen förhörda utan närvaro av advokat eller förälder. Barnen ställs inför rätta av en särskild militärdomstol för minderåriga. De flesta barnen är arresterade för att ha kastat sten på soldater eller militära bilar. Arresteringarna sker i enlighet med den israeliska militära ordern nr 1651. Militärdomstolar dömer barn som arresterats som skyldiga i 99,74 procent av fallen.¹⁵¹ Domstolarna har även kritiserats för brist på rättvist processkydd.¹⁵²

Det straffrättsliga ansvaret enligt order 1651 är tolv år. Straffet för att kasta sten eller föremål i avsikt att skada en person eller ett objekt har ett maximalt straff på tio års fängelse.¹⁵³ Samma brott riktat mot ett rörligt fordon med avsikt att skada har ett maximalt straff på 20 års fängelse.¹⁵⁴

När barnen avtjänat sitt straff anses de flesta vara hjältar av samhället. Många barn vägrar att gå tillbaka till skolan även om de har missat studieår under tiden de suttit i israeliska fängelser. Organisationen Defense for Children International som arbetar med barn som utsatts för trauma menar att bristande resurser gör att de inte kan erbjuda hjälp till alla barn i enlighet med deras behov.¹⁵⁵ Enligt UNICEF är hämnd en nyckelfaktor till varför barn kastar sten eller andra objekt, detta ses som svar på förnedringen de upplever från soldater eller bosättare.

5.3.2. Lifos analys

Lifos bedömning är att MR-situationen på Västbanken har försämrats. Detta beror på att säkerhetsläget och det politiska läget präglas av intern och extern turbulens. Som exempel kan nämnas en ständigt skiftande maktdynamik inom Fatah och den långvariga och dränerande konflikten mellan Hamas och Fatah. Israels ökade kontroll och att man antagit strängare policys gentemot palestinier, inte minst i

¹⁴⁷ Defense for Children International Palestine, *Factsheet: Palestinian children in the Israeli military detention system*, 2019-02-01, https://nwtac.dci-palestine.org/hr4391_factsheet_military_detention (hämtad 2019-05-06); DFAT, 2017-03-15, s. 21.

¹⁴⁸ United Nations Children's Fund (UNICEF), *Children in Israeli military detention*, feb. 2013, https://www.unicef.org/oPt/UNICEF_oPt_Children_in_Israeli_Military_Detention_Observations_and_Recommendations_-_6_March_2013.pdf (hämtad 2019-03-13).

¹⁴⁹ DFAT, 2017-03-15, s. 21.

¹⁵⁰ B'tselem, *Statistics on Palestinian minors in the custody of Israeli security forces*, 2019-03-19, https://www.btselem.org/statistics/minors_in_custody (hämtad 2019-05-08).

¹⁵¹ Defense for Children International Palestine, *Bound, blindfolded and convicted: children held in military detention*, april 2012, https://d3n8a8pro7vnmx.cloudfront.net/dcipalestine/pages/1294/attachments/original/1433970803/D_CIP_Bound_Blindfolded_and_Convicted_2012.pdf?1433970803 (hämtad 2019-05-15).

¹⁵² Freedom House, *Freedom in the world 2019, West Bank*, 2019.

¹⁵³ Enligt UNICEF:s rapport *Children in Israeli military detention*, får barn som åtalas för stenkastning fängelsestraff inom intervallen två veckor till 10 månader. Lifos har inte kunnat verifiera källan till uppgifterna, som även saknas i UNICEF:s rapport.

¹⁵⁴ UNICEF, feb. 2013.

¹⁵⁵ Möte med Defense for Children International Palestine, Ramallah, 2019-02-16.

samband med det senaste valet, är ytterligare orsak till den försämrade MR-situationen på Västbanken. Den försämringen påverkar hela den palestinska befolkningen, på Västbanken och i Gaza, men slår hårdare mot grupper som MR-aktivister, journalister med mera. Detta innebär dock inte att alla individer inom en viss utsatt grupp är lika utsatta, olika förutsättningar påverkar konsekvenserna för varje individ.

5.4. Rätts- och säkerhetssektorns kapacitet och integritet

5.4.1. Säkerhetssektorn

Den palestinska säkerhetssektorn har genomgått en reformering under 2000-talet med stöd av det internationella givarsamfundet.¹⁵⁶ Den palestinska myndighetens säkerhetsstyrkor (*Palestinian Authority Security Forces, PSF*) på Västbanken utgörs av närmare 65 000 personer och cirka 30 procent av PA:s budget går till säkerhetssektorn.¹⁵⁷ Den palestinska säkerhetssektorn är mycket stor om man jämför med andra länder.¹⁵⁸ De består idag av sju grenar¹⁵⁹ enligt nedan, där även polisen ingår.

National Security Forces (eller *Quwat Al-Amn Al-Watani* på arabiska) är den största av säkerhetstjänsterna och ansvarar för lag och ordning utanför polisens mandat och kapacitet, men de kan inte arresterar. De ansvarar också för att patrullera ”gränserna”¹⁶⁰ för område A. De har nio särskilda bataljoner, bl.a. en *rapid response battalion* som ansvarar för högriskoperationer i befolkade områden som t.ex. flyktingläger.¹⁶¹

Presidential Guard (eller *Al-Haras Al- Jumhori*) är en elitstyrka med ansvar för att skydda presidenten och andra seniora tjänstemän samt presidentpalatset och andra viktiga PA-byggnader. De rapporterar direkt till presidenten.¹⁶²

General Intelligence (eller *Al-Mukhabarat Al- Aamah*) är den huvudsakliga underrättelsetjänsten som ansvarar för den externa underrättelsetjänsten såsom kontraspionage och kontakter med utländska underrättelseorganisationer. De opererar förtäckt i område A, B och även C. Trots deras mandat hanterar de även

¹⁵⁶ Migrationsverket, Lifos, 2013-02-22, s. 10; Möte med EU POL COPPS, Ramallah, 2016-10-30; Office of the Quartet, *Rule of Law*, odaterad,

<http://www.quartetoffice.org/page.php?id=5e3c32y6175794Y5e3c32> (hämtad 2019-04-05).

¹⁵⁷ Alaa Tartir, *Infographic: The Palestinian Security Sector in the West Bank and Gaza Strip*, 2017, https://www.academia.edu/31426494/Infographic_The_Palestinian_Security_Sector_in_the_West_Bank_and_Gaza_Strip (hämtad 2019-03-25); Möte med EU POL COPPS, Ramallah, 2016-11-01.

¹⁵⁸ Telefonintervju med EU POL COPPS, 2019-04-17.

¹⁵⁹ Det finns också ett antal stödjande funktioner såsom: *District Coordination Office* (ansvariga för säkerhetskoordineringen med Israel), *General Military Training Commission (GMTC)*, *Logistics Commission*, *Military Financial Administration*, *Military Liaison Directorate*, *Customs Police*, *Organization and Administration Commission (OAC)*, *Security Forces Justice Commission*, *National & Political Guidance Commission* samt *Military Medical Services Directorate*. Telefonintervju med EU POL COPPS, 2019-04-17.

¹⁶⁰ Detta är inte officiella gränser.

¹⁶¹ Neri Zilber & Ghaith Al-Omari, *State with No Army, Army with No State – Evolution of the Palestinian Authority Security Forces 1994-2018*, Washington Institute for Near East Policy, mars 2018, s. 48–49, <https://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/PolicyFocus154-ZilberOmari.pdf> (hämtad 2019-04-04).

¹⁶² Zilber & Al-Omari, mars 2018, s. 50.

intern underrättelseverksamhet. General Intelligence rapporterar direkt till presidenten.¹⁶³

Preventive Security (Al-Amn Al-Wiqaei) hanterar intern underrättelse och säkerhet. De har elva häkten till sitt förfogande. De rapporterar till inrikesministeriet men också direkt till presidenten.¹⁶⁴ Preventive Security förekommer frekvent i rapporter från MR-organisationer om kränkningar av de mänskliga rättigheterna, särskilt i fall rörande politisk opposition.¹⁶⁵ Av de 135 fall av godtyckliga arresteringar som MR-organisationen Al-Haq identifierat för 2018, stod Preventive Security för den största andelen, 73 fall.¹⁶⁶

Military Intelligence (Al-Mukhabarat Al-Askariyah) är den minsta säkerhetstjänsten med ansvar för att upprätthålla ordningen inom säkerhetstjänsterna, och att följa upp interna ärenden såsom PSF-personal involverade i terrorism, allvarliga brott, samarbete med Israel med mera. De rapporterar till presidenten.¹⁶⁷

Civil Defense (eller Al-Difaa Al-Madani) ansvarar för akutsituationer och katastrofinsatser såsom brandsläckning, sökinsatser med mera. De rapporterar till inrikesministeriet.¹⁶⁸

Det finns även en *Joint Security Committee* inom vilken alla underrättelsefunktioner under PA samarbetar, och som bildades år 2016. Funktionen anklagas för att godtyckligt arrestera personer, bl.a. av politiska skäl.¹⁶⁹

PA uppges ha effektiv kontroll över sina säkerhetsstyrkor och har mekanismer för att utreda och bestraffa övergrepp och korruption.¹⁷⁰ Lifos har ingen information om hur effektiva dessa mekanismer är.

Den israeliska militären verkar också på Västbanken, tillsammans med vissa övriga grenar av de israeliska säkerhetsstyrkorna, bl.a. underrättelsetjänsten (*Israeli*

¹⁶³ Ibid.

¹⁶⁴ Ibid., s. 51–52; Amnesty International, *Palestine: Authorities must drop charges against human rights defender Issa Amro for peaceful criticism*, 2019-03-27, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/03/palestine-authorities-must-drop-charges-against-human-rights-defender-issa-amro-for-peaceful-criticism> (hämtad 2019-04-05); Committee to Protect Journalist, *Palestinian security forces arrest journalist Yousef al-Faqeeh*, 2019-01-23, <https://cpj.org/2019/01/palestinian-security-forces-arrest-journalist-yous.php> (hämtad 2019-04-05).

¹⁶⁵ Se t.ex. HRW, 2018-10-23; Palestinian Center for Human Rights, *Crimes of Torture in Palestinian Prisons*, mars 2016, <http://pchr.org/en/wp-content/uploads/2016/03/Crimes-of-Torture-in-Palestinian-Prisons.pdf> (hämtad 2019-04-04); ICHR, *The Status of Human Rights in Palestine 2015, 2016*, <https://ichr.ps/en/1/6/1941/ICHR-21st-Annual-Report.htm> (hämtad 2019-04-04).

¹⁶⁶ Möte med Al-Haq, 2019-02-16.

¹⁶⁷ Zilber & Al-Omari, mars 2018, s. 53–54.

¹⁶⁸ Ibid.

¹⁶⁹ Al Jazeera, *Palestinians speak out about torture in PA prison*, 2017-09-27, <https://www.aljazeera.com/indepth/features/2017/09/palestinians-speak-torture-pa-prison-170906092016102.html> (hämtad 2019-04-09); HRW, 2018-10-23; Musawa – the Palestinian Center for the Independence of the Judiciary and Legal Profession, *The Legal Approach to Ending Arbitrary Detention: Dissolving the Joint Security Committee*, 2017-11-12, <http://www.musawa.ps/post/the-legal-approach-to-ending-arbitrary-detention-dissolving-the-joint-security-committee.html> (hämtad 2019-04-09).

¹⁷⁰ United States Department of States (USDOS), *2018 Human Rights Reports: Israel, Golan Heights, West Bank, and Gaza - West Bank and Gaza*, 2019-03-13, s.73, <https://www.state.gov/documents/organization/289455.pdf> (hämtad 2019-04-09).

Security Agency eller *Shin Bet* på hebreiska) med uppdraget att övervaka terroristaktiviteter på Västbanken.¹⁷¹

5.4.1.1. Säkerhetssamarbetet

Säkerhetssamarbetet mellan PA och Israel är omfattande och täcker bl.a. underrättelseinformation och koordinering gällande arresteringar. MR-organisationer menar att PA:s säkerhetstjänster och IDF samarbetar kring arresteringar och att PA t.ex. arresterar personer som Israel ser som misstänkta.¹⁷² Underrättelseinformationen delas också inom ramen för säkerhetssamarbetet och PA:s säkerhetsstyrkor skyddar israeler som av misstag befinner sig i PA-kontrollerade områden.¹⁷³ Säkerhetssamarbetet är också mycket kritiserat och ifrågasatt av den palestinska allmänheten.¹⁷⁴ I och med samarbetet ges PA tillgång till område B och C efter koordinering med israeliska myndigheter. Israel har även tillgång till område A, och enligt Osloavtalet ska detta koordineras med PA. Det är dock vanligt att israeliska styrkor själva går in i område A utan koordinering med PA.¹⁷⁵ Israelisk militär har i praktiken tillträde var som helst på Västbanken, både i A- och B-områden, när som helst.¹⁷⁶

Polisen

Palestinsk polis ingår i den militära strukturen och står inte under parlamentarisk kontroll. Det finns heller ingen särskild polislag utan polisen omfattas av lagen för säkerhetstjänsterna i enlighet med militära principer.¹⁷⁷ Polisen rapporterar till inrikesministeriet.¹⁷⁸

Enligt uppgifter från 2016 har den palestinska polisen ca 8 200 anställda och över 35 enheter och underenheter utspridda geografiskt. Detta anses vara mycket med internationella standarder. En anledning till de höga antalen är att pensionerade poliser blir kvar på lönelistan. Polisen har många officerare med hög rank i relation till vanliga poliser.¹⁷⁹

Enligt ombudsmannen för mänskliga rättigheter i Palestina, ICHR, är den palestinska polisen professionell och anses generellt ha kapacitet att hantera vanliga brott. Samtidigt är tortyr mest förekommande i polisens häkten och särskilt inom den polisenhet som hanterar brott relaterade till droger.¹⁸⁰ Förtroendet från den palestinska allmänheten är dock förhållandevis högt och människor upplever att polisen kan möta deras behov.¹⁸¹ Polisens särskilda familjeenheter som bland

¹⁷¹ Ibid.; The Times of Israel, *Shin Bet says it arrested 3 members of Hamas terror network in the West Bank*, 2018-10-03, <https://www.timesofisrael.com/shin-bet-says-it-arrested-3-members-of-hamas-terror-network-in-west-bank/> (hämtad 2019-04-30).

¹⁷² Möte med Hamoked, Jerusalem, 2016-11-03; B'Tselem, *Backed by the system: Abuse and Torture at the Shikman Interrogation Facility*, dec 2015, http://www.btselem.org/publications/summaries/201512_backed_by_the_system (hämtad 2017-10-06).

¹⁷³ The Jerusalem Post, *Israel and Abbas: The Fruits of Security Cooperation*, 2019-12-18, <https://www.jpost.com/Opinion/Israel-and-Abbas-The-fruits-of-security-cooperation-574722> (hämtad 2019-04-30).

¹⁷⁴ Migrationsverket, Lifos, 2018-10-31, s. 20.

¹⁷⁵ Ibid.; Al Monitor, *Hamas goes on offensive in West Bank*, 2018-12-16, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/12/hamas-goes-on-offense-west-bank-palestine-israel.html> (hämtad 2019-04-03); Möte med ICHR, 2019-02-14.

¹⁷⁶ Migrationsverket, Lifos, 2013-02-22, s. 12; Möte med Al Dameer, Ramallah, 2019-02-11.

¹⁷⁷ Möte med EU POL COPPS, 2016-11-01.

¹⁷⁸ Zilber & Al-Omari, mars 2018, s. 49.

¹⁷⁹ Möte med EU POL COPPS, 2016-11-01.

¹⁸⁰ Möte med ICHR, 2016-10-30; Möte med ICHR, 2019-02-14.

¹⁸¹ Möte med EU POL COPPS, 2019-04-17; Möte med ICHR, 2019-02-14.

annat hanterar fall av våld i hemmet anses vara särskilt välfungerande av flera internationella organisationer.¹⁸²

Det finns också en mekanism för klagomål från allmänheten. Man har dock problem med att människor inte vet hur de ska lämna klagomål men polisen arbetar för att förbättra detta. Som ett led i detta öppnade polisen år 2017 ett kontor i Ramallah för att ta emot klagomål gentemot polisen från allmänheten.¹⁸³

Enligt uppgifter har den palestinska polisen problem med att genomföra utredningar och många fall skickas inte vidare till domstolarna.¹⁸⁴ UNDP menar att polisen utreder personens avsikt med brottet eller händelsen innan det går till domstol fast detta är domstolarnas jobb snarare än polisens.¹⁸⁵

5.4.1.2. Tillträde till den palestinska polisen

Polisens möjlighet att arbeta är kraftigt kringskuren av uppdelningen av Västbanken se ([Uppdelning av Västbanken](#)). Detta undergräver polisens möjligheter att skydda den palestinska befolkningen.¹⁸⁶

Polisen i PA har endast full jurisdiktion i område A på Västbanken se kartan över ([Västbanken i bilaga 1](#) samt [Uppdelningen av Västbanken](#)). Palestinier i Jerusalem måste vända sig till israelisk polis och rättsväsende om de utsatts för brott, vilket många inte vill göra.¹⁸⁷

I byar i område B finns några palestinska polisstationer utplacerade sedan 2008 med Israels tillåtelse. Deras ansvar är att hantera incidenter som rör främst den allmänna ordningen och som bara involverar palestinier. Eftersom Israel har ansvaret för säkerheten i området sker koordinering mellan PA-polis och israeliska militären, men PA måste be om tillåtelse för att polisen ska få tillgång till B-områdena där inte polisstationer finns.¹⁸⁸ År 2017 saknade ca 64 procent palestinier i område B tillgång till polis. Den totala siffran palestinier som saknar tillgång till polis är 22 procent av befolkningen.¹⁸⁹

Det finns inga palestinska polisstationer i område C¹⁹⁰ eftersom palestinska myndigheter inte har jurisdiktion eller mandat där. De israeliska myndigheterna gör generellt lite för att beivra brott riktade mot palestinska invånare i C-området. Palestinier anmäler generellt inte heller brott till israeliska myndigheter i område C eftersom det anses skamligt att göra det.¹⁹¹ Sedvanerätt och traditionell konfliktlösning används istället i stor utsträckning.¹⁹²

¹⁸² Möte med EU POL COPPS, 2016-11-01; Möte med UNDP, Jerusalem, 2019-02-15.

¹⁸³ UNDP, United Nations Development Group & UN Women, *Strengthening the Rule of Law in the OpT: justice and security for the Palestinian people*, 2018-05-01, s. 7, mptf.undp.org/document/download/19839 (hämtad 2019-04-05); Möte med EU POL COPPS, 2019-04-17.

¹⁸⁴ Möte med EU POL COPPS, Ramallah, 2016-11-01.

¹⁸⁵ Möte med UNDP, 2019-02-15.

¹⁸⁶ DFAT, 2017-03-15, s. 30.

¹⁸⁷ Möte med WCLAC, Jerusalem, 2016-11-01.

¹⁸⁸ Migrationsverket, Lifos, 2017-05-02, s. 8; Commanders for Israel's Security, *Enhancing West Bank Stability and Security*, juni 2017, s. 15, <http://en.cis.org.il/wp-content/uploads/2017/06/Enhancing-West-Bank-Stability-and-Security.pdf> (hämtad 2019-04-17).

¹⁸⁹ Commanders for Israel's Security, juni 2017, s. 15.

¹⁹⁰ Lifos har inte hittat statistik för detta.

¹⁹¹ Möte med ICHR, 2016-10-30; Migrationsverket, Lifos, 2017-05-02, s. 34–35.

¹⁹² Migrationsverket, Lifos, 2017-05-02, s. 8–9; Migrationsverket, Lifos, 2013-02-22, s. 11.

Den palestinska polisens tillgång till område C har dock på senare år förbättrats.¹⁹³ Som ett exempel finns nu en mobil polisstation i område C som kan vara på olika platser i området.¹⁹⁴ Koordineringen utgör dock ett hinder, eftersom den kan ta tid och gör det svårt att göra akuta uttryckningar.¹⁹⁵

I område C finns den största andelen av de israeliska bosättarna och emellanåt sker incidenter där bosättarna utövar våld mot palestinier eller deras egendom se mer under ([Västbanken, säkerhetsläget](#)). Den israeliska militären, vilka har jurisdiktion i område C, har främst i uppdrag att skydda bosättarna som är israeliska medborgare och agerar sällan för att skydda palestinier mot dem.¹⁹⁶ I praktiken råder närmast straffrihet för israeliska bosättare i område C som begår brott mot palestinier.¹⁹⁷

5.4.1.3. Fängelser

Det fanns år 2014 åtta fängelser på Västbanken. Därtill kommer också separata häkten.¹⁹⁸ Inga nya uppgifter har kunnat hittas om nuvarande antal fängelser och häkten.

PA tillåter den Internationella Rödakorskommittén (ICRC) samt den palestinska ombudsmannen för mänskliga rättigheter tillträde till fängelserna för att kunna bedöma fängelseförhållandena och behandling av fångar.¹⁹⁹

De fysiska förhållandena i fängelserna och häkten på Västbanken är enligt United States Department of States dåliga.²⁰⁰ ICHR menar att de har minimumstandard med avseende på behandling, fysiska förhållanden, tillgång till telefon etc.²⁰¹ Det förekommer också att personer som ska släppas, istället flyttas till ett annat häkte.²⁰² Uppgifter gör gällande att Preventive Security höll 126 personer i häkten i april 2018 medan underrättelsetjänsterna höll 61 personer.²⁰³

5.4.1.4. Tortyr

HRW menar att tortyr i Palestina sker systematiskt.²⁰⁴ ICHR fick under 2017 in 285 anklagelser om tortyr av fångar eller häktade personer i Gaza och Västbanken.²⁰⁵ Tortyr på Västbanken förekommer främst i polisens häkten, enligt ICHR. Hos de andra säkerhetstjänsterna förekommer det framförallt i häkten hos

¹⁹³ Office of the Quartet, odaterad.

¹⁹⁴ Al Monitor, *Mobile Palestinian police unit begins work in Area C*, 2018-08-30, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/08/palestine-mobile-police-station-hebron-area-c.html> (hämtad 2019-04-30).

¹⁹⁵ Telefonintervju med EU POL COPPS, 2019-04-17.

¹⁹⁶ Möte med det palestinska inrikesministeriet, Ramallah, 2016-10-30; Möte med Unicef, Jerusalem, 2016-11-03.

¹⁹⁷ Migrationsverket, Lifos, 2013-02-22, s. 12.

¹⁹⁸ EU POL COPPS, *The European Union's police mission for the Palestinian Territories*, odaterad, http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/sede/dv/sede291110eupolcoppssbooklet/_sede291110eupolcoppssbooklet_en.pdf (hämtad 2019-04-09).

¹⁹⁹ USDoS, 2019-03-13, s. 70; Möte med ICHR, 2019-02-14.

²⁰⁰ USDoS, 2019-03-13, s. 69.

²⁰¹ Möte med ICHR, 2019-02-14.

²⁰² Möte med Al Dameer, 2019-02-11.

²⁰³ USDoS, 2019-03-13, s. 69.

²⁰⁴ Möte med ICHR, 2019-02-14; HRW, 2018-10-23.

²⁰⁵ Amnesty International, *Human Rights in the Middle East and North Africa: Review in 2018 – Palestine (State of)*, 2019-02-26, s.2.

Preventive Security och General Intelligence samt i häktet i Jeriko som tillhör Joint Security Committee.²⁰⁶

5.4.2. Rättssektorn

Delningen av det palestinska rättsväsendet i två rättssystem utgör ett stort problem i Palestina. Det finns två separata högsta domstolar eller motsvarande, två olika shariaråd och även två justitieministerier.²⁰⁷

5.4.2.1. Lagstiftning

Det palestinska rättssystemet är unikt för att Palestina har styrts av olika makter under det senaste århundradet, vilket har format dagens rättssystem och rättsväsende. Osmanska, brittiska, jordanska, egyptiska och israeliska lagar och israeliska militära order, är alla fortfarande verkställbara parallellt med palestinsk lag som antogs i samband med PA:s etablering 1994.²⁰⁸

En del av den är *Palestinian Basic Law* (blivande grundlag), som stiftats av det palestinska parlamentet 1997 och som idag också tillämpas parallellt med alla andra lagar nämnda ovan. Utöver detta har Abbas antagit 250 lagar genom presidentdekret. Detta är många fler än det nyligen upplösta palestinska parlamentet har antagit trots att presidentdekret egentligen är till för att användas i exceptionella fall såsom en nationell kris eller krig.²⁰⁹ En del av dessa gäller för både Västbanken och Gaza, men efter splittringen och Hamas maktövertagande i Gaza år 2007, har Hamas i Gaza antagit 50 nya lagar mellan år 2007 och 2015. På Västbanken har 100 nya lagar utfärdats av Abbas under samma period.²¹⁰

På Västbanken gäller också i familjerättsliga ärenden den jordanska *Law of Personal Status* (1976) som tillämpas vid reglering av äktenskap, skilsmässa, vårdnad, arv och underhåll av barn. Lagen gäller för den muslimska befolkningen på Västbanken. Den bygger på *sharia* så som den praktiseras inom *Hanafiskolan*, den dominerande sunnitiska lagskolan i området. Erkända kyrkliga samfund har egna familjerättsliga regelverk.²¹¹

När det gäller straffrätt gäller på Västbanken den jordanska straffrätten från 1960, *Jordanian Penal Code No. 16*, dock med undantag för östra Jerusalem som istället omfattas av israelisk straffrätt.²¹²

PLO:s *Revolutionary Penal Code* (1979) tillämpas fortfarande i palestinska militärdomstolar, vilka normalt hanterar ärenden rörande medlemmar i säkerhetsstyrkorna. Lagen appliceras dock fortfarande i vissa ärenden som rör civila.²¹³ Genom nya reformer används militärlagstiftning i allt större utsträckning

²⁰⁶ Möte med ICHR, 2016-11-01.

²⁰⁷ Karem Nashwan, Political Division – the Impact on Justice in the State of Palestine, *This Week in Palestine*, nr 226, feb. 2017, s. 22–25, <http://thisweekinpalestine.com/wp-content/uploads/2014/07/Political-Division-The-Impact-on-Justice-the-State-of-Palestine.pdf> (hämtad 2019-04-17).

²⁰⁸ Jurist legal news and research, *Palestinian Law and the Formation of Regular Courts*, 2012-06-19, <https://www.jurist.org/commentary/2012/06/wael-lafee-palestine-judiciary/> (hämtad 2019-04-30).

²⁰⁹ Möte med EU POL COPPS, 2016-10-30; Möte med Al-Haq, 2019-02-16.

²¹⁰ Al Monitor, *Hamas-Fatah divide cripples Palestine's judiciary*, 2015-05-14, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/05/palestine-gaza-west-bank-hamas-fatah-judiciary-legislation.html> (hämtad 2017-03-09).

²¹¹ Migrationsverket, Lifos, 2013-02-22, s. 9.

²¹² Migrationsverket, Lifos, 2017-05-02, s. 11.

²¹³ Migrationsverket, Lifos, 2013-02-22, s. 9.

än tidigare. Till exempel provas alla personer som attackerar en person i säkerhetsstyrkorna, inklusive polis, eller byggnader som tillhör säkerhetssektorn, under militärlag. Även personer i säkerhetssektorn som begår brott provas under militärlag.²¹⁴ Dödsdomar för förräderi (bl.a. för samarbete med Israel) kan utfärdas under denna och möjligheten att överklaga saknas.²¹⁵

Dödsdomar kan också utfärdas enligt andra palestinska lagar.²¹⁶ De måste dock godkännas av presidenten innan de kan verkställas. År 2015 dömdes två personer till dödsstraff på Västbanken men straffen har inte verkställts.²¹⁷ Inga dödsdomar har verkställts sedan 2005 på Västbanken.²¹⁸

Förutom dessa lagar ovan tillkommer alltså även andra lagar. Som exempel kan sägas att i område A gäller det palestinska rättssystemet men Israel arresterar palestinier i område A och prövar dem enligt israelisk militärlagstiftning se mer under ([Israeliska militärdomstolar](#)).²¹⁹

Traditionell, sedvanerättslig konfliktlösning används parallellt, bl.a. klanbaserad medling för att lösa problem som t.ex. familjefejder, marktvister och hedersrelaterade brott.²²⁰ Många palestinier litar mer på det informella systemet och upplever att det är snabbare och billigare än de vanliga domstolarna.²²¹ UNDP och Al-Haq ser dock ett skifte i attityderna hos den yngre generationen som blir mer västinspirerad och därmed istället vänder sig till domstolar för hjälp.²²²

5.4.2.2. Domstolar

Västbankens domstolssystem består av shariadomstolar, militärdomstolar och 37 civila domstolar i tre nivåer.²²³ Det finns också en riksåklagare, *Attorney General*.²²⁴

I den första nivån av domstolar ingår *Sulh*-domstolar (förlikningsdomstolar) som hanterar mindre allvarliga förseelser. *Bidaya* är domstolar i första instans vilka dömer i mer allvarliga fall och överklagar fall från *sulh*-domstolarna. Den andra nivån av domstolar är till för överklagan.²²⁵ I tredje nivån finns *Court of Cassation* som ser över fall av både straffrättslig och civilrättslig natur.²²⁶

²¹⁴ Möte med Al-Haq, 2019-02-16.

²¹⁵ Freedom House, *Freedom in the world 2018*, West Bank, 2018.

²¹⁶ B'Tselem, *Death Penalty in the Palestinian Authority and under Hamas Control*, 2011-01-01 (uppdaterad 2013-10-16),

https://www.btselem.org/inter_palestinian_violations/death_penalty_in_the_pa (hämtad 2019-04-30).

²¹⁷ DFAT, 2017-03-15, s. 28; Cornell Center on the Death Penalty World Wide, *Death Penalty Database*, odaterad, <https://deathpenaltyworldwide.org/country-search-post.cfm?country=Palestinian+Authority> (hämtad 2019-04-30)

²¹⁸ Freedom House, *Freedom in the world 2018*, West Bank, 2018.

²¹⁹ DFAT, 2017-03-15, s. 30.

²²⁰ Migrationsverket, Lifos, 2013-02-22, s. 9; Migrationsverket, Lifos, 2017-05-02, s. 23–25.

²²¹ UNDP, *Public Perceptions of Palestinian Justice and Security Institutions*, 2016-11-01, s. 9, <https://www.undp.org/content/dam/papp/docs/Publications/UNDP-papp-research-PPS%20eng.pdf> (hämtad 2019-04-09); Möte med UNDP, 2019-02-15.

²²² Möte med UNDP, 2019-02-15.

²²³ DFAT, 2017-03-15, s. 31; European Council on Foreign Relations, *Mapping of Palestinian Politics*, 2018-02-28, s. 16–17, https://www.ecfr.eu/page/-/Mapping_Palestinian_Politics.pdf (hämtad 2019-04-08).

²²⁴ European Council on Foreign Relations, 2018-02-28, s. 14.

²²⁵ Migrationsverket, Lifos, 2017-05-02, s. 29–30.

²²⁶ Jurist legal news and research, 2012-06-19.

Det finns även *High Court of Justice* vilken har jurisdiktion över mer administrativa frågor såsom val eller dispyter relaterade till personer anställda av staten och där således PA är en part i målet.²²⁷

Vid sidan av dessa finns *High Judicial Council* (HJC) som tillsattes år 2002 med uppgiften att överse och förstärka oberoendet hos rättssystemet och nominera domare som sedan utses av presidenten.²²⁸ Att presidenten ska godkänna domarna är något som kritiseras av bl.a. Al-Haq.²²⁹

År 2016 tillsatte president Abbas dessutom en *Constitutional Court* med framförallt Fatah-anknutna domare. Domstolen har tagit ett antal uppseendeväckande och kontroversiella beslut, bl.a. att ta ifrån fem parlamentsledamöter²³⁰ den parlamentariska immuniteten och att upplösa det palestinska parlamentet.²³¹

Rättegångar är offentliga på Västbanken förutom när domstolarna bedömer att det finns särskilda skäl för att de inte ska vara det, t.ex. om det rör säkerheten för PA, vittnesskydd eller känsliga ärenden såsom hedersbrott m.m. Enligt US Department of State tillgodosedde PA generellt de olika rättigheterna en person har som står inför en domstol, såsom rätt att överklaga, rätt till advokat, rätt till information om anklagelserna m.m.²³²

Generellt sett är palestinier mer nöjda med de religiösa domstolarnas prestation jämfört med de civilas prestation, framförallt gällande deras integritet med avseende på oberoende, jämlik behandling och rättvisa domslut.²³³

5.4.2.3. Utmaningar för rättsväsendet

Rättsväsendet står inför en del utmaningar i form av brist på domare i relation till antalet fall, bristfällig utbildning för domare, en långsam rättslig process, långsam procedur för att implementera domar, otillräcklig budget för domstolsväsendet i jämförelse med säkerhetssektorn samt förekomst av korruption och nepotism.²³⁴ Al-Haq menar att det palestinska rättsväsendet inte har tillräcklig kapacitet för att möta befolkningens behov och att palestinernas förtroende för rättsväsendet har minskat under de senaste åren.²³⁵

Gällande rättsväsendets oberoende på Västbanken har källorna olika uppfattningar. Ombudsmannen för mänskliga rättigheter, ICHR, menar att rättssäkerhet är starkare nu i Palestina och att domstolarna fungerar, och att människor är mindre benägna att ta lagen i sina egna händer. Samtidigt anser ICHR att för mycket makt ligger i presidentens händer. Det är också problematiskt att Abbas utsett den konstitutionella domstolen.²³⁶ US Department of State gör bedömningen att rättsväsendet är självständigt.²³⁷ Freedom House uppger dock att Västbanken

²²⁷ Ibid; Möte med Al-Haq, 2019-02-16.

²²⁸ DFAT, 2017-03-15, s. 31.

²²⁹ Möte med Al-Haq, 2019-02-16.

²³⁰ Abbas ärkerival Dahlan och fyra av hans anhängare, tillika PLC-medlemmar.

²³¹ European Council on Foreign Relations, 2018-02-28, s. 14.

²³² USDoS, 2019-03-13, s. 79.

²³³ Migrationsverket, Lifos, 2013-02-22, s. 9; Migrationsverket, Lifos, 2017-05-02, s. 23–25, 27.

²³⁴ Nashwan, feb. 2017, s. 22–25; Migrationsverket, Lifos, 2013-02-22, s. 13–4.

²³⁵ Möte med Al-Haq, 2019-02-16.

²³⁶ Möte med ICHR, 2019-02-14.

²³⁷ USDoS, 2019-03-13, s. 79.

endast delvis har ett självständigt rättsväsende.²³⁸ UNDP menar att hur välfungerande rättsväsendet är beror på vilken nivå på domstolarna det handlar om. Om det är ett ordinärt fall för en genomsnittlig palestinier brukar man vara rätt nöjd med rättssystemet.²³⁹ Även Al-Haq menar att fall i lägre instanser oftast bedöms rättvist.²⁴⁰

Korruption förekommer oftare när ett fall kommer upp i högre instanser och mer står på spel, t.ex. ekonomiska intressen eller att de blir mer politiska. I mätningar bland den palestinska allmänheten framkommer det att man anser att dessa domstolar är mindre rättvisa än de i lägre instans. Om en av parterna i målet har goda politiska kontakter, blir det svårt att nå en rättvis utgång i fallet.²⁴¹ Al-Haq menar att i fall där staten är en av parterna blir utgången mindre rättvis och staten vinner nästan alla gånger i dessa ärenden. Organisationen menar att High Court (där ärenden där staten är part hanteras) har blivit ett redskap för PA och säkerhetsapparaten och underminerar de mänskliga rättigheterna. Al-Haq anser också att Palestina har ett stort problem med hur domstolsväsendet fungerar och att rättsväsendet är ett redskap för presidenten. Som exempel anges att han tillsatte Constitutional Court vilken sedan tar ett antal politiska beslut, nämnda ovan.²⁴²

Gällande shariadomstolarna så anser Al-Haq att de generellt fungerar bra.²⁴³ Detta menar också UNDP som också påpekar att shariadomstolarna fungerar Västbanken och Gaza emellan. Shariadomstolarna kan implementera beslut tagna på respektive område, till skillnad från de civila domstolarna som ofta vägrar att göra det.²⁴⁴

5.4.2.4. Tillgången till rättsväsendet

Tillgången till domstolar och åklagare är begränsade av uppdelningen av Västbanken och det finns inga på plats i område C.²⁴⁵ Israeliska bosättare kan inte heller åtalas av det palestinska rättssystemet och UNDP menar att det är svårt att driva dessa fall i det israeliska rättssystemet. En palestinier som vill driva ett sådant fall behöver ta rättslig hjälp och betala stora summor för detta, mellan 4 000–5 000 US-dollar.²⁴⁶

Tillgången till rättssystemet för kvinnor är problematisk och domarkåren i Palestina speglar ofta samhällets traditionella syn på kvinnan vilket kan påverka utslagen i domarna. Kvinnorna anser också ofta domarna var partiska till förmån för den åtalade mannen på grund av rådande normer i samhället. Palestina har utbildat åklagare och tillsatt en särskild enhet specialiserad på våld mot kvinnor för att förbättra tillgången för kvinnor och komma till bukt med en del av problemen som kvinnorna erfar i domstolsprocessen.²⁴⁷

5.4.2.5. Israeliska militärdomstolar

Israel styr det ockuperade Västbanken sedan 1967 genom militärlagstiftning och *military orders*, där nya utfärdas löpande. I enlighet med military order no. 2 från

²³⁸ Freedom House, *Freedom in the World 2019, West Bank*, 2019.

²³⁹ Möte med UNDP, 2019-02-15.

²⁴⁰ Möte med Al-Haq, 2019-02-16.

²⁴¹ Möte med UNDP, 2019-02-15.

²⁴² Möte med Al-Haq, 2019-02-16.

²⁴³ Möte med Al-Haq, 2019-02-16.

²⁴⁴ Möte med UNDP, 2019-02-15.

²⁴⁵ Migrationsverket, Lifos, 2017-05-02, s. 34–35.

²⁴⁶ Möte med UNDP, 2019-02-15.

²⁴⁷ Migrationsverket, Lifos, 2017-05-02, s. 30–31.

1967 gäller militärt undantagstillstånd på Västbanken och ger den israeliska militären full kontroll över den palestinska civilbefolkningen. Det finns i dagsläget 1 700 olika militära order som täcker en uppsjö av olika områden.²⁴⁸

Palestinier provas i israeliska militära domstolar, både för det som Israel definierar som säkerhetsfall men också i mindre allvarliga ärenden såsom trafikförseelser, vilka utgör ca 40 procent av alla brott. Israeliska bosättare på Västbanken provas dock enligt det israeliska civila rättssystemet, enligt etablerad praxis²⁴⁹. Därmed appliceras två olika jurisdiktioner, militär och civil, på Västbanken beroende på om personen är israel eller palestinier. Palestinier från hela Västbanken kan åtalas och dömas för säkerhetsbrott, vilket kan vara alltifrån stenkastning till ett attentat. Detta oaktat om palestinier bor i område A under PA:s administration.²⁵⁰ Under militärlag kan en person anhållas i 60 dagar utan tillgång till advokat.²⁵¹ Palestinier kan också hållas i så kallade administrativa förvar, vilket innebär att personen hålls utan rättegång eller åtal på grund av att personen anses utgöra en säkerhetsrisk och planerar att begå ett brott. Det finns ingen tidsgräns på det administrativa förvaret och skälen till det hålls hemliga.²⁵² Administrativt förvar ska godkännas av en militärdomstol.²⁵³

Den israeliska organisationen B'Tselem menar att de israeliska militärdomstolarna inte är neutrala eller opartiska, utan tjänar en central roll i att upprätthålla Israels kontroll över det palestinska folket.²⁵⁴

5.4.3. Lifos analys

PA:s demokratiska förankring är försvagad eftersom inga nationella val har hållits i Palestina på länge. Det finns inte heller en parlamentarisk översyn av rätts- och säkerhetssektorn då inget parlament finns. Maktdelningen mellan den exekutiva makten (presidenten och regeringen) och den lagstiftande (parlamentet) saknas därmed och mycket makt koncentreras till presidenten som också utfärdar lagar via dekret. Flera av hans beslut via dekret har kritiserats av MR-organisationer som odemokratiska, t.ex. att upplösa parlamentet eller tillsättningen av den konstitutionella domstolen.

PA:s begränsade autonomi gör att polisen och andra säkerhetstjänster är begränsade liksom palestiniernas tillgång till dem. Detta gäller framförallt i område B och C av Västbanken, även om de kan få access genom koordinering med Israel. Lifos bedömer därför att den palestinska befolkningens säkerhet och tillgång till skydd är kringskuren på grund av begränsad rörelsefrihet och den geografiska fragmenteringen av Västbanken med olika jurisdiktioner. Detta begränsar den palestinska säkerhetssektorns möjlighet att implementera lagen.

²⁴⁸ Military Court Watch, *Military Orders*, odaterad, <http://www.militarycourtwatch.org/page.php?id=SNHdhRow9Pa30432AKJqGwVetO9> (hämtad 2019-04-30).

²⁴⁹ Även om militärdomstolarna officiellt har jurisdiktion över bosättarna är praxis sedan 1980-talets början att de provas i civila domstolar, se B'Tselem, *The Military Courts*, 2017-11-11, https://www.btselem.org/military_courts (hämtad 2019-04-05).

²⁵⁰ B'Tselem, 2017-11-11; The Association for Civil Rights in Israel, *One Rule, Two Legal Systems: Israel's Regime of Laws in the West Bank*, 2014-10, <https://law.acri.org.il/en/wp-content/uploads/2015/02/Two-Systems-of-Law-English-FINAL.pdf> (hämtad 2019-04-10).

²⁵¹ USDoS, 2019-03-13, s. 75.

²⁵² B'Tselem, *Without no cause or end in sight: administrative detention a routine matter*, 2018-07-30, https://www.btselem.org/administrative_detention/20180730_no_case_and_no_end_in_sight (hämtad 2019-04-10).

²⁵³ USDoS, 2019-03-13, s. 78.

²⁵⁴ B'Tselem, 2017-11-11.

PA bedöms ha effektiv kontroll över sina säkerhetstjänster men övergrepp i form av godtyckliga arresteringar, arresteringar på politisk grund och tortyr förekommer, och därmed finns också brister i integriteten hos säkerhetssektorn. Polisen har relativt högt anseende hos den palestinska allmänheten och anses ha tillräcklig kapacitet för att utreda brott. Lifos har i dagsläget inte tillräcklig information om rekrytering till polis och andra säkerhetstjänster, personalens utbildning, utrustning, lämplighet eller deras lönenivåer för att ytterligare kunna bedöma säkerhetsaktörernas kapacitet och integritet på Västbanken.

Flera olika lagsystem råder på Västbanken vilket också innebär utmaningar. Shariadomstolar anses av den palestinska allmänheten vara mer effektiva och rättvisa, både på Västbanken och i Gaza. Att traditionell rättvisa fortfarande används gör också att rättssäkerhet delvis undermineras.

Lifos bedömning är att rättsväsendet på Västbanken endast delvis är självständigt och att presidentens kontroll över domstolarna har ökat. Tillgången till dem är också begränsad då domstolarna inte har jurisdiktion över palestinier i Jerusalem eller i område C.

I mål med politiska intressen eller mycket pengar involverade förekommer mycket korruption och nepotism, vilket gör att deras integritet kan ifrågasättas. Vanliga brott som hanteras i lägre domstolsinstanser följer oftare gängse procedur. Domstolarna är överbelastade med målen, implementerar domar långsamt och domarnas utbildning är delvis bristfällig vilket gör att kapaciteten påverkas hos rättsväsendet.

6. Gaza

6.1. Den humanitära situationen i Gaza

6.1.1. Bakgrund

Gaza är ett av världens mest tätbefolkade områden med en befolkning på cirka 2 miljoner. Mellan 65 och 75 procent av befolkningen är palestinska flyktingar varav en halv miljon bor i åtta flyktingläger med dåliga levnadsförhållanden.²⁵⁵ Cirka 39 procent av alla hushåll i Gaza har en osäker livsmedelsförsörjning på grund av fattigdom och arbetslöshet.²⁵⁶

Gazas befolkningstillväxt är snabb och beräknas växa till omkring 3 miljoner år 2030. Gazas befolkningspyramid är omvänd, då den största delen av befolkningen är ung. Halva befolkningen utgörs av barn, medan bara fem procent är över 65 år. Detta trots en ökad barnadödlighet de senaste tio åren. Varken ekonomin, infrastrukturen eller offentliga tjänster kan i dagsläget absorbera den växande befolkningen. BNP har också minskat sedan 2012.²⁵⁷

Israel upprätthåller en blockad gentemot Gaza sedan år 2007 då Hamas tog över styret i Gaza.²⁵⁸ Israel kontrollerar luftrummet, kusten och gränskontrollen på land mot Västbanken och Israel samt in- och utförsel av varor och personer.²⁵⁹ Med detta kommer även vidsträckta restriktioner för import, även av medicinska och humanitära föremål, och av export.²⁶⁰ Vissa lättnader har dock gjorts sedan 2014.²⁶¹ FN och andra organisationer menar att blockaden utgör en form av kollektiv bestraffning av Gazas folk och yrkar på att den ska lyftas. Enligt FN är den också den främsta orsaken till Gazas humanitära kris.²⁶² Situationen har också förvärrats av rörelserestriktionerna mellan Gaza och Egypten som i princip gjort det omöjligt att ta sig in och ut ur Gaza via Egypten. Detta gällde fram till hösten 2018 då

²⁵⁵ UNHCR, *Country of Origin Information on the Situation in the Gaza Strip, Including on Restrictions on Exit and Return*, 2018-02-23, s. 4, 8, <https://www.refworld.org/pdfid/5a9908ed4.pdf> (hämtad 2018-11-30); Landinfo, *Temanotat Palestina: Den humanitære situasjonen på Gazastripen*, 2018-12-10, s. 6, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/12/Palestina-temanotat-Den-humanitære-situasjonen-på-Gazastripen-10122018.pdf> (hämtad 2019-01-10); Human Rights Council, *Report of the independent international commission of inquiry on the protests in the Occupied Palestinian Territory*, 2019-02-23, https://www.ohchr.org/Documents/HRCouncil/HRCouncil/CoIOPT/A_HRC_40_74.pdf (hämtad 2019-03-20).

²⁵⁶ UNHCR, 2018-02-23, s. 10.

²⁵⁷ UN, 2017-07-11, s. 2; Gisha, *Watch the clip: 1.4 Million Young People*, odaterad, <http://gisha.org/publication/9656> (hämtad 2019-03-12); Landinfo, 2018-12-10, s. 6–7.

²⁵⁸ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2017-05-05, s. 7–9.

²⁵⁹ Se bl.a. OCHA, *Gaza Strip: Access and movement*, aug. 2016, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_a0_2016_draft_16_08_2016_final.pdf (hämtad 2018-09-26).

²⁶⁰ UNHCR, 2018-02-23, s. 4.

²⁶¹ OCHA, *The Gaza Strip: The Humanitarian Impacts of the Blockade*, 2016-11-14, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/ocha_opt_gaza_blockade_factsheet_14nov2016_mak.pdf (hämtad 2019-03-05).

²⁶² UNHCR, 2018-02-23, s. 4.

gränsen började öppnas mer kontinuerligt se mer under ([Rafah](#)).²⁶³ Israel håller dock Hamas ansvariga för de dåliga levnadsförhållandena i Gaza.²⁶⁴

Hamas våldsamma maktövertagande av Gaza från PA år 2007 och den administrativa delningen av Västbanken (PA) och Gaza (Hamas) som följde, har också haft en signifikant påverkan på leveranser av tjänster till befolkningen i Gaza. Den palestinska myndigheten på Västbanken har infört restriktioner gentemot Gaza och Hamas. Dessa påverkar Gazas elförsörjning, sjukvård samt utbetalning av löner till före detta PA-anställda vilket därmed förvärrat den redan prekära humanitära situationen i Gaza.²⁶⁵

De återkommande väpnade konfrontationerna mellan israeliska styrkor och Hamas har resulterat i en stor förstörelse av infrastruktur, bostäder och jordbruksland, vid sidan av mänskligt lidande.²⁶⁶ Det beräknas att ca 170 000 hem skadades eller förstördes helt i konflikten 2014.²⁶⁷ På grund av den stora förstörelsen har de främsta fokuset på insatser i Gaza varit återuppbyggnad snarare än mer långsiktiga utvecklingsbehov. Uppbyggnaden av Gaza har gått långsamt, till stor del på grund av blockaden, vilket medför svårigheter för material att komma in i Gaza för bl.a. återuppbyggnad av bostäder.²⁶⁸

År 2012 varnade FN för att Gaza skulle komma att bli obeboeligt år 2020. I en uppföljande rapport från 2017 ser man att utvecklingen i Gaza går bakåt på flera områden.²⁶⁹ Under hösten 2018 kom flera larmrapporter om den allvarliga humanitära situationen i Gaza som förvärrats av protesterna som pågått sedan mars 2018 och de många antalet skadade och döda som dessa resulterat i.²⁷⁰

6.1.2. Ekonomin

I en rapport från 2015 varnade Världsbanken att Gazaremsan var på randen till ekonomisk kollaps.²⁷¹ I en uppföljande rapport från september 2018 menar Världsbanken att Gaza nu har en ekonomi i kollaps och att situationen är alarmerande. Ekonomin är i fritt fall med en negativ tillväxt på sex procent under första kvartalet av 2018 och indikationer på en försämring sedan dess.²⁷²

²⁶³ UNHCR, 2018-12-23, 4-5; Migrationsverket, Lifos, 2018-10-31, s. 39-41.

²⁶⁴ CNBC, *New Hamas leader says it is getting aid again from Iran*, 2017-08-19, <https://www.cnbc.com/2017/08/29/new-hamas-leader-says-it-is-getting-aid-again-from-iran.html> (hämtad 2019-03-20).

²⁶⁵ Migrationsverket, Lifos, 2017-10-19, s. 9; UNHCR, 2018-12-23, s. 4-5.

²⁶⁶ Landinfo, 2018-12-10, s. 4.

²⁶⁷ UNHCR, 2018-02-23, s. 7.

²⁶⁸ UN, 2017-07-11, s. 3; OCHA, *22,000 people in the Gaza Strip still internally displaced from the 2014 hostilities*, 2018-04-05, <https://www.ochaopt.org/content/22000-people-gaza-strip-still-internally-displaced-2014-hostilities> (hämtad 2019-03-01); Brookings Institute, *Still in ruin: Reviving the stalled reconstruction of Gaza*, 2017-08-22, <https://www.brookings.edu/research/reviving-the-stalled-reconstruction-of-gaza/> (hämtad 2019-03-01).

²⁶⁹ UN, 2017-07-11, s. 2.

²⁷⁰ UN, *The Humanitarian Coordinator Warns of Worsened Crisis in Gaza*, 2018-07-17, <https://www.un.org/unispal/document/humanitarian-coordinator-warns-of-worsened-crisis-in-gaza-ocha-press-release/> (hämtad 2019-03-05); Foreign Policy, *Israel's About-Face on Gaza*, 2018-11-21, <https://foreignpolicy.com/2018/11/21/israels-about-face-on-gaza/> (hämtad 2019-03-05).

²⁷¹ World Bank, *Gaza Economy on the Verge of Collapse, Youth Unemployment Highest in the Region at 60 Percent*, 2015-05-21, <http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2015/05/21/gaza-economy-on-the-verge-of-collapse> (hämtad 2018-12-05).

²⁷² World Bank, *Cash-Strapped Gaza and an Economy in Collapse Put Palestinian Basic Need at Risk*, 2018-09-25, <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2018/09/25/cash-strapped-gaza-and-an-economy-in-collapse-put-palestinian-basic-needs-at-risk> (hämtad 2018-12-05).

Förutom den israeliska blockaden som har stora negativa konsekvenser på Gazas ekonomi pekar Världsbanken ut flera faktorer för denna försämring mellan 2017 och 2018. PA:s beslut att minska betalningarna till Gaza, minskningen av det amerikanska biståndet och de stora nedskärningarna i UNRWA:s budget är några av de främsta. Därmed har det skett en kraftig nedgång i pengaöverföringar till Gaza vilket är Gazas främsta inkomstkälla eftersom den produktiva sektorn är i princip icke existerande på grund av blockaden. Fattigdomen har ökat från 38,8 till 53 procent mellan 2011 och 2017 och varannan person i Gaza lever idag i fattigdom.²⁷³ Gazas befolkning har blivit 25 procent fattigare sedan Osloavtalet 1993.²⁷⁴ Cirka 80 procent av alla hushåll är beroende av någon form av humanitär bistånd, framförallt matbidrag.²⁷⁵

Hamas intäkter har också sinat eftersom intäkterna från smuggelvaror via tunnlar kraftigt har reducerats se mer under ([Tunnlar](#)) även om det nya mutsystemet vid Rafah gör att de får in mer pengar.²⁷⁶ Hamas-anställda går också underbetalda eller helt utan betalning i perioder.²⁷⁷ Senaste i december 2018 rapporterades det att Hamas befann sig i en finansiell kris och deras anställda fick bara ut halva sin lön.²⁷⁸

Ett annat problem är att finansieringen av de internationella biståndsgivarna har minskat för Gaza, inte minst sedan USA beslutade att sluta finansiera UNRWA som är stor distributör av tjänster i Gaza, bl.a. av sjukvård och skolor.²⁷⁹ USA var tidigare UNRWA:s främsta finansiär och även om andra länder skjuter till medel är det mycket svårt att täcka upp de enorma summor som uteblir när USA drar in sitt bistånd.²⁸⁰ Experter varnar för de humanitära, politiska och säkerhetsmässiga konsekvenser som kan följa på att UNRWA:s verksamhet kraftigt minskas.²⁸¹ UNRWA:s lokalanställda är bland de som drabbas av neddragningarna och många har redan förlorat sina jobb eller tvingats till att jobba deltid, detta i ett läge då Gaza redan är drabbat av hög arbetslöshet. Minskningarna av personal påverkar UNRWA:s möjligheter att erbjuda tjänster och enligt Landinfo bidrar det till ökad fattigdom i Gaza och påverkar den humanitära situationen negativt.²⁸²

²⁷³ World Bank, 2018-09-25; World Bank, *Economic Monitoring Report to the Ad Hoc Liaison Committee*, 2018-09-27, s. 9,

<http://www.worldbank.org/en/country/westbankandgaza/publication/economic-monitoring-report-to-the-ad-hoc-liaison-committee-september-2018> (hämtad 2018-12-05); UNHCR, 2018-02-23, s. 10.

²⁷⁴ Landinfo, 2018-12-10, s. 9.

²⁷⁵ OCHA, *Humanitarian Needs Overview 2018 – occupied Palestinian territory*, nov. 2017, s. 8, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/hno_20_12_2017_final.pdf (hämtad 2019-03-14).

²⁷⁶ Migrationsverket, Lifos, *Lägesanalys: Gaza*, 2016-09-06, s. 29, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=38088> (hämtad 2019-03-20).

²⁷⁷ Landinfo, 2018-12-10, s. 15.

²⁷⁸ Middle East Monitor, *Gaza: Hamas facing severe financial crisis*, 2018-12-29, <https://www.middleeastmonitor.com/20181229-gaza-hamas-facing-severe-financial-crisis/> (hämtad 2019-03-20).

²⁷⁹ Möte med OCHA, 2019-02-11; DN, *USA:s biståndsbeslut rör upp känslor i Palestina*, 2018-09-01, <https://www.dn.se/nyheter/varlden/usas-bistandsbeslut-ror-upp-kanslor-i-palestina/> (hämtad 2018-09-03); Aftonbladet, *Palestinsk ilska efter stoppat USA-bistånd*, 2018-09-01,

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/5VgJz1/palestinsk-ilska-efter-stoppat-usa-bistand> (hämtad 2018-09-03); Haaretz, *White House Doubles Down on Palestinian Refugee Issue, Says UNRWA Mandate Must Change*, 2018-08-06, <https://www.haaretz.com/us-news/premium-amid-tensions-with-abbas-white-house-says-unrwa-mandate-must-change-1.6343237> (hämtad 2018-09-03).

²⁸⁰ Haaretz, 2018-08-06.

²⁸¹ DN, 2018-09-01.

²⁸² Landinfo, *Palestina: UNRWAs tjänster*, 2018-09-24, s. 4, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/09/Palestina-temanotat-UNRWAs-tjenester-GRHA-24092018.pdf>

I november 2018 gick Israel med på att släppa in pengar från Qatar²⁸³ till Gaza i sex olika betalningar under en sexmånaders period för att underlätta den humanitära situationen. De godkände även byggnadsmaterial och bränsle för att underlätta elförsörjningen i Gaza som ökat delvis med hjälp av dessa pengar se mer under ([Samhällstjänster](#)).²⁸⁴

Trots att tre betalningar i dagsläget skett så är den humanitära situationen fortsatt allvarlig i Gaza. Enligt FN-organet OCHA har inte pengarna från Qatar förändrat Gazas humanitära kris, dock har det inneburit en ökad elförsörjning vilket påverkat hushållen positivt.²⁸⁵

6.1.3. Arbetslöshet

Arbetslösheten har ökat från 43 procent i slutet av 2017 till att i december 2018 nå 55 procent, den högsta noteringen sedan 1998.²⁸⁶ Gaza hade den högsta arbetslösheten i Världsbankens databas år 2017.²⁸⁷

Ungdomsarbetslösheten är mycket hög, 70 procent, även detta en ökning från tidigare 60 procent i slutet av 2017.²⁸⁸ Gapet mellan könen är också stort och arbetslösheten bland kvinnor är avsevärt högre än för män.²⁸⁹ Möjligheten att söka arbete i Israel har varit stängd för Gazabor sedan 2007 och företagare har fått det allt svårare att resa ut ur Gaza via Erez-övergången till Israel (även den passage som måste användas för att resa till Västbanken).²⁹⁰

6.1.4. Sysselsättning

Gazas produktiva sektor har drabbats särskilt hårt under det senaste decenniet och deras del av bnp har minskat drastiskt. Några av de stora näringarna för Gaza var tidigare privata företag, jordbruk och fiske.²⁹¹

De privata företagen har traditionellt varit mest småskaliga familjeföretag som ägnat sig åt handel och serviceyrken. Världsbanken menar att ekonomisk tillväxt endast kan ske genom Gazas privata sektor, men för att detta ska kunna ske måste lättnader i Israels blockad göras. De privata företagen är i dagsläget kraftigt begränsade av de restriktioner som den israeliska blockaden medför och har därmed mycket svårt att bedriva handel.²⁹²

²⁸³ Pengar från Qatar till Gaza med Israels godkännande, ca 700 miljoner US-dollar totalt, är i sig inget nytt utan har pågått sedan 2012. Al Monitor, *Qatar pledges to keep money pipeline open to Gaza Strip*, 2019-02-21, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/02/palestine-israel-gaza-hamas-qatar-grant-billion-amount-aid.html> (hämtad 2019-03-04).

²⁸⁴ CNN, *Suitcases of \$15M in cash from Qatar bring relief for Gaza*, 2018-11-11, <https://edition.cnn.com/2018/11/11/middleeast/gaza-qatar-humanitarian-intl/index.html> (hämtad 2018-12-06); Reuters, *Qatar pays Gaza salaries to ease tensions; Israel says money's not for Hamas*, 2018-11-09, <https://www.reuters.com/article/us-israel-palestinians-gaza/qatar-pays-gaza-salaries-to-ease-tensions-israel-says-moneys-not-for-hamas-idUSKCN1NE1ET> (hämtad 2018-12-06).

²⁸⁵ Möte med OCHA, 2019-02-11.

²⁸⁶ World Bank, 2018-09-25; World Bank, 2018-09-27; UN, 2017-07, s. 8–9; OCHA, *The Monthly Humanitarian Bulletin*, November 2018, 2018-12-14, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/hummonitor_november_2018.pdf (hämtad 2018-12-14).

²⁸⁷ BBC News, *Israel-Palestinian conflict: Life in the Gaza Strip*, 2018-05-15, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-20415675> (hämtad 2018-01-10).

²⁸⁸ World Bank, 2018-09-25.

²⁸⁹ Ibid.

²⁹⁰ World Bank, 2018-09-25; UNHCR, 2018-02-23, s. 23–24.

²⁹¹ UN, 2017-07-11, s. 15.

²⁹² Ibid.; World Bank, 2018-09-27, s. 11.

Innan den israeliska blockaden var cirka 65 000 personer i Gaza sysselsatta i jordbruksnäringen men idag är antalet knappt hälften.²⁹³ Delar av jordbruksmarken ligger i det av Israel deklarerade ARA-området (*access restricted area*) nära stängslet som skiljer Gaza från Israel. Området har också sedan 2014 besprutats av Israel ett flertal gånger vilket medfört ekonomiska förluster för jordbrukarna. Även palestinska protester i området och en av Hamas byggd väg har påverkat jordbruksmarkerna negativt.²⁹⁴

Gazas fiskare är också svårt påverkade av de israeliska restriktionerna gällande fiskegränsen som enligt överenskommelsen i Osloavtalet ska vara 20 sjömil. Sedan 2012 har de israeliska restriktionerna endast tillåtit dem fiska innanför en gräns av sex sjömil, förutom två gånger per år då lättnader införts för fiske på upp till nio sjömil vid södra gränsen under sardinsäsongen. I januari 2019 beslutade Israel att expandera fiskegränsen till 12 sjömil längs mitten av Gazas kust medan man behöll gränsen om sex sjömil på de norra och södra delarna av Gaza.²⁹⁵ Flera fiskare har också blivit beskjutna och dödade av israeliska styrkor. Under 2017 och 2018 har två fiskare dödats per år och 14–20 skadats per år och flera incidenter har inträffat när fiskare blivit beskjutna men inte skadats. Flera av dessa incidenter har inträffat inom den tillåtna zonen och utan förvarning vilket gör att fiskare avskräcks från att använda hela det tillåtna området.²⁹⁶

För att övervaka att fiskegränserna hålls skjuter israeliska och egyptiska flottan med skarp ammunition. Under 2017 inträffade över 200 incidenter med beskjutning av fiskare av detta skäl, varav en fiskare dog och 14 skadades.²⁹⁷

Handels- och servicesektorn i Gaza har växt trots den ekonomiska nedgången och är den sektor som sysselsätter flest personer i Gaza. Mycket av handeln sker via informella aktörer.²⁹⁸

På lönelistan i offentlig sektor finns ca 60 000 personer anställda av PA i Gaza varav ca 34 000 som är anställda inom säkerhetssektorn. Merparten av dessa arbetar inte eftersom de i samband med Hamas maktövertagande i Gaza beordrades av PA att sluta arbeta. PA tillåter dock lärare och sjukvårdspersonal att arbeta. Hamas-myndigheterna har sedan maktövertagandet av Gaza år 2007 också offentliganställda. Enligt Världsbanken är dessa ca 40 000 personer medan Landinfo anger siffran 45 000 vilken inkluderar säkerhetsstyrkorna.²⁹⁹

I april 2017 beordrades en tredjedel av de PA-anställda att gå i pension samtidigt som PA har minskat lönerna och hållit tillbaka utbetalningar vid flera tillfällen. Löneutbetalningarna skars ned med 30 procent under 2017 och med 50 procent år 2018. Även Hamas har reducerat lönerna men har ändå vid flera tillfällen inte

²⁹³ Landinfo, 2018-12-10, s. 14.

²⁹⁴ OCHA, *The humanitarian impact of restrictions on access to land near the perimeter fence in the Gaza Strip*, 2018-08-03, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-impact-restrictions-access-land-near-perimeter-fence-gaza-strip> (hämtad 2019-01-24).

²⁹⁵ OCHA, *Gaza fisheries: fishing catch Increases amid ongoing protection concerns*, april 2018, <https://www.ochaopt.org/content/gaza-fisheries-fishing-catch-increases-amid-ongoing-protection-concerns> (hämtad 2019-01-23); OCHA, *Humanitarian Bulletin January 2019*, 2019-02-13, s. 2, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/hummonitor_jan_2019.pdf (hämtad 2019-03-01).

²⁹⁶ OCHA, *Israel expands fishing limits to 12 nautical miles amidst a rise in protection concerns*, 2019-02-13, <https://www.ochaopt.org/content/israel-expands-fishing-limits-12-nautical-miles-amidst-rise-protection-concerns> (hämtad 2019-03-29).

²⁹⁷ OCHA, april 2018.

²⁹⁸ Landinfo, 2018-12-10, s. 8.

²⁹⁹ Landinfo, 2018-12-10, s. 14–15, World Bank, 2018-09-27, s. 22–23.

kunnat betala ut dem. Minskade löner för de offentligt anställda har tillsammans med PA:s minskade utbetalningar inom andra områden från 125 miljoner US-dollar till 96 miljoner dollar 2018 har lett till minskad konsumtion i Gaza. Missnöjet hos de anställda har resulterat i flertalet strejker.³⁰⁰

6.1.5. Samhällstjänster

6.1.5.1. Sjukvård

År 2017 hade Gaza 152 hälsokliniker för primärvård där MoH stod för ca en tredjedel av dessa.³⁰¹ UNRWA har 22 hälsokliniker där primärvård erbjuds till majoriteten av de palestinska flyktingarna som utgör ca 1,2 miljoner.³⁰² MoH stod för majoriteten av de 30 sjukhusen i Gaza år 2017 och tillhandahöll motsvarande ca 70 procent av sängplatserna.³⁰³ Under 2018 stängdes dock 3 sjukhus temporärt och 13 primärkliniker partiellt vilket påverkade mer än 300 000 personer.³⁰⁴ Mer avancerad vård kan fås via ett remitteringssystem där patienter från Gaza hänvisas till sjukhus på Västbanken, Jerusalem eller Israel, ibland även utomlands.³⁰⁵ Se mer nedan under ([Remitteringssystemet](#).) De flesta palestinier har en statlig sjukförsäkring som främst täcker primärvård, inklusive mödravård och barnhälsa, akutvård samt specialistvård som inte erbjuds av MoH.³⁰⁶

Flertalet väpnade konflikter och den pågående blockaden har påverkat kapaciteten hos hälsosektorn i Gaza inklusive medicinsk infrastruktur, personal, resurser och tillgången på mediciner och utrustning. Som exempel har antalet läkare per capita minskat mellan år 2010 och 2016 med 21 procent.³⁰⁷ Väntetiden för en öron-näsa-halsoperation på Shifasjukhuset i Gaza har ökat från i snitt 10,3 månader under 2017 till 13,5 månader år 2018.³⁰⁸ Samtidigt är vårdbehoven hos Gazas snabbt ökande befolkning stor. Befolkningen är ung varav många nyfödda och små barn med extra stora vårdbehov. Gaza har även patienter med kroniska sjukdomar eller med skador från våld, höga nivåer av traumatiserade personer och personer med mentala problem. Gaza har de högsta nivåerna av psykisk ohälsa i östra Medelhavsregionen med ett ökat antal självmord samt även en ökad droganvändning.³⁰⁹ Enligt FN-organet OCHA behövs 1 000 fler sjukhussängar och mer än 1 000 ytterligare läkare och lika många sjuksköterskor för att kunna möta vårdbehoven hos Gazas befolkning till år 2020.³¹⁰

³⁰⁰ Landinfo, 2018-12-10, s. 14–15; World Bank, 2018-09-27, s. 22–23.

³⁰¹ WHO, *Health conditions in the occupied Palestinian territory, including east Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan*, 2018-05-18, s. 5–6, http://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA71/A71_27-en.pdf (hämtad 2019-03-11).

³⁰² UNRWA, *Health in the Gaza Strip*, odaterad, <https://www.unrwa.org/activity/health-gaza-strip> (hämtad 2019-03-11).

³⁰³ WHO, 2018-05-18, s. 5–6.

³⁰⁴ UNHCR, 2018-12-23, s. 11.

³⁰⁵ Möte med Ministry of Health, Ramallah, 2016-11-01; Landinfo, 2018-12-10, s. 17.

³⁰⁶ WHO, 2018-05-18, s. 5.

³⁰⁷ UNHCR, 2018-12-23, s. 11; WHO, 2018-05-18, s. 6.

³⁰⁸ OCHA, *Gaza Strip: Early warning indicators – January 2019*, 2019-02-26, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/early_warning_indicator_21_02_2019.pdf (hämtad 2019-03-11).

³⁰⁹ UNHCR, 2018-12-23, s. 12; OCHA, *Gaza's health sector struggles to cope with massive influx of casualties amid pervasive shortages*, 2018-06-05, <https://www.ochaopt.org/content/gaza-s-health-sector-struggles-cope-massive-influx-casualties-amid-pervasive-shortages> (hämtad 2019-03-11);

WHO, 2018-05-18, s. 4.

³¹⁰ Möte med OCHA, 2019-02-11; OCHA, e-post, 2019-03-08.

Den dåliga vattenkvaliteten eller vattenbristen i Gaza anses också stå för en fjärdedel av alla sjukdomar i Gaza se mer under ([Vatten](#)). Elbristen gör att sjukhusen verkar med reducerad kapacitet och påverkar möjligheten att genomföra operationer se mer under ([El](#)).³¹¹ Detta medför att sjukhusen i Gaza måste använda sig av generatorer så att elen kan vara kontinuerlig, vilket kräver bränsle.³¹² Hälsoministeriet i Gaza varnade i januari 2019 att bränslet håller på att ta slut och att det kan medföra att sjukhus måste stängas.³¹³

Demonstrationerna som pågått sedan mars 2018 se ([Säkerhetsläget](#)) har också inneburit ett stort inflöde av skottskadade till sjukhusen och skadorna kräver ofta komplicerade operationer och långvarig rehabilitering. Detta sätter ett extra tryck på sjukhusen i Gaza.³¹⁴ Palestina i sin helhet har också höga nivåer av attacker på sjukvårdspersonal och faciliteter. Mellan 30 mars 2018 till den 28 februari 2019 har tre personer dödats och 633 skadats av israeliska säkerhetsstyrkor i incidenter mot sjukvårdsfaciliteter och sjukvårdspersonal. Även 98 ambulanser har skadats.³¹⁵

Det råder en fortlöpande brist på mediciner i Gaza. De sista fyra månaderna av 2017 var 32 procent av de viktigaste medicinerna enligt WHO (mediciner som möter primärvårdsbehoven hos befolkningen³¹⁶) helt slut i lager. Samma sak gällde 24 procent av den viktigaste medicintekniska utrustningen.³¹⁷ Under 2018 hade 47 procent av de viktigaste medicinerna mindre än en månads lager (så kallad *zero stock level*).³¹⁸ Även medicinsk utrustning hade låga lagersaldon. Vissa medicinska områden var mer drabbade än andra, t.ex. var fler av medicinerna för onkologi och hematologi slut i lager än snittet för mediciner totalt.³¹⁹

Remitteringssystemet

På grund av bristen på specialistsjukvård i Gaza, samt bristen på sjukvårdspersonal, mediciner och medicinsk utrustning remitteras patienter till vård utanför Gaza. Det är en mekanism som innebär att tillstånd för utresa från Gaza via Erez-övergången måste sökas hos de israeliska myndigheterna (för vård i Israel, Jerusalem och Västbanken eller andra länder utanför Israel och Palestina), eller hos de egyptiska

³¹¹ Landinfo, 2018-12-10, s. 12.

³¹² The Jerusalem Post, *Gaza health ministry warns of hospital shutdown due to fuel crisis*, 2019-01-16, <https://www.jpost.com/Arab-Israeli-Conflict/Gaza-health-ministry-warns-of-hospital-shutdowns-due-to-fuel-crisis-577609> (hämtad 2019-03-12).

³¹³ Ibid.

³¹⁴ WHO, *Situation report Occupied Palestinian Territory, Gaza 20-31 January 2019*, 2019, <http://www.emro.who.int/images/stories/palestine/documents/WHO-Health-Cluster-Special-SitRep-20-31-Jan.pdf?ua=1> (hämtad 2019-03-11); OCHA, 2018-06-05;

³¹⁵ WHO, *WHO Regional Director for the Eastern Mediterranean calls for respecting the right to health of all Palestinians and protection for health care*, 2019-02-27, <http://www.emro.who.int/countries/pse/index.html> (hämtad 2019-03-11); WHO, 2019; OCHA, *Approaching the first anniversary of the "Great March of Return" protests in Gaza*, 2019-03-27, <https://www.ochaopt.org/content/approaching-first-anniversary-great-march-return-protests-gaza#ftn4> (hämtad 2019-03-29).

³¹⁶ WHO, *Essential medicines and health products*, odaterad, https://www.who.int/medicines/services/essmedicines_def/en/ (hämtad 2019-03-11).

³¹⁷ WHO, *Right to Health 2017*, 2018, s. 11, http://www.emro.who.int/images/stories/WHO_Right_to_health_Book_for_web.pdf?ua=1&ua=1 (hämtad 2019-03-12).

³¹⁸ WHO, 2018-05-18, s. 6; OCHA, *Gaza Strip: Early warning indicators – January 2019*, 2019-02-26.

³¹⁹ WHO, 2018-05-18, s. 6

myndigheterna för utresa via Rafah.³²⁰ Tillstånd söks för varje utresa, varför en patient ofta behöver söka tillstånd flera gånger för samma sjukdomsbehandling.³²¹

Sjukhusen i östra Jerusalem (Augusta Victoria och Makassed) är de vanligaste sjukhusen att remitteras till för palestinska patienter, särskilt för cancervård, hjärtoperationer och för specialistsjukvård inom pediatrik.³²²

Enligt de israeliska myndigheterna måste palestinier som söker vård i Israel, Västbanken (inkluderar östra Jerusalem) eller i andra länder ansöka om tillstånd 23 arbetsdagar innan den bokade tiden på sjukhuset, med undantag för akuta fall där ansökan i teorin kan hanteras omgående.³²³ I praktiken kan hantering av dessa ofta ta längre tid. Besked för icke akuta fall kan ibland ta flera månader.³²⁴ Innan dess måste en patient skaffa en remiss från den behandlande läkaren och därefter ansöka hos det palestinska hälsoministeriet om att få kostnaderna för behandlingen täckta. När MoH har gett sitt godkännande kan tidsbokning göras.³²⁵

Oftast anger inte de israeliska myndigheterna anledningen till att de avslår en patients ansökan.³²⁶ Enligt den israeliska människorättsorganisationen Gisha avslås de dock oftast av säkerhetsskäl, men vad som utgör ett säkerhetsskäl är oftast oklart.³²⁷ Patienter och deras medföljare, om de är män mellan 16 och 55 år eller kvinnor mellan 16 och 45 år, behöver genomgå en säkerhetsklarering och kallas till förhör.³²⁸ Medverkan i detta är ett villkor för att de israeliska myndigheterna ska hantera ansökan.³²⁹ Det finns också en risk att en person som ska följa med patienten får sin ansökan nekad. Om personen är ett barn riskerar då barnet att inte kunna åka för sin behandling.³³⁰

Ansökningarna om att remitteras för vård utanför Gaza har under en tioårsperiod, år 2006 till 2016, ökat trefaldigt från 8 276 till 24 616. Under samma period minskade antalet tillstånd som beviljats av Israel från 90 procent till 62 procent.³³¹ År 2018 var nivån på beviljade tillstånd 61 procent. WHO menar att det innebär ett påtagligt hinder för tillgången på sjukvård, särskilt för extra sårbara patienter.³³² Enligt Gisha svarade israeliska myndigheter för sent eller inte alls på 31 procent av Gaza patienters ansökningar under år 2018. Detta medförde att patienterna inte kunde komma till sin bokade läkartid. Åtta procent av ansökningarna nekades, en del på grund av att patienten var en släkting till en viktig person i Hamas, något

³²⁰ UNHCR, 2018-12-23, s. 12–13.

³²¹ Landinfo, 2018-12-10, s. 17; COGAT, 2017-09-18.

³²² WHO, 2018-05-18, s. 6. Under år 2017 skedde 42 procent av remitteringarna till östra Jerusalem, 20 procent till Israel, 16 procent till privata institutioner i Gaza, 15 procent till Västbanken och 6 procent till Egypten. WHO, 2018, s. 14.

³²³ COGAT, *Processing Permit Applications by Palestinian Residents of the Gaza Strip*, unofficial translation by Gisha, okt. 2017, s. 2, <http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/general/200en.pdf> (hämtad 2019-03-12).

³²⁴ WHO, 2018, s. 21.

³²⁵ Landinfo & Migrationsverket, Lifos, *Temanotat Palestina: Passering av grenseovergangene Rafah og Erez ti og fra Gazastripen*, 2017-05-09, s. 20, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39507> (hämtad 2019-03-12).

³²⁶ OCHA, 2018-10-08.

³²⁷ Möte med Gisha, 2019-02-12.

³²⁸ WHO, 2018, s. 21.

³²⁹ OCHA, 2018-10-08.

³³⁰ Möte med Gisha, 2019-02-12.

³³¹ UN, 2017-07-11, s. 23.

³³² WHO, 2019-02-27.

som den israeliska Högsta Domstolen dömt som olagligt.³³³ År 2017 dog 54 patienter medan de väntade på tillstånd att lämna Gaza för att få läkarvård, varav 3 barn.³³⁴ Få personer som skadats under March of Return-protesterna ska ha fått tillstånd för utresa för vård (enligt OCHA 22 procent mellan mars och oktober 2018).³³⁵

Även de palestinska myndigheterna är ansvariga för förseningar av ansökningarna om att få kostnaderna för sjukvården täckta.³³⁶ MoH har också missat att skicka mediciner, försenat betalningar och reducerat antalet remisser för patienter i Gaza som ett led i de åtgärder som PA tog mot Hamas och Gaza under 2017.³³⁷

6.1.5.2. Vatten

Tillgången på rent dricksvatten har minskat drastiskt sedan år 2000 då 98 procent av det offentliga dricksvattnet var rent. År 2014 beräknades endast 11 procent vara det.³³⁸ Nivån på grundvattnet har sjunkit på grund av överpumpning och därmed tränger det in salt havsvatten som förorenar grundvattnet. En annan källa till förorening är att gödsel från jordbruk och kloaker läcker in i grundvattnet vilket påverkar nitrattvärdena i många brunnar.³³⁹ Bristande elförsörjning är också ett hinder för att Gazas vattenfaciliteter ska fungera och för att nya kan byggas.³⁴⁰ Det vatten som distribueras i ledningsnätet är inte lämpligt för att drickas eller användas i matlagning.³⁴¹ WHO menar att 97 procent av dricksvattnet är otjänligt. Det riskerar att medföra en ökning av vattenburna sjukdomar och sjukdomar som är kopplade till bristande hygien och brist på vatten. Som exempel kan inte kirurger tvätta sina händer i rent vatten före en operation eftersom det antingen är rostfärgat, salt eller inte kommer ur kranen.³⁴²

Ett resultat av den dåliga vattenkvaliteten är att befolkningen använder mer vatten från vattencontainrar, behållare och buteljerat vatten. Befolkningen behöver förlita sig på att lastbilar tillhandahåller vatten vilket samtidigt är mycket dyrare och som har varierande kvalitet, inte sällan med bakterier i såsom e-coli vilka kan ge allvarlig diarré som följd.³⁴³

³³³ Gisha, *Updates: In 2018, 31% of applications filed by Gaza patients to travel via Erez Crossing for medical treatment were answered too late, or not at all*, odaterad, <http://gisha.org/updates/9766> (hämtad 2019-03-12).

³³⁴ WHO, 2018-05-18, s. 8.

³³⁵ UNHCR, 2018-02-23, s. 13; OCHA, *Humanitarian Bulletin October 2018*, 2018-11-16, s. 3–4, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/hummonitor_october_2018.pdf (hämtad 2019-03-12)

³³⁶ UNHCR, 2018-02-23, s. 13; OCHA, *Humanitarian Bulletin October 2018*, 2018-11-16, s. 3–4.

³³⁷ Middle East Monitor, *PA reduces medical referrals for Gaza patients by 80 %*, 2017-04-23, <https://www.middleeastmonitor.com/20170823-pa-reduces-medical-referrals-for-gaza-patients-by-80/> (hämtad 2019-03-12); Norwegian Refugee Council (NRC), Oxfam & Premiere Urgence Internationale, *Israel tightens Gaza blockade, civilians bear the brunt*, juli 2018, s. 3, <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/briefing-notes/mb-gaza-israel-blockade-civilians-270818-en.pdf> (2019-02-21).

³³⁸ UN, 2017-07-11, s. 20.

³³⁹ Landinfo, 2018-12-10, s. 11.

³⁴⁰ RAND Corporation, *The Public Health Impacts of Gaza's Water Crisis: Analysis and Policy Options*, 2018, s. ix, https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR2500/RR2515/RAND_RR2515.pdf (hämtad 2019-03-05).

³⁴¹ Landinfo, 2018-12-10, s. 11.

³⁴² OCHA, *Study warns water sanitation crisis in Gaza may cause disease outbreak and possible epidemic*, 2018-11-16, <https://www.ochaopt.org/content/study-warns-water-sanitation-crisis-gaza-may-cause-disease-outbreak-and-possible-epidemic> (hämtad 2019-03-01).

³⁴³ UN, 2017-07-11, s. 20; Foreign Policy, *Israel's About-Face on Gaza*, 2018-11-21, <https://foreignpolicy.com/2018/11/21/israels-about-face-on-gaza/> (hämtad 2019-03-05).

En fjärdedel av alla sjukdomar i Gaza anses orsakade av dålig vattenkvalitet eller vattenbrist samtidigt som den är den största orsaken till barnadödlighet i Gaza. Bakteriella infektioner, virussjukdomar samt parasiter sprids av det förorenade dricksvattnet och dålig vattenhygien och riskerar att orsaka en epidemi.³⁴⁴

6.1.5.3. *Elektricitet*

Gazas el försörjs av Gazas elkraftverk och det israeliska elbolaget IEC vilket betalas av PA. Egypten har också periodvis bistått med el sedan Gazas elkraftverk bombades av Israel år 2006.³⁴⁵ I samband med att den interna palestinska splittringen förvärrades under 2017, antog PA ett antal bestraffningsåtgärder mot Hamas.³⁴⁶ En av dessa var att drastiskt minska tillgången på el och bränsle genom att dels ställa in betalningarna för den israeliska elen, dels genom att vägra betala för driften av Gazas elkraftverk. Elförsörjningen var, när den var som lägst, nere i fyra timmar per dygn.³⁴⁷ Som jämförelse kan nämnas att nivåerna under 2016, innan den mest akuta elkrisen, låg på 12 timmars el per dygn i genomsnitt.³⁴⁸ Bristen på el får konsekvenser för privatpersoners tillgång till el men också vatten eftersom vattenpumpar drivs av el. Den har också konsekvenser för driften av viktiga tjänster som sjukhus, skolor, avsaltningsanläggningar samt vatten och sanitet.³⁴⁹

Efter att pengar tillförts till Gaza från Qatar, och PA återinfört betalningarna för israelisk el, har bränsle- och elförsörjningen i Gaza ökat till den högsta på flera år med som mest 16 timmars el per dygn.³⁵⁰ Egypten har också lovat Hamas en ökad distribution av el.³⁵¹ Tillförseln av el har påverkat hushållen positivt även om mer långsiktiga effekter på t.ex. sjukvården ännu inte har dokumenterats.³⁵²

6.1.6. *Internflyktingar*

Konflikten i Gaza år 2014 genererade ca 500 000 internflyktingar i Gaza, vilket var den högsta nivån sedan sexdagarskriget 1967. Det beräknas samtidigt att ca 170 000 hem skadades eller förstördes helt i konflikten 2014.³⁵³ Ca 100 000 av internflyktingarna förlorade sina hem helt och hållet.³⁵⁴ I mars 2018 rapporterades 22 000 personer fortfarande vara internflyktingar sedan konflikten 2014 och saknar en permanent boendelösning.³⁵⁵ Takten på återuppbyggnaden av bl.a. hus går långsammare på grund av blockaden och restriktionerna på import av byggnadsmaterial. Israel har en lista med varor och material som anses ha dubbla användningsområden (*dual use items*) och där saker tillkommer eller tas bort från listan på ett icke transparent sätt.³⁵⁶

³⁴⁴ Landinfo, 2018-12-10, s. 11.

³⁴⁵ UN, 2017-07-11, s. 18.

³⁴⁶ Landinfo, 2018-12-10, s. 11–12; NRC, Oxfam & Premiere Urgence Internationale, juli 2018, s. 2.

³⁴⁷ UN, 2017-07-11, s. 18; The Times of Israel, *After years in the dark, Gaza's power woes ease*, 2018-11-04, <https://www.timesofisrael.com/after-years-in-the-dark-gazas-power-woes-ease/> (hämtad 2019-03-11).

³⁴⁸ OCHA, e-post, 2019-03-08.

³⁴⁹ Landinfo, 2018-12-10, s. 12; UNHCR, 2018-02-23, s. 15.

³⁵⁰ CNN, 2018-11-11; Reuters, 2018-11-09; UNHCR, 2018-02-23, s. 15.

³⁵¹ Al Monitor, *For Hamas, reconciliation with Egypt worth more than Qatari cash*, 2019-01-31, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/01/israel-egypt-qatar-hamas-gaza-strip-mahmoud-abbas-haniyeh.html#ixzz5hBUZSacf> (hämtad 2019-03-12).

³⁵² Möte med OCHA, 2019-02-11.

³⁵³ UNHCR, 2018-02-23, s. 7.

³⁵⁴ Möte med OCHA, 2019-02-11; OCHA, e-post, 2019-03-08.

³⁵⁵ OCHA, 2018-04-05.

³⁵⁶ Möte med Gisha, 2019-02-12.

6.1.7. Den humanitära situationen för barn i Gaza

Blockaden av Gaza påverkar barnens levnadsvillkor negativt och deras tillgång till tjänster. Under de sista tio åren har barn i Gaza och deras familjer varit med om tre väpnade sammandrabbningar, 2008/2009, 2012 och 2014. I den senaste konflikten år 2014 dog nästan 500 barn och många barn har skadats och förlorat familjemedlemmar.³⁵⁷ I samband med March of Return, har 35 dödats och över 5 500 skadats mellan mars och december 2018.³⁵⁸

Läs- och skrivkunnigheten i Gaza är hög och tillgång till utbildning likaså men kvaliteten på utbildningen har förvärrats de senaste tio åren på grund av lärarbrist och överfulla klassrum.³⁵⁹ Många skolor i Gaza³⁶⁰ verkar ofta i dubbla eller tredubbla skift på grund av den höga belastningen och elbristen. De har därför endast undervisning fyra timmar per dag. Elbristen påverkar också elevernas möjligheter att göra läxor hemma. Över 5 000 barn går i skolor som ligger i ARA-områdena se ([Säkerhetsläget](#)) där våldsamheter kan ske genom israeliska militära räder, palestinska väpnade grupper och skottväxlingar eller beskjutningar.³⁶¹ Det förutsägs att antalet studenter i Gazas skolor kommer att växa från 630 000 år 2015 till 1,2 miljoner år 2030 vilket betyder att Gaza skulle behöva 900 fler skolor och 23 000 fler lärare än idag.³⁶²

Barn i Gaza har inte heller tillgång till rent vatten och den dåliga vattenkvaliteten anses vara den största orsaken till barnadödlighet i Gaza som också är på uppgång se mer under ([Vatten](#)).³⁶³

Cirka 300 000 barn i Gaza är i behov av psykosocialt stöd på grund av dålig mental hälsa och tidigare trauma.³⁶⁴ I en studie av Rädda Barnen som genomfördes innan March of Return-protesterna började påvisade 95 procent av de intervjuade barnen symptom som depression, hyperaktivitet och aggression.³⁶⁵ Rädda Barnen varnar också för att dessa nya protester innebär en ytterligare belastning för barnens mentala hälsa.³⁶⁶

Barnarbete har ökat väsentligt i Gaza under de senaste fem åren eftersom de ekonomiska förhållandena i Gaza har försämrats, vilket också går emot trenden i övriga världen.³⁶⁷ År 2016 rapporterades att cirka 10 000 barn i åldrarna 10–17

³⁵⁷ Reliefweb, *Generation of children in Gaza on the brink of a mental health crisis*, 2018-06-04, <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/generation-children-gaza-brink-mental-health-crisis> (hämtad 2019-03-13); BBC, *Gaza Crisis: Toll of operations in Gaza*, 2014-09-01, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-28439404> (hämtad 2019-03-13).

³⁵⁸ Möte med OCHA, 2019-02-11; OCHA, e-post, 2019-03-08.

³⁵⁹ UNICEF, *Children in the State of Palestine*, nov. 2018, <https://www.unicef.org/sop/media/341/file> (hämtad 2019-03-13); UNHCR, 2018-02-23, s. 14.

³⁶⁰ 70 procent av UNRWA-skolorna och 63 procent av skolorna som drivs av Ministry of Education, enligt OCHA: OCHA, nov. 2017, s. 7.

³⁶¹ OCHA, nov. 2017, s. 7.

³⁶² BBC, *Israel-Palestinian conflict: Life in the Gaza Strip*, 2018-05-15, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-20415675> (hämtad 2018-01-10).

³⁶³ Landinfo, 2018-12-10, s. 11.

³⁶⁴ OCHA, nov. 2017, s. 7; UNICEF, *Unicef calls for the protection of children in the Gaza Strip*, 2018-04-10, <https://www.unicef.org/mena/press-releases/unicef-calls-protection-children-gaza-strip> (hämtad 2019-03-19).

³⁶⁵ Reliefweb, 2018-06-04.

³⁶⁶ Reliefweb, 2018-06-04.

³⁶⁷ UNICEF, *Poverty Drives Child Labour in Gaza*, 2017-07-20, https://www.unicef.org/protection/oPt_97039.html (hämtad 2019-03-14).

arbetar i Gaza enligt den palestinska statistiska centralbyrån men troligtvis är siffrorna högre, kanske det dubbla. Av dessa är ca en tredjedel under 15 år.³⁶⁸

Av hela den gifta befolkningen i Gaza har ca 24 procent gift sig innan 18 års ålder.³⁶⁹ Det är mycket vanligare att flickor gifter sig unga än pojkar. Fattigdom, arbetslöshet och låg levnadsstandard, vid sidan av seder och bruk, är några av anledningarna till att en familj gifter bort sin dotter tidigt, inte sällan mot hennes egen vilja.³⁷⁰

6.1.8. Lifos analys

Flera indikatorer tyder på en försämring av Gazas humanitära situation under de senaste åren. Ekonomin har försämrats så pass mycket sedan 2015 att den nu befinner sig i en negativ tillväxt. Arbetslösheten har stigit sedan 2017 och befinner sig nu på 43 procent, en av de högsta i världen, och en ungdomsarbetslöshet på 70 procent. Fattigdomen har ökat till 53 procent år 2017 jämfört med närmare 39 procent år 2011. Gazas befolkning ökar snabbt och består till hälften av barn vilket innebär utmaningar för skolor och sjukvård och andra offentliga tjänster.

El- och vattenbrist påverkar människors livskvalitet och också möjligheten för sjukvården och skolor att fungera väl. Många av Gazas skolor har undervisning i skift på grund av elbristen och stora barnkullar. Sjukhus tvingas ställa in operationer på grund av elbristen och hygien påverkas av den dåliga tillgången på rent vatten. På grund av March of Return-demonstrationerna har också antalet skadade som kommer till sjukhusen i Gaza ökat markant och gör dem extra belastade. Sedan pengar från Qatar kom in under senhösten 2018 har dock antalet eltimmar ökat i Gaza men enligt bedömare Lifos talat med behövs det mycket mer än dessa pengar för att underlätta den humanitära situationen i Gaza.³⁷¹

Till detta kommer ett flertal väpnade konflikter mellan Hamas och Israel med många dödade och skadade. Detta för med sig trauman för befolkningen, inte minst för barnen. Den psykiska ohälsan är också stor i Gaza och var tredje barn är i behov av psykosocialt stöd. Konflikterna påverkar även Gazas befolkningsstruktur och minskar den arbetsföra befolkningen samt belastar de offentliga tjänsterna.

Sammanfattningsvis är Lifos bedömning att den humanitära situationen i Gaza kännetecknas av ett steg framåt och flera steg bakåt jämfört med postkonfliktssituationen 2014–2016. Ett steg framåt på grund av att elförsörjningen har förbättrats i alla fall på kort sikt, och införsel av bränsle har ökat samtidigt som pengarna från Qatar också gått till de allra fattigaste och till att kunna betala löner för de statsanställda. Stegen bakåt syftar på den försämrade ekonomin, den höga arbetslösheten, ett ökat antal konfliktrelaterade döda, sjukhusens försämrade kapacitet, den dåliga vattenkvaliteten och vattenförsörjningen, hög mental ohälsa, barnens situation med mera. Den fortsatta blockaden, konflikten och stridigheter med Israel, konflikten mellan PA och Hamas och som bl.a. lett till PA:s minskade

³⁶⁸ The Times of Israel, *Gaza child labor doubled in the last 5 years, Palestinians say*, 2016-04-01, <https://www.timesofisrael.com/gaza-child-labor-doubled-in-the-last-5-years-palestinians-say/> (hämtad 2019-03-29); Reuters, *Gaza child labor doubled in the last 5 years*, 2016-03-30, <https://www.reuters.com/article/us-palestinians-gaza-child-labour/child-labor-rises-in-gaza-amid-soaring-unemployment-idUSKCN0WW0YA> (hämtad 2019-03-29).

³⁶⁹ UNRWA, *Girls not brides: ending child marriage in Gaza*, <https://www.unrwa.org/newsroom/features/girls-not-brides-ending-child-marriage-gaza> (hämtad 2019-03-14).

³⁷⁰ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2017-05-02, s. 22.

³⁷¹ Möte med OCHA, 2019-02-11.

betalningar och de stora nedskärningarna av UNRWA:s budget är några av de viktigaste bakomliggande faktorerna för detta. Den senaste tidens demonstrationer mot Hamas ökade skatter och den svåra livssituationen i Gaza visar också ett folkligt missnöje. Protesterna tar sig med andra ord inte bara uttryck i demonstrationer mot Israel, eller mot den palestinska myndigheten (som i samband med PA:s elreduktioner), utan börjar också vändas mot Hamas, se mer under ([MR-situationen för särskilda grupper](#)). Hur detta utvecklas är för tidigt att säga men tydligt är att Hamas känt sig hotade av demonstrationerna, med tanke på de våldsamma reaktionerna.

Det förhandlas samtidigt en vapenvila mellan Israel och Hamas under egyptisk medling. Enligt International Crisis Group förhandlas den fram i flera steg. Det första steget lär fokusera på att återställa lugnet i Gaza. Det andra skulle innebära humanitära och ekonomiska interventioner och det sista en försoning mellan PA och Hamas och att PA tar över kontrollen över Gaza igen.³⁷² Av allt att döma är vi inte förbi det första steget ännu eftersom säkerhetsläget är det mest eskalerade på många år. Humanitära interventioner av större slag lär därför inte ligga i närtid.

6.2. Säkerhetsläget

De senaste tio åren har fört med sig flera militära konflikter mellan Hamas och Israel, nämligen år 2008, 2012 och 2014. Den senaste var den som hade värst humanitära effekter och resulterade i ett högt antal främst palestinska dödsoffer.³⁷³

Det förekommer relativt regelbunden militär aktivitet i form av israeliska flygattacker och räder samt raketskjutningar från Hamas eller Islamiska Jihad samt salafistiska grupper i Gaza. Mellan 2015 och 2017 sköts cirka 200 raketer från Gaza in i Israel.³⁷⁴ Antalet har dock ökat under 2018 enligt den israeliska militären.³⁷⁵ År 2017 och 2018 dödades totalt 15 israeler av palestinier i Israel eller i Palestina i andra typer av incidenter.³⁷⁶ Israeliska flyganfall mot Gaza förekommer regelbundet, inte minst som vedergällning för raketattacker. De drabbar emellanåt civila, men ofta riktar man i huvudsak in sig på strategiska eller militära mål.³⁷⁷

Israeliska säkerhetsstyrkor öppnar också återkommande eld gentemot palestinier som beträder de så kallade *access restricted areas* (ARA) i Gaza. Dessa områden utgörs av områden ca 300 meter in i Gaza nära stängslet mot Israel som Israel anser

³⁷² International Crisis Group, 2018-11-16, s. 10.

³⁷³ 2 322 personer dog, varav 1 462 civila palestinier och 71 israeler, varav 5 civila. UNHCR, 2018-12-23, s. 5; OCHA, *The Monthly Humanitarian Bulletin – August 2017*, 2017-09-11, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/hummonitor_august_2017_2.pdf (hämtad 2018-11-30); UN, 2017-07-11, s. 5.

³⁷⁴ UN, 2017-07-11, s. 7–8; Jerusalem Post, *Salafi group in Gaza claims overnight rocket launching at Israel*, 2016-05-26, <https://www.jpost.com/Arab-Israeli-Conflict/Salafi-group-in-Gaza-claims-responsibility-for-rockets-launched-at-Israel-455109> (hämtad 2018-12-10).

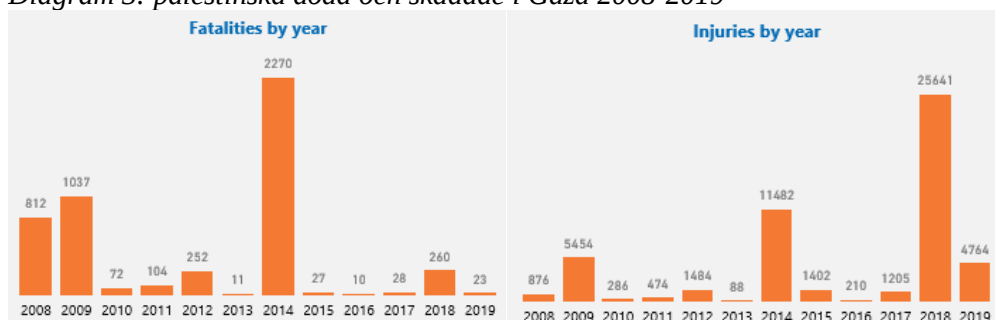
³⁷⁵ Ynet News, *IDF's year in review: More Gaza rockets, less Israelis killed and wounded*, 2018-12-31, <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-5438298,00.html> (hämtad 2019-03-28).

³⁷⁶ OCHA, *Protection of Civilians Report 19 December 2017 – 1 January 2018*, 2018-01-04, <https://www.ochaopt.org/content/protection-civilians-report-19-december-2017-1-january-2018> (hämtad 2019-05-15); OCHA, *Protection of Civilians Report 18-31 December 2018*, 2019-01-03, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/protection_of_civilians_18-31dec2018.pdf (hämtad 2019-03-20).

³⁷⁷ Haaretz, *Israeli Army Strikes Targets in Heart of Gaza but Avoids Killing Civilians to Prevent All-Out War*, 2018-11-13, <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-israel-strikes-targets-in-heart-of-gaza-avoids-killing-civilians-to-prevent-war-1.6652536> (hämtad 2019-03-19).

utgör en buffertzona, samt av områden i havet utanför Gazas kust. Organisationen Gisha visar i en rapport att 161 palestinier dödade och 3 000 skadade av israelisk eld i dessa ARA-områden mellan åren 2010 och 2017. Under 2017 tog sig den israeliska armén in i Gaza 51 gånger vilket motsvarar cirka en gång i veckan, oftast i buffertzonsområdet. Många av de beskjutna var demonstranter men även jordbrukare, herdar och fiskare har blivit beskjutna.³⁷⁸ FN har många gånger påtalat att Israel använder övervåld och illegitimt dödande (*unlawful killings*) när våld används mot palestinier.³⁷⁹

Diagram 3: palestinska döda och skadade i Gaza 2008-2019

Källa: OCHA.³⁸⁰

Diagrammen ovan visar antal döda palestinier per år i Gaza mellan 2008 och början av 2019. De år då det varit militära konfrontationer med Israel står ut i statistiken med den absoluta toppen år 2014. Åren efter, 2015–2017 var antalet dödsfall och skadade låga.

Säkerhetssituationen i Gaza eskalerade igen år 2018. Sedan 30 mars 2018 har protester pågått längs stängslet som skiljer Israel från Gaza. Protesterna var annonserade att hållas i 30 dagar och kallas *The Great March of Return*. Demonstrationerna är i grunden civila även om våldsamma inslag förekommit t.ex. brinnande däck, molotovcocktails, våldsam forcering av stängsel, att brinnande föremål kastats eller flugits över till Israel (drakar och ballonger) med mera. Organisatörerna kommer från civilsamhället även om flera olika partier också ingår i den kommitté som koordinerar demonstrationerna. Syftet är att uppmärksamma de palestinska flyktingarnas rätt att återvända till Palestina, att protestera mot den elvaåriga Gazablockaden och dess humanitära konsekvenser samt mot Israels ockupation av Västbanken. Protesterna kulminerade 14 maj, minnesdagen av al-Nakba.³⁸¹ Samma dag flyttade USA sin ambassad från Tel Aviv till Jerusalem, ett beslut som tidigare annonserats och mottagits med mycket protester från palestinskt håll och även med kritik från stora delen av det internationella samfundet.³⁸² Denna dag dödades ca 60 palestinier då israeliska soldater öppnade

³⁷⁸ Gisha, *Closing In – Life and Death in Gaza's Access Restricted Areas*, aug. 2018, s. 2–3, 5, 8, http://gisha.org/UserFiles/File/publications/ARA_EN.pdf (hämtad 2018-12-12); USDoS, *Country Reports on Human Rights Practices for 2017 – Israel, Golan Heights, West Bank, Gaza*, 2018-04-17, s. 58, <https://www.state.gov/documents/organization/277489.pdf> (hämtad 2019-03-23).

³⁷⁹ Human Rights Council, *Human rights situation in Palestine and other occupied Arab territories*, 2018-03-05, s. 5, https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/.../A_HRC_37_38.docx (hämtad 2019-03-19).

³⁸⁰ OCHA, *Palestinian fatalities – Gaza Strip, Palestinian injuries – Gaza Strip* <https://www.ochaopt.org/data/casualties> (hämtad 2019-04-15).

³⁸¹ Amnesty International, *Six Months On: Gaza's Great March of Return*, odaterad, <https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2018/10/gaza-great-march-of-return/> (hämtad 2018-11-12); International Crisis Group, 2018-11-16, s. 9.

³⁸² Migrationsverket, Lifos, 2018-01-17, s. 4–6.

eld mot demonstranterna som delvis forcerade stängslet och kastade brinnande föremål.³⁸³

Mellan 30 mars och 31 december 2018 har enligt FN-organet OCHA totalt 180 palestinier (varav 35 barn) och 1 israel dödade i Gaza i samband med protesterna. Över 23 000 palestinier och 3 israeler har även skadats.³⁸⁴ Siffrorna över döda och skadade som är direkt kopplade till March of Return varierar något i statistiken men antalet skadade och döda i Gaza är de högsta sedan konflikten år 2014.³⁸⁵

Det totala antalet dödade palestinier i Gaza av israeliska säkerhetsstyrkor under 2018 är 260 personer och 26 883 skadade. Dessa ytterligare dödsfall jämfört med siffrorna för March of Return, beror på andra incidenter såsom beskjutningar i ARA-områden eller andra konfrontationer. Siffrorna är avsevärt högre än under 2017 då 28 dödade i Gaza och 1 181 skadades eller år 2016 då 10 palestinier dödade i Gaza och 210 skadades.³⁸⁶ Diagrammet nedan visar antalet dödsfall i Gaza per månad från januari 2018 t.o.m. mars 2019. Den visar att antalet döda var allra högst i maj och har minskat de senaste månaderna.³⁸⁷

Diagram 4: palestinska döda och skadade i samband med March of Return

Källa: OCHA³⁸⁸

³⁸³ OCHA, *Gaza Strip: Early Warning Indicators – March 2019*, 2019-04-23, s. 2, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/early_warning_indicator_march_2019.pdf (hämtad 2019-04-26).

³⁸⁴ OCHA, *Humanitarian snapshot: casualties in the context of demonstrations and hostilities in Gaza, 30 March - 31 December 2018*, 2019-01-21, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_snapshot_11_01_2019.pdf (hämtad 2019-03-19).

³⁸⁵ OCHA, *Humanitarian snapshot: casualties in the context of demonstrations and hostilities in Gaza, 30 March - 31 October 2018*, 2018-11-08, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-snapshot-casualties-context-demonstrations-and-hostilities-gaza-30-march-31> (hämtad 2018-11-12); BBC News, *Gaza begins to bury its dead after deadliest day in years*, 2018-05-15, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-44116340> (hämtad 2018-11-12).

³⁸⁶ OCHA, 2019-01-03; OCHA, *Humanitarian snapshot: casualties in the context of demonstrations and hostilities in Gaza, 30 March 2018 - 31 January 2019*, 2019-03-08, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_snapshot_07_03_2019.pdf (hämtad 2019-03-21).

³⁸⁷ OCHA, 2019-04-23, s. 2.

³⁸⁸ *Gaza Strip: Early Warning Indicators – March 2019*, 2019-04-23, s. 2.

Under ett år av protester, mellan 30 mars 2018 t.o.m. 31 mars 2019, har 199 palestinier dödats, varav 43 barn, och 30 300 skadats. Även 2 israeler har dödats och 56 har skadats i samband med protesterna.³⁸⁹

FN:s *Independent Commission of Inquiry on the protests in the Occupied Palestinian Territory* menar att Israel har använt sig av övervåld på en nivå som når upp till krigsbrott då man avsiktligt skjutit på civila med skarp ammunition och därmed också dödat barn, journalister, sjukvårdspersonal och personer med funktionshinder fast dessa tydligt kunde identifieras. FN menar att demonstrationerna var civila i grunden med tydliga politiska mål, även om det förekommit våld från demonstranterna som kastat sten, molotovcocktails och i några fall sprängmedel mot stängslet och de israeliska soldaterna bakom det. Israel har tillbakavisat anklagelserna och hävdar sin rätt till att försvara sig.³⁹⁰ Den israeliska människorättsorganisationen B'Tselem menar att endast 90 av de dödade deltog i demonstrationerna överhuvudtaget.³⁹¹

Egypten och FN har medlat en vapenvila mellan Hamas och Israel sedan den första fasen av March of Return som kulminerade med Nakba-dagen 14 maj, och under perioder av framgång i medlingen verkar också demonstrationerna ha varit lugnare.³⁹² Trots detta har flera säkerhetsincidenter som eskalerat situationen skett sedan dess. I november 2018 upptäckte Hamas en israelisk militäroperation inne i Gaza vilket resulterade i skottväxling och raketbeskjutningar från Hamas mot närliggande israeliska områden.³⁹³ Israel i sin tur utförde luftbombningar som förstörde ett antal hem och dödade flera palestinier.³⁹⁴ Totalt dödades 15 palestinier varav minst tre var civila. En israelisk soldat dödades och en skadades och 27 civila israeler skadades av raketer. Situationen deskalerade efter den 13 november 2018 efter egyptisk medling.³⁹⁵

Ytterligare en allvarlig incident inträffade den 14 mars 2019 när två raketer sköts från Gaza mot Tel Aviv. Israel bombade därefter ett hundratal mål inne i Gaza som svar på detta, varefter ytterligare raketer sköts mot Israel. Detta var första gången sedan 2014 som Tel Aviv nåddes av två raketer från Gaza. De orsakade dock ingen

³⁸⁹ OCHA, *The Monthly Humanitarian Bulletin – March 2019*, 2019-04-19, <https://www.ochaopt.org/content/monthly-humanitarian-bulletin-march-2019> (hämtad 2019-04-23); OCHA, *Humanitarian snapshot: casualties in the context of demonstrations and hostilities in Gaza*, 2018-04-27, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-snapshot-casualties-gaza-strip-30-mar-2018-22-mar-2019> (hämtad 2019-04-23).

³⁹⁰ The Guardian, *UN says Israel's killings at Gaza protests may amount to war crimes*, 2019-02-28, <https://www.theguardian.com/world/2019/feb/28/gaza-israel-un-inquiry-killings-protest-war-crimes-army> (hämtad 2019-03-19); The Times of Israel, *UN probe accuses Israel of possible crimes against humanity in Gaza border riots*, 2019-02-28, <https://www.timesofisrael.com/un-probe-accuses-israel-of-possible-crimes-against-humanity-in-gaza-border-riots/> (hämtad 2019-03-19).

³⁹¹ B'Tselem, *Israeli security forces killed 290 Palestinians in 2018; most were victims of a reckless open-fire policy*, 2019-01-17, https://www.btselem.org/press_releases/20190117_2018_fatalities (hämtad 2019-03-19).

³⁹² International Crisis Group, 2018-11-16, s. 9.

³⁹³ Ibid., s. 13.

³⁹⁴ Haaretz, *Israeli Commander Killed, Officer Wounded During Gaza Special Op*, 2018-11-12, <https://www.haaretz.com/israel-news/israeli-army-confirms-one-officer-killed-another-wounded-during-gaza-raid-1.6639735> (hämtad 2018-11-13); Haaretz, *Gaza on the Brink: One killed, Two Critically Wounded by Rocket Fire as Cabinet Convenes*, 2018-11-13, <https://www.haaretz.com/israel-news/gaza-on-the-brink-security-cabinet-to-convene-as-israeli-army-strikes-hamas-targets-1.6651674> (hämtad 2018-11-13); News 24, *Egypt calls on Israel to end military action in Gaza*, 2018-11-14, <https://www.news24.com/Africa/News/egypt-calls-on-israel-to-end-military-action-in-gaza-20181114> (hämtad 2018-12-10); International Crisis Group, 2018-11-16, s. 13–14.

³⁹⁵ OCHA, 2018-12-14, s. 1.

skada. Enligt rapporter var missilerna ett misstag.³⁹⁶ Nya raketer sköts dock från Gaza mot Israel den 25 mars 2019, och sju israeler skadades. Israel svarade med luftangrepp mot Gaza, men inriktade sig på Hamas byggnader och inga civila dödsfall har rapporterats, dock sju skadade palestinier. Troligtvis låg Hamas bakom raketbeskjutningen.³⁹⁷ Dagen efter nåddes en vapenvila.³⁹⁸

Mellan den 3 och 5 maj pågick en ny eskalering i Gaza mellan Israel och Hamas och andra palestinska grupperingar (Islamiska Jihad framförallt). Enligt israeliska uppgifter började eskaleringen med att krypskyttar från Islamiska Jihad besköt och skadade två israeliska soldater längs stängslet mellan Israel och Gaza. Den israeliska responsen med luftangrepp och artillerield resulterade i fyra palestinska dödsoffer varav två personer som tillhörde Hamas.³⁹⁹ Under eskaleringen sköts totalt närmare 700 raketer mot Israel varav 240 förstördes av det israeliska antimissilsystemet *Iron Dome*. Fyra civila israeler dödades av raketerna och mellan 25 och 30 palestinier i Gaza dödades. DN uppger att 14 av palestinierna var civila.⁴⁰⁰

En vapenvila framförhandlades på den fjärde dagen av Egypten som hindrade eskaleringen att fortsätta och eventuellt utvecklas till något större. Uppgifter från Reuters och BBC gör gällande att anledningen till eskaleringen var att Hamas och Islamiska Jihad ville försöka pressa Israel till eftergifter och till att genomföra saker de lovat i samband med förhandlingar men som ännu ej genomförts.⁴⁰¹

6.2.1. Lifos analys

Lifos bedömning av säkerhetsläget i Gaza är att det är sämre än på flera år och med det högsta antalet incidenter samt döda och skadade sedan 2014, samtidigt som siffrorna är långt ifrån så höga som under framförallt 2014. Lugnet efter den militära konflikten 2014 har utbytts mot en mer spänd situation även om varken Hamas eller Israel verkar vara intresserade av ett krig just nu. Trots detta uppkommer säkerhetsincidenter och raketbeskjutningar från Gaza som leder till svar från Israel.

³⁹⁶ The Times of Israel, *9 rockets fired at border towns; IDF assesses Tel Aviv rockets was mistake*, 2019-03-15, <https://www.timesofisrael.com/9-rockets-fired-at-border-towns-idf-assesses-tel-aviv-rocket-attack-was-mistake/> (hämtad 2019-03-19); NY Post, *Rockets fired at Tel Aviv were apparently a mistake*, 2019-03-15, <https://nypost.com/2019/03/15/rockets-fired-at-tel-aviv-were-apparently-a-mistake/> (hämtad 2019-03-19).

³⁹⁷ The Times of Israel, *7 injured, including 2 infants, in Gaza rocket attack on central Israel*, 2019-03-25, <https://www.timesofisrael.com/rocket-sirens-wail-in-central-israel-amid-reports-of-explosions/> (hämtad 2019-03-29).

³⁹⁸ Haaretz, *Live Updates // After Night of Rockets, Israel and Gaza Signal Willingness to Keep Cease-Fire*, 2019-03-26, <https://www.haaretz.com/israel-news/military-prepares-for-gaza-offensive-after-rocket-strikes-central-israel-1.7059002> (hämtad 2019-03-26); BBC, *Israel strikes Hamas targets in Gaza after rockets hits house*, 2019-03-26, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-47698428> (hämtad 2019-03-26).

³⁹⁹ Reuters, *Gaza-Israel border falls quite as ceasefire takes hold*, 2019-05-05 (uppdaterad 2019-05-06), <https://www.reuters.com/article/us-israel-palestinians/israeli-killed-and-two-palestinian-gunmen-dead-as-gaza-violence-persists-idUSKCN1SB03J?il=0> (hämtad 2019-05-06).

⁴⁰⁰ Haaretz, *690 Rockets, 320 Strikes: Gaza-Israel Flare-up in Numbers*, 2019-05-06, <https://www.haaretz.com/israel-news/690-rockets-320-strikes-gaza-israel-flare-up-in-numbers-1.7208695> (hämtad 2019-05-17); DN, *Över 30 döda i fortsatta beskjutningar mellan Israel och Gaza*, 2019-05-05, <https://www.dn.se/nyheter/varlden/fluor-doda-i-nya-raketattacker-pa-gazaremsan/> (hämtad 2019-05-06).

⁴⁰¹ Reuters, 2019-05-05; BBC, *Hostilities flare up as rockets hit Israel from Gaza*, 2019-05-05, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-48160098> (hämtad 2019-05-06).

Egypten och FN medlar mellan Hamas och Israel för ett mer långsiktigt avtal om vapenvila, vilket enligt uppgifter från International Crisis Group också skulle inkludera mer humanitärt stöd till Gaza och utväxlingar av fångar.⁴⁰² I ljuset av dessa förhandlingar är incidenter som Israels militära operation i november, eller raketbeskjutningarna från Gaza till Tel Aviv i mars och maj svåra att förstå. Ett skäl som anges är att Hamas försöker pressa Israel till eftergifter i enlighet med förhandlingarna om vapenvila. Det är inte heller klart vilka som låg bakom raketbeskjutningarna i mars. Säkerhetsläget är osäkert och svårbedömt men förhandlingarna om vapenvila tyder på en intention från parterna att undvika en ytterligare eskalering samtidigt som båda parter vid provokation verkar reagera med eldöppning.

6.3. Demokrati och mänskliga rättigheter

Hamas har de facto kontroll över Gaza sedan de tog makten år 2007 och har sedan dess fungerat som en enpartistat, även om mindre partier tolereras till en viss nivå.⁴⁰³

Politiska rättigheter i Gaza

Organisationen Freedom House som mäter graden av frihet i länder och territorier gör bedömningen att Gaza är ofritt. Hamas har en auktoritär kontroll över Gaza och alla som bor i Gaza oavsett politisk tillhörighet.⁴⁰⁴ Hamas politik anses vara uteslutande och kritik eller begäran om förändring tolereras inte.⁴⁰⁵ Den auktoritära kontrollen påverkar de mänskliga rättigheterna för de flesta grupperna i Gaza, inte minst kvinnor, barn, MR-aktivister, journalister, hbtq-personer och personer med politiskt oliktankande.⁴⁰⁶

Godtyckliga arresteringar av oliktankande individer är ett fenomen som sker regelbundet i Gaza. Tortyr förekommer samt utomrättsliga avrättningar. Domstolar i Gaza som förvaltas av Hamas personal har fattat 125 dödsstraff och genomfört ca 25 avrättningar sedan de tog makten i Gaza juni 2007. Inga avrättningar rapporterades dock år 2018.⁴⁰⁷ Brotten som leder till dödsstraff brukar vara relaterade till så kallade kollaboratörer som varit inblandade i aktioner som fått allvarliga konsekvenser för Hamas såsom att någon högt uppsatt person inom Hamas dödsdöms eller dylikt.⁴⁰⁸

Religionsfrihet

Enligt Palestinas grundlag är islam den officiella religionen i Palestina samtidigt som ”respekt och helighet för alla andra himmelska religioner (judendom och kristendom) ska bibehållas”. Islam är den dominerande religionen i Palestina där 98 procent av befolkningen identifieras som sunnimuslimer och resten är kristna. Av de som identifieras som kristna bor 1200–1500 i Gaza.⁴⁰⁹ Harmoni mellan

⁴⁰² International Crisis Group, 2018-11-16.

⁴⁰³ Freedom House, *Freedom in the World 2019, Gaza Strip*, 2019.

⁴⁰⁴ Ibid.

⁴⁰⁵ Möte med OHCHR, 2019-02-15.

⁴⁰⁶ Ibid.

⁴⁰⁷ Amnesty international, *Human Rights in the Middle East and North Africa: Review in 2018. Palestine (State of)*, 2019-02-26,

<https://www.ecoi.net/en/file/local/2003695/MDE2199122019ENGLISH.pdf> (hämtad 2019-05-17)

⁴⁰⁸ OHCHR, *Gaza Death Sentences Illegal*, maj 2017,

<https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=21653&LangID=E> (hämtad 2019-03-15).

⁴⁰⁹ Department of Foreign Affairs and Trade, DFAT Thematic report Palestinian Territories, mars 2017, s. 15.

kristna och muslimer präglar det palestinska samhället, inom vilken den palestinska identiteten ofta är överordnad den religiösa identiteten. Vissa kristna palestinier upplever låg nivå av officiell eller samhällelig diskriminering, och dessa lever allmänt i Gaza med låg profil. Kristna utsätts sällan för våld i Palestina på grund av sin religiösa tillhörighet.⁴¹⁰ Hamas identifierar sitt parti som ett islamistiskt parti som ska regera enligt islams ideologi och doktrin. I Gaza är blasfemi kriminaliserat. En offentlig förolämpning mot religionen kan bestraffas av samhället men även av Hamas. Är man aktiv inom en viss grupp som inte är i linje med religiösa normer och traditioner kan man också råka illa ut.⁴¹¹ Inga fall av konversion har registrerats i Gaza.⁴¹²

Hamas har en mer konservativ tolkning av islam jämfört med den dominerande tolkningen som finns på Västbanken. Hamas tolkning har framförallt påverkat kvinnofriheten och deras rörelsefrihet.⁴¹³ Hamas reglerar och verkställer sunnimuslimsk praxis och har under åren försökt utöva politisk kontroll över moskéer och skolor i Gaza. De har dock inte verkställt hijab eller obligatoriska muslimska böner i skolor. I Hamas-kontrollerade islamiska universitetet är däremot kvinnor och män separerade och kvinnor är skyldiga att täcka sitt hår.⁴¹⁴

6.3.1. MR-situationen för särskilda grupper

6.3.1.1. Journalister

I Gaza har antalet utsatta journalister under 2018 varit 41, varav 20 som kallats till förhör, sex som blivit fysiskt attackerade, fem som häktats, fem som fått sina medie- och videomaterial raderat, två som fått förbud att utföra mediebevakning samt tre som utsatts för övriga kränkningar.⁴¹⁵

De mediekanaler som finns tillgängliga i Gaza är Västbanksbaserade tidningar som har tillåtits verka från Gaza sedan 2014 samt ett fåtal kanaler kopplade till ett antal politiska falanger. Journalister och bloggare i Gaza fortsätter att utsättas för repression, vanligtvis utförd av Hamas-regeringens interna säkerhetsapparat. I HRW:s rapport från 2018 presenterades information om att tortyr och grov misshandel förekommer under arrest och förhör av journalister.⁴¹⁶ Information om att journalister är bevakade, trakasserade och misshandlade bekräftas även av FN-organet OHCHR som beskriver det som ett sätt för Hamas att förankra sin makt och använda rädslan för att behålla kontroll.⁴¹⁷

6.3.1.2. Människorättsaktivister och aktivister på sociala medier

Människorättsaktivister, fredliga demonstranter liksom kritiker på sociala medier som kritiserar Hamas eller klagar på den allmänna dåliga situationen är fortsatt utsatta grupper från både Israel och de palestinska myndigheterna i Gaza och

<https://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-palestinian-territories.pdf> (hämtad 2019-04-12)

⁴¹⁰ Ibid, s. 17.

⁴¹¹ Freedom House, *Freedom in the World 2019, Gaza Strip*, 2019.

⁴¹² Möte med OHCHR, Jerusalem, 2019-02-15.

⁴¹³ DFAT, 2017-03-15, s. 16.

⁴¹⁴ Freedom House, *Freedom in the World 2019, Gaza Strip*, 2019.

⁴¹⁵ The Palestinian Center for Development and Media Freedoms MADA, *Violations of Media Freedoms in Palestine Annual report*, 2018, s. 20

http://www.madacenter.org/images/text_editor/2018/2019/annualrepE2018.pdf

⁴¹⁶ Freedom House, *Freedom in the World 2019, Gaza Strip*, 2019.

⁴¹⁷ Möte med OHCHR, 2019-02-15.

Västbanken. Människorättsaktivister, allmänna kritiker och demonstranter är utsatta för våld, övervakning, godtycklig arrest samt fängelse. Det finns information om att grov misshandel och tortyr under förhör av Hamas förekommer.⁴¹⁸

Enligt HRW:S senaste rapport förekommer det att Hamas använder ytterligare metoder för att skrämja aktivister och sätta press på deras arbete genom att till exempel konfiskera aktivisters elektroniska apparater och kopiera innehållet, behålla polisundersökningar öppna utan åtgärd, hota med att fängsla individer som vägrar ge ut sina lösenord m.m.⁴¹⁹

Det förekommer även att demonstranter som erhåller tillstånd för demonstrationer bemöts av våld, arresteringar och misshandel. Under mars 2019 påbörjade t.ex. en rad demonstrationer mot de ekonomiska svårigheterna som drabbar de mest fattiga, under namnet ”Vi vill leva”. Demonstranterna bemöttes av extremt våld, vilket ledde till ett flertal skadade.⁴²⁰

6.3.1.3. Kvinnor

Kvinnors situation i Gaza är kopplad till den allmänna situationen. Kvinnors frihet är ytterst begränsad på grund av strikta normer och traditioner som samhället och Hamas applicerar på kvinnor och flickor. Kvinnors civila och ekonomiska rättigheter är begränsade och kvinnoarbetslösheten är över 75 procent⁴²¹, något som innebär att de hamnar i ett beroendeförhållande till sina makar. Våld mot kvinnor är en vanligt förekommande företeelse generellt i Palestina och särskilt i Gaza. Det anses vara tabu att anmäla en man som använt våld mot sin partner till polisen, en anmälan kan leda till en negativ samhällelig exponering av familjen på kvinnans bekostnad.⁴²² Det finns två härbärgen i Gaza, det ena är *Al-Hayat Center* som bedrivs av kvinnoorganisationen WCLAC men är underställt Hamas. Den var tidigare endast ett dagtidshärbärge men sedan år 2018 började man ta emot kvinnor över natten efter att ha erhållit tillstånd av Hamas.⁴²³ Det andra härbärget i Gaza som drivs av Hamas-regeringen, *Aman center*, applicerar väldigt strikta regler baserat på Hamas patriarkala värderingar som upprätthåller kvinnans traditionella roll. Varken Al-Hayat eller Aman center accepterar kvinnor som blivit anklagade för ”moralbrott”, något kvinnor hamnar i fängelse för i Gaza.⁴²⁴ För mer information se Lifos [Temarapport: Våld mot kvinnor i Palestina och möjligheter till skydd](#).⁴²⁵

⁴¹⁸ Amnesty international, *Human Rights in the Middle East and North Africa: Review of 2018 – Palestine (State of)*, 2019-02-26, s. 2, <https://www.amnesty.org/download/Documents/MDE2199122019ENGLISH.pdf> (hämtad 2019-04-30).

⁴¹⁹ HRW, 2018-10-23.

⁴²⁰ Al Mezan Center for Human Rights, *Press Releases Al Mezan Condemns the Escalating Attacks by the Security Forces on Protesters, Journalists, and Human Rights Defenders in Gaza*, mars 2019, <http://www.mezan.org/en/post/23478/Al+Mezan+Condemns+the+Escalating+Attacks+by+the+Security+Forces+on+Protesters%2C+Journalists%2C+and+Human+Rights+Defenders+in+Gaza> (hämtad 2019-05-06). Läs mer om de senaste händelserna i Gaza och om ”We Want to Live”-rörelsen: The Guardian, *Hamas violently suppresses Gaza economic protests*, 2019-03-21, <https://www.theguardian.com/world/2019/mar/21/hamas-violently-suppresses-gaza-economic-israeli-border-protests> (hämtad 2019-03-21).

⁴²¹ Gisha, *Unemployment rate in Gaza reaches new record-high of 52 percent in 2018*, odaterad, <https://gisha.org/updates/9840> (hämtad 2019-03-12).

⁴²² Möte med Gaza Community Mental Health Programme, Gaza City, 2016-10-25.

⁴²³ Möte med WCLAC, 2019-02-13.

⁴²⁴ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2017-05-02, s. 33.

⁴²⁵ För mer detaljerad information om våld mot kvinnor i Palestina se: Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2017-05-02.

UNDP uppger att om en kvinna anmäler sin make för våld till polisen i Gaza så påbörjas en skilsmässoprocedur per automatik i domstolen med påtvingad skilsmässa som resultat. Detta sker oavsett kvinnans vilja och utan hänsyn till vad som bäst lämpar sig för henne i den situationen, bl.a. med anledning av sociala tabun och rättigheter till barnen med mera.⁴²⁶

Den palestinska myndigheten har de senaste åren utfört mindre ändringar i familjerätten i enlighet med medlemskapet inom CEDAW. Detta har inte blivit applicerat i Gaza p.g.a. att Hamas-myndigheten inte godkänt ändringarna, vilket i praktiken gör lagändringen verkningslös.⁴²⁷

Politiskt är kvinnor mestadels undantagna från ledande befattningar i Hamas och frånvarande från offentliga politiska händelser. Kvinnor deltar däremot aktivt i civila samhällsförsamlingar som berör politiska frågor.⁴²⁸ Kvinnors deltagande i March of Return förekom vanligtvis efter tillåtelse från en manlig familjemedlem. Antal kvinnodödsoffer från den 30 mars 2018 till den 30 november 2018 har varit två: en kvinna och en minderårig flicka som dödades av israeliska styrkor. Under samma period var antalet skadade över 1 800 personer. Samhällstrycket är hårdare för skadade kvinnor än män då kvinnor förväntas utföra hushållsarbete utan hinder eller uppehåll. För ogifta kvinnor med skador gör skadans hälsoeffekter och påföljder att giftermål blir svårare.⁴²⁹

6.3.1.4. Hbtq

Sektion 152 i brottsbalken i Gaza kriminaliserar homosexualitet. Lagen straffar ”onaturligt samlag”, vilket omfattar samkönade relationer, med upp till tio års fängelse.⁴³⁰

Enligt en hbtq-aktivist som Lifos talade med under en inhämtningsresa i februari 2019, finns det inga aktörer eller hbtq-representanter i Gaza. I Palestina kan man inte vara öppen med sin sexualitet. Individer som bryter mot de förutbestämda genusrollerna riskerar repressalier från myndigheterna och utsätts för socialt tryck och konsekvenser.⁴³¹ Situationen blir svårare för individer med sämre ekonomiska omständigheter och svag social status. Individer som bor på landsbygden och i mindre byar är särskilt utsatta, då deras privatliv begränsas av sociala normer som utgår från det lokala samhället och inte individen.⁴³²

Om man inte har ett normativt beteendemönster som är i linje med ens biologiska kön utsätts man bland annat för trakasserier i skolan, från samhället, familjen samt myndigheter.⁴³³

Enligt FN-organet OHCHR i Gaza har det rapporterats fall där personer som misstänks för att vara homosexuella blir skickade till en imam som utför ”religiösa

⁴²⁶ Möte med UNDP, 2019-02-15.

⁴²⁷ HRW, *Palestine: 'Marry-Your-Rapist' Law Repealed*, 2018-05-10, <https://www.hrw.org/news/2018/05/10/palestine-marry-your-rapist-law-repealed> (hämtad 2019-05-06).

⁴²⁸ Freedom House, *Freedom in the World 2019, Gaza Strip*, 2019.

⁴²⁹ OCHA, *The Impact on Women of the Great March of Return*, dec. 2018, <https://www.ochaopt.org/content/impact-women-great-march-return> (hämtad 2019-03-15).

⁴³⁰ Amnesty international, 2019-02-26.

⁴³¹ Möte med hbtq-aktivist, 2019-02-15.

⁴³² Ibid.

⁴³³ Ibid.

ritualer”, vilket mestadels omfattar misshandel i syfte att ”bota” homosexualiteten. Det förekommer även andra åtgärder som framförallt utförs mot barn och tonåringar. En familj som t.ex. misstänker att ett barn har homosexuella tendenser eller dylikt kan skicka barnet till ett ungdomsfängelse för ”korrigering”.⁴³⁴ Därutöver förekommer det fall där hbtq-personer blir utsatta för utpressning för att tvångssamarbeta med myndigheter, både israeliska myndigheter samt Hamas i Gaza.⁴³⁵ År 2016 avrättades en högt uppsatt medlem i Hamas militära gren, Qassambrigaderna för mer information se ([Gazas säkerhetssektor](#)), efter att ha blivit anklagad för att vara homosexuell.⁴³⁶ Det finns även uppgifter om att föräldrar som avslöjat sina barn med att ha samkönade sexuella relationer, överlämnat dem till Hamas. Hamas sätter dem i förvar eller ser till att de försvinner. Man gör detta för att slippa skammen för familjen.⁴³⁷

Lifos noterar att information om lesbiska, transsexuella, bisexuella, intersexuella eller queer-personer har varit bristfällig och därför inte finns med i rapporten.

6.3.1.5. Politisk opposition

Både Fatah och Hamas utsätter oppositionsanställda och andra kritiker för arrest, misshandel samt i vissa fall tortyr. Inte sällan förekommer det att Hamas arresterar Fatah-anhängare som hämnd för att Hamas-anhängare arresterats på Västbanken, och tvärtom.⁴³⁸ Den oberoende kommissionen för mänskliga rättigheter i Palestina (ICHR) mottog år 2018 81 klagomål om godtyckliga arresteringar och 146 klagomål om tortyr och misshandel utövad av Hamas.⁴³⁹

Fatah i Gaza är mindre aktiva än Hamas på Västbanken. Individer som är kända Fatah-anhängare bland de anställda av den palestinska myndigheten i Gaza se mer under ([Humanitära situationen, sysselsättning](#)) är föremål för återkommande arrest, förhör samt repressalier.⁴⁴⁰ Fatah-medlemmar riskerar sanktionerad diskriminering från samhället och de facto-regeringen i Gaza. Utsattheten ökar i frekvens och svårighetsgrad om en individ är högprofilerad och en aktiv kritiker av Hamas i Gaza. Till exempel är sysselsättningar i vissa statliga positioner i Gaza, särskilt inom säkerhetstjänsten eller polisen, reserverade för Hamas-medlemmar och är inte tillgängliga för Fatah-medlemmar.⁴⁴¹

Fatah-partiet har ett flertal falanger tillhörande olika politiska ledare inom partiet. Fatah-medlemmar delas in i olika tillhörigheter baserat på vilken Fatah-ledare de är anhängare till. Fatah-medlemmar som t.ex. är Dahlan-anhängare (Fatahs f.d. lokala partiledare i Gaza, nu i exil i Förenade Arabemiraten) är mindre utsatta i Gaza

⁴³⁴ Möte med OHCHR, 2019-02-15.

⁴³⁵ Ibid.

⁴³⁶ The New York Times, *Hamas Commander, Accused of Theft and Gay sex, is killed by his own*, 2016-03-01, <https://www.nytimes.com/2016/03/02/world/middleeast/hamas-commander-mahmoud-ishtiw-i-killed-palestine.html> (hämtad 2019-04-04).

⁴³⁷ Möte med OHCHR, 2019-02-15.

⁴³⁸ Al-Monitor, *Hamas, Fatah exchange arrests before Abbas' UN speech*, 2018-10-08, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/10/palestine-hamas-fatah-arrest-campaigns-mutual-pa-abbas-unga.html#ixzz5oRzFsjlB> (hämtad 2019-05-20)

The Jerusalem Post, *Fatah: Hamas has arrested 500 of our men in Gaza*, 2018-12-31, <https://www.jpost.com/Arab-Israeli-Conflict/gaza-news/Fatah-Hamas-has-arrested-500-of-our-men-in-Gaza-575953> (hämtad 2019-05-20)

⁴³⁹ HRW, *World Report 2019 - Israel and Palestine*, 2019-01-17, <https://www.hrw.org/world-report/2019/country-chapters/israel/palestine> (hämtad 2019-04-04).

⁴⁴⁰ Möte med OHCHR, 2019-02-15.

⁴⁴¹ DFAT, 2017-03-15, s. 19.

jämfört med Abbas-anhängare.⁴⁴² Det förekommer att man som Fatah-medlem kan anklagas för fabricerade brott, där grundorsaken egentligen är medlemskap inom Fatah eller att man är anhängare av palestinska myndigheten på Västbanken.⁴⁴³ Fatahs talesman i Gaza, Atef Abu Seif, har t.ex. vid flera tillfällen blivit arresterad, förhörd och misshandlad i syfte att få underrättelseinformation om interna Fatah-angelägenheter. Han har nyligen blivit kidnappad och grovt misshandlad av okända män. Fatah anklagar Hamas för attacken.⁴⁴⁴

Utöver Fatah och Hamas finns ett antal andra partier som tillhör ett alltmer krympande politiskt oppositionsutrymme i Gaza. Några av dessa partier är medlemmar i PLO och andra inte. Partier som tillhör PLO utöver Fatah är bland annat Folkfronten för Palestinas befrielse (PFLP), Demokratiska fronten för Palestinas befrielse (DFLP), Palestinska folkpartiet, Palestinska befrielsefronten och Tredje vägen. Folkfronten för Palestinas befrielse – generalkommandot är ett ytterligare parti som dock inte är medlem i PLO.⁴⁴⁵ Personer som är medlemmar i dessa partier är närvarande och aktiva i Gaza. Hamas har en viss varierad tolerans till deras existens men bevakar alla grupperingar och deras medlemmar.⁴⁴⁶ Medlemmarna inom dessa partier kan utsättas för förhör, arrest samt misshandel.

Utöver partier och deras subfraktioner finns ett antal beväpnade grupper i Gaza såsom Islamiska Jihad, Salafi Jihadister samt få medlemmar som tillhör den ”islamistiska staten” IS. Personer som är medlemmar inom dessa grupperingar är närvarande och aktiva i Gaza. Hamas tolerans för deras aktivitet skiljer sig beroende på den politiska situationen. Grupperingarna skiljer sig ideologiskt och behandlas olika av Hamas.

IS-medlemmar anses inte vara tolererade av Hamas. Hamas har en överenskommelse med Egypten att kontrollera och eliminera ISIS närvaro och aktivitet i Gaza och Sinai där IS har en filial.⁴⁴⁷ Enlig en Hamas-representant sitter 550 misstänkta personer häktade i fängelse för samröre med eller medlemskap i IS. Samma representant uppger att Hamas lyckats förhindra IS från att bilda en bas eller gren i Gaza.⁴⁴⁸ Antalet IS-medlemmar i Gaza är oklart. Information om att Hamas griper och torterar individer som misstänks för medlemskap i IS finns men Lifos har inte kunnat hitta mer detaljer om det.⁴⁴⁹

6.3.1.6. *Personer med misstänkt samröre med Israel*

Utpressning av individer för information används i stort sätt av Israel i både Västbanken och Gaza. Israels säkerhetstjänst och underrättelsetjänst använder

⁴⁴² Möte med Al-Haq, 2019-02-16.

⁴⁴³ Möte med OHCHR, 2019-02-15.

⁴⁴⁴ The Guardian, *Palestinian writer has fingers smashed in Gaza beating*, 2019-03-23, <https://www.theguardian.com/world/2019/mar/23/palestinian-writer-has-fingers-smashed-in-gaza-atef-abu-saif> (hämtad 2019-05-15).

⁴⁴⁵ DFAT, 2017-03-15, s. 19.

⁴⁴⁶ Freedom House, *Freedom in the World 2019, Gaza Strip*, 2019.

⁴⁴⁷ Haaretz, *ISIS in Sinai Executes Hamas Militant, Accuses Gaza Group of Abandoning Palestinians*, 2018-01-04, <https://www.haaretz.com/middle-east-news/palestinians/isis-in-sinai-executes-hamas-militant-1.5630459> (hämtad 2019-05-06); The Irish Times, *Islamic State declares war on Hamas as Gaza families disown sons in Sinai*, 2018-01-11, <https://www.irishtimes.com/news/world/middle-east/islamic-state-declares-war-on-hamas-as-gaza-families-disown-sons-in-sinai-1.3351899> (hämtad 2019-05-15).

⁴⁴⁸ Middle East Monitor, *The ISIS war against Hamas in Gaza*, 2018-01-25, <https://www.middleeastmonitor.com/20180125-the-isis-war-against-hamas-in-gaza/> (hämtad 2019-05-06).

⁴⁴⁹ Möte med OHCHR, 2019-02-15.

metoder såsom falska löften om ett bättre liv, tvång, våld, utnyttjande av personlig nöd (inklusive behov av akut medicinsk hjälp för remittering från Gaza) och i vissa fall tortyr för att få palestinier att kollaborera. Misstanken ökar mot palestinska individer som har suttit i israeliska fängelser eller som har tillbringat tid i Israel av medicinska skäl.⁴⁵⁰ Antagandet att de kan ha rekryterats som spioner eller samarbetspartner under deras tid på sjukhuset eller i fängelse ökar bland palestinska myndigheter och inom palestinska samhället. Utöver de israeliska styrkorna kan utpressning för information utövas av både Hamas och Fatahs säkerhetstjänster i syfte att samla information om det andra partiet, dock i mindre utsträckning än Israel.⁴⁵¹

Att vara misstänkt för samröre med Israel är ett ytterst allvarligt brott som kan bestraffas med dödsstraff. Enligt OHCHR används anklagelsen osystematiskt och ibland utan riktiga misstankar. Anklagelserna kan vara godtyckliga mot personer som till exempel är Fatah-anhängare eller som misstänks vara homosexuella. Det kan även användas utpressningsmedel mot personer som Hamas är intresserade av att rekrytera.

Enligt källor Lifos har talat med skiljer sig straffen för kollaboratörer beroende på konsekvenserna av den information som underrättats Israel. Om ett samröreuppdrag har lett till att en –ledare eller medlem i Hamas dödas, bestraffas kollaboratören med dödsstraff.⁴⁵² Dock har inga dödsstraff verkställts sedan 2017, då tre män avrättades av Hamas för kollaboration med Israel. Enligt Hamas ledde de tre männens aktioner till att Israel dödade Hamas-ledaren Mazen Fuqaha.⁴⁵³ Om samröre inte har lett till dödsfall kan personer få ett mildare straff, framförallt om samma personer delger Hamas information som kan vara av nytta till dem.⁴⁵⁴ Samröre med Fatah kan också leda till straff beroende på informationen som delges samt kollaborationens konsekvenser.⁴⁵⁵ Personer som misstänks för samröre med Israel riskerar samhällelig diskriminering och isolering. Tillhörande familj kan bli stigmatiserad, vilket i sig påverkar familjernas sociala interaktion såsom äktenskap eller vänskap.⁴⁵⁶

6.3.2. Lifos analys

Situationen för de mänskliga rättigheterna i Gaza uppfattas av många MR-organisationer samt FN vara generellt svår. Detta beror bland annat på den numera tolvåriga israeliska blockaden av Gaza, de återkommande militära konfrontationerna mellan Israel och Hamas, den interna palestinska splittringen mellan Hamas och Fatah samt på Hamas auktoritära styre.⁴⁵⁷ Säkerhetsläget och MR-situationen är sammankopplat och påverkas av varandra. Lifos noterar att situationen är sämre för alla samhällsgrupper, säkerhetsläget försämras med varje krig, den humanitära situationen förvärras av blockaden och de sociala och religiösa normerna och traditionerna blir alltmer stränga. Hamas auktoritära grepp och polisiära policy som baseras på korruption, patriarkala hierarkier samt förtryck drabbar framförallt barn, kvinnor, aktivister, journalister m.m.

⁴⁵⁰ The Electronic Intifada, *Spy or die*, 2017-04-05, <https://electronicintifada.net/content/spy-or-die/20091> (hämtad 2019-04-10).

⁴⁵¹ DFAT, 2017-03-15, s. 20.

⁴⁵² Möte med OHCHR, 2019-02-15.

⁴⁵³ BBC News, *Hamas executes three 'Israel collaborators' in Gaza*, 2017-04-06, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-39513190> (hämtad 2019-03-21).

⁴⁵⁴ Möte med ICHR, 2019-02-14.

⁴⁵⁵ Möte med OHCHR, 2019-02-15.

⁴⁵⁶ DFAT, 2017-03-15, s. 20.

⁴⁵⁷ Freedom House, *Freedom in the World 2019, Gaza Strip*, 2019.

6.4. Rätts- och säkerhetssektorns kapacitet och integritet

6.4.1. Säkerhetssektorn

Hamas upprätthåller generellt lag och ordning i Gaza. De har en egen polisstyrka och intern säkerhetsapparat, *Internal Security Forces* (ISF), som båda verkar under Hamas Inrikesministerium. Polisen gick tidigare under namnet *Executive Force* då den bildades 2007. Den exakta indelningen av ISF är i dagsläget något oklar, och olika källor ger varierande information. Den består dock av en underrättelsetjänst, *Internal security agency*, som hanterar politisk opposition, kollaboratörer, ISIS och salafister med mera. De sägs samarbeta nära med polisen. Troligtvis finns andra delar inom ISF, bl.a. *National Security*, som har militära uppgifter såsom att överse Gazas gränser. Uppgifterna kring den vidare indelningen av Hamas säkerhetsstyrkor spretar dock väsentligt källor emellan.⁴⁵⁸ Hamas säkerhetstjänster utgörs av ca 18 000 personer totalt, inklusive polisen. Det finns även drygt 33 500 personer anställda i Gaza av PA som inte är operativa.⁴⁵⁹ Polisen har även en kvinnlig polisstyrka.⁴⁶⁰

Till detta kommer Hamas militära gren *Qassambrigaderna* som fungerar som en autonom militär styrka. Styrkan används i strider mot Israel och tar också på sig ansvaret vid attentat. De kan också användas i interna sammanhang, t.ex. i kampen mot extremistgrupper i Gaza, och de har även en elitstyrka.⁴⁶¹ Enligt uppgifter rekryterar *Qassambrigaderna* personer när de är väldigt unga för att säkra deras lojalitet.⁴⁶² Mer information kring detta har inte kunnat hittas men enligt DFAT är det inte troligt att Hamas tvångsrekryterar till *Qassambrigaderna*. Det anses inte svårt att rekrytera eftersom det finns få jobb i Gaza och många är villiga att gå med i den väpnade kampen.⁴⁶³ Enligt icke-bekräftade uppgifter från en Gaza-baserad organisation, kan en person som deserterar från *Qassambrigaderna* bli dödad, men det rapporteras som en olycka.⁴⁶⁴

Qassambrigaderna beräknades år 2014 vara ca 20 000.⁴⁶⁵ Lifos har inte kunnat hitta uppgifter om deras antal år 2019.

⁴⁵⁸ Migrationsverket, Lifos, 2013-02-22, s. 18; HRW, 2018-10-23; European Council on Foreign Relations, 2018-02-28, s. 27–28; The Meir Amit Intelligence and Information Center, *Hamas' Izz al-Din al-Qassam Brigades and National Security Forces Exercises Simulate Takeover of IDF Posts near Gaza Strip and Abduction of Soldiers*, 2014-12-29, <https://www.terrorism-info.org.il/en/20750/> (hämtad 2019-03-23).

⁴⁵⁹ Alaa Tartir, 2017.

⁴⁶⁰ Daily Mail, *Pictured: The all-female Hamas police force taught how to fire machine guns and keep the peace on the Gaza strip*, 2015-07-27, <https://www.dailymail.co.uk/news/article-3172108/Pictured-female-Hamas-police-force-taught-fire-machine-guns-peace-Gaza-strip.html> (hämtad 2019-03-26).

⁴⁶¹ Lifos, Migrationsverket, 2013-02-22, s. 9, 18; Australian National Security, *Hamas' Izz Al Din Al Qassam Brigades*, odaterad, <https://www.nationalsecurity.gov.au/listedterroristorganisations/pages/hamassizzal-dinal-qassambrigades.aspx> (hämtad 2019-03-23); Möte med OHCHR, 2019-02-15.

⁴⁶² Möte med OHCHR, 2019-02-15.

⁴⁶³ DFAT, 2017-03-15, s. 21.

⁴⁶⁴ Möte med Palestinian Centre for Human Rights, Gaza City, 2016-10-25.

⁴⁶⁵ Counter Terrorism Ethics, *Terrorist Group: Hamas*, odaterad, <http://counterterrorismethics.com/hamas/> (hämtad 2019-03-25).

Enligt MR-ombudsmannen i Palestina är polisen i Gaza stark och välfungerande.⁴⁶⁶ Australiensiska DFAT menar att polisen generellt kan upprätthålla lag och ordning i Gaza men på grund av bristande transparens anser de att det är svårt att bedöma polisens möjligheter att erbjuda skydd till sin befolkning.⁴⁶⁷ Det är vanligt att statliga tjänstemän, inklusive säkerhetstjänsterna under Hamas, periodvis är utan lön se mer under ([Sysselsättning](#)) vilket potentiellt kan ha en demoraliserande effekt.

Flertalet organisationer rapporterar om kontinuerliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna som begås av Hamas polis och säkerhetstjänster se mer under ([Mänskliga rättigheter](#)).⁴⁶⁸

6.4.1.1. Fängelser

Det finns inte så mycket information om fängelser eller häkten i Gaza men US Department of State rapporterar i sin årsrapport för 2017 att förhållandena är dåliga och fängelsecellerna är överfulla.⁴⁶⁹ Ombudsmannen för mänskliga rättigheter i Palestina gavs möjligheter att inom ramen för sitt övervakande uppdrag, besöka några fångar eller häktade, dock inte högprofils personer.⁴⁷⁰ Även ICRC tilläts göra besök i häkten och fängelser.⁴⁷¹

Enligt FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter som också gör fängelsebesök, fanns det i februari 2019 cirka 4 000 personer häktade i Gaza varav 2 000 i vanliga fängelser och 1 700 i temporära häktningsslokaler under polisen. I de temporära häktena begås många övergrepp och nivåerna av tortyr är höga enligt OHCHR. Det finns även häkten under Internal Security Agency där de tar in personer i häkte i allt mellan tre dagar och fem månader. Därefter skickas de antingen hem eller till fängelse. De hanterar framförallt personer med koppling till militanta grupper såsom salafister eller ISIS och personer som anklagas för moralbrott eller för hot mot säkerheten, t.ex. kollaboratörer.⁴⁷² Cirka 100 personer hölls av Internal Security Agency. Kvinnor och barn hålls i separata enheter.⁴⁷³

6.4.1.2. Tortyr

Missförhållanden och tortyr förekommer i Gaza, framförallt i Internal Security's häkten. Bland annat används ett rum som kallas 'bussen' ofta för tortyr. HRW menar att tortyren i Gaza är systematisk.⁴⁷⁴

6.4.2. Rättssektor

Organisationen Freedom House bedömer att Gaza inte har ett fritt rättsväsende och att de är under politiskt inflytande.⁴⁷⁵

⁴⁶⁶ Möte med ICHR, 2019-02-14.

⁴⁶⁷ DFAT, 2017-03-15, s. 30.

⁴⁶⁸ Amnesty International, *Palestine (State of) 2017/2018*, odaterad, <https://www.amnesty.org/en/countries/middle-east-and-north-africa/palestine-state-of/report-palestine-state-of/> (hämtad 2019-03-23); Möte med ICHR, 2019-02-14; Möte med Al-Haq, 2019-02-16; HRW, 2018-10-23; Palestinian Center for Human Rights, *Annual Report 2017*, odaterad, s. 25 ff., <https://pchrghaza.org/en/wp-content/uploads/2018/06/annual-report-english2017.pdf> (hämtad 2019-03-23).

⁴⁶⁹ USDoS, 2018-04-17, s. 63.

⁴⁷⁰ Ibid.

⁴⁷¹ USDoS, 2019-03-13, s. 71.

⁴⁷² Möte med OHCHR, 2019-02-15.

⁴⁷³ USDoS, 2019-03-13, s. 69.

⁴⁷⁴ HRW, 2018-10-23.

⁴⁷⁵ De får 0 av 4 möjliga poäng. Se Freedom House, *Freedom in the World 2019, Gaza Strip*, 2019.

6.4.2.1. Lagstiftning

Delningen mellan Västbanken och Gaza ledde till att ett parallellt rättssystem bildades i Gaza. Liksom för Västbanken finns ingen parlamentarisk översyn i brist på ett parlament se mer under ([Rätts- och säkerhetssektorn, Västbanken](#)). Hamas-myndigheterna i Gaza fattar beslut om egna lagar som gäller Gaza.⁴⁷⁶ Vid sidan av dessa gäller strafflagar från 1936 som ärvt från det brittiska styret av Palestina. Egyptisk lag från 1954 reglerar familjerätten, en kvarleva från tiden Gaza styrdes av Egypten. Vid sidan av dessa existerar palestinska lagar som antagits innan den interna splittringen. Genom ett antal presidentdekret har lagförändringar gjorts men Hamas har inte alltid applicerat dem utan istället utfärdat egna dekret.⁴⁷⁷ *Basic law* ska gälla även i Gaza men tillämpas selektivt av Hamas som också har antagit egna lagar i Gaza.⁴⁷⁸ Mellan 2007 och 2015 antogs 50 nya lagar i Gaza.⁴⁷⁹

6.4.2.2. Domstolar

Hamas har även etablerat egna domstolar och åklagarväsen efter maktövertagandet 2007.⁴⁸⁰ De har instiftat *High Justice Council* som ansvarar för Gazas tio ordinarie domstolar och som utser domare. Gaza har tre civila domstolar i den första instansen. Högre instanser av civila domstolar är *Court of Appeal* och *Court of Cassation*. Till dessa tillkommer militärdomstolar som också prövar civila men i säkerhetsärenden och som har utfärdat dödsdomar till t.ex. kollaboratörer. Hamas skapade också *Higher Sharia'a Court Council* som ansvarar för familjedomstolarna enligt sharialag.⁴⁸¹ Shariadomstolarna är strukturerade på liknande sätt som de civila domstolarna och har ett antal domstolar i den första instansen, därefter domstolar i andra instans och en överinstans. Nästan alla domare i shariadomstolarna ersattes av Hamas efter maktövertagandet och deras löner reducerades med hälften när blockaden infördes år 2007.⁴⁸²

Avsaknaden av en harmoniserad lagstiftning och domstolsväsende på Västbanken och Gaza har vid tillfällen skapat situationer där domstolar på Västbanken har vägrat att implementera domar av Gazas domstolar och vice versa.⁴⁸³

Många konflikter som uppkommer mellan personer eller familjer i Gaza når inte ens det formella systemet. Enligt uppgifter löses en stor majoritet av alla dispyter genom sedvanerättslig konfliktlösning, *sulh Ashairi*, som medlas av ledare inom samhället. Dessa procedurer är ofta mer tillgängliga för fattiga människor än det formella rättssystemet och erbjuder ofta en snabbare och billigare lösning på

⁴⁷⁶ Migrationsverket, Lifos, 2017-10-19, s. 7; Migrationsverket, Lifos, 2013-02-22, s. 8.

⁴⁷⁷ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2017-05-02, s. 10–12; HRW, 2018-05-10.

⁴⁷⁸ Freedom House, *Freedom in the World 2018, Gaza Strip*, 2018.

⁴⁷⁹ Migrationsverket, Lifos, 2017-05-02, s. 10.

⁴⁸⁰ UN, 2017-07-11, s. 6.

⁴⁸¹ UN, 2017-07-11, s. 6; HRW, *Abusive system – Failures of Criminal Justice in Gaza*, 2012, s 8–10, https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/iopt1012ForUpload_0.pdf (hämtad 2019-03-23); USDoS, *Country Report on Human Rights Practices 2016 - Israel and The Occupied Territories - The Occupied Territories*, 2017-03-03, s. 72, <https://www.state.gov/documents/organization/265712.pdf> (hämtad 2019-03-23).

⁴⁸² NRC, *The Shari'a Courts and Personal Status Laws in the Gaza Strip*, jan. 2011, s. 24, <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/the-sharia-courts-and-personal-status-laws-in-the-gaza-strip.pdf> (hämtad 2019-03-26).

⁴⁸³ UN, 2017-07-11, s. 6; Möte med UNDP, 2019-02-15.

problemet. De följer dock inte gängse procedur och det är tveksamt om man kan garantera att lagar följs och rättssäkerhet upprätthålls.⁴⁸⁴

6.4.2.3. Utmaningar för rättsväsendet

Flertalet källor pekar på bristande kompetens hos åklagare och domare och att det inte finns några garantier för domstolarnas oberoende eftersom den styrande makten lägger sig i åklagarnas och domarnas arbete.⁴⁸⁵ Organisationen Freedom House rapporterar också att domstolssystemet i Gaza under Hamas översyn generellt misslyckas med att garantera rättsordningen.⁴⁸⁶ Andra utmaningar för rättssystemet är brist på domare i relation till antalet fall. Ombudsmannen för mänskliga rättigheter i Palestina, ICHR, anser dock att Gazas har ett välfungerande rättssystem.⁴⁸⁷

6.4.3. Lifos analys

Hamas legitimitet som den aktör som ska ge styrning åt rätts- och säkerhetssektorn är ifrågasatt eftersom de inte erkänts internationellt och fungerar som en enpartistat. Detta gäller även legitimiteten för de utsedda domstolarna, domarna samt de av Hamas stiftade lagarna.

Polisen i Gaza uppges vara stark och ha kontroll över säkerheten i Gaza och bedöms ha kapacitet att hantera vanliga brott. Dock förekommer rapporter om tortyr och godtyckliga frihetsberövningar både gällande polisen och Gazas andra säkerhetsaktörer. Detta, tillsammans med att säkerhetsaktörerna inte heller agerar oberoende i relation till Hamas, gör att deras integritet kan ifrågasättas. Ombudsmannen för mänskliga rättigheter, ICHR, ges dock en viss tillgång, framförallt gäller det fängelsebesök. Med avseende på representation så finns kvinnlig polis i Gaza. Lifos har i dagsläget inte tillräcklig information om rekrytering till polisen och andra säkerhetstjänster, personalens utbildning, utrustning, lämplighet eller deras lönenivåer för att ytterligare kunna bedöma säkerhetsaktörernas kapacitet och integritet.

Domstolarnas integritet kan ifrågasättas eftersom domare är installerade av Hamas och det är tveksamt om rättssäkerhet upprätthålls, även med avseende på att medling utanför rättssystemet förekommer. Domare och åklagares kapacitet ifrågasätts också av flertalet källor. Lifos bedömning är att det saknas ett oberoende rättsväsende i Gaza.

⁴⁸⁴ NRC, *Customary Dispute Resolution Mechanisms in the Gaza Strip*, 2012, s. 3, <https://www.flyktinghjelpen.no/globalassets/pdf/reports/customary-dispute-resolution-mechanisms-in-the-gaza-strip.pdf> (hämtad 2019-03-23).

⁴⁸⁵ UN, 2017-07-11, s. 6; Möte med UNDP, 2019-02-15; Nashwan, feb. 2017, s. 22–25.

⁴⁸⁶ Freedom House, *Freedom in the World 2018, Gaza Strip*, 2018.

⁴⁸⁷ Möte med ICHR, 2019-02-14.

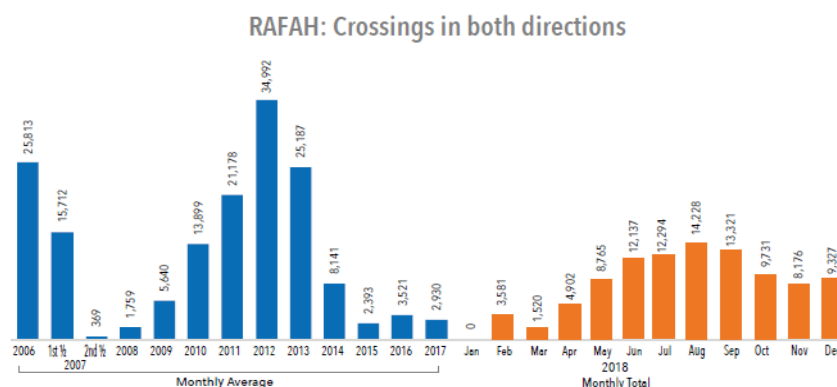
6.5. In- och utresa till och från Gaza

6.5.1. Rafah

Utresa från och inresa till Gaza sker främst via Rafah-övergången mellan norra Sinai i Egypten och Gaza.⁴⁸⁸ För att resa till och från Gaza från ett tredje land, krävs således även en resa genom Egypten eller via Israel.⁴⁸⁹

Fram till år 2005 kontrollerades gränsen av egyptiska och israeliska myndigheter, men efter att Israel drog sig ut ur Gaza, tog PA kontrollen på palestinsk sida. Efter Hamas maktövertagande av Gaza år 2007 tog de över kontrollen från PA på den palestinska sidan av gränsen.⁴⁹⁰

Diagram 5: antalet korsningar över Rafah gränsen 2006-2018

Källa: OCHA.⁴⁹¹

Efter att Hamas tog kontrollen över Gaza år 2007 och de närmast efterföljande åren var Rafah för det mesta stängd. Antalet passerande ökade dock successivt för att nå sin topp år 2012, i samband med att det muslimska brödraskapets (som också Hamas tillhör) president Morsi kom till makten i Egypten. Efter att Morsi avsatts i juli 2013, började Egypten stänga gräsen alltmer med hänvisning till säkerhet, även om det troligen också hade att göra med att Sisi ville bestraffa Hamas och det muslimska brödraskapet.⁴⁹² Sedan 2014 var övergången i princip helt stängd med vissa undantag och förblev det fram till maj 2018.⁴⁹³ Detta trots att PA tog över kontrollen efter försoningssamtalen 2017.⁴⁹⁴ Den 6 januari 2019 drog dock PA tillbaka sin personal nå och Hamas tog återigen över kontrollen av säkerheten på

⁴⁸⁸ Migrationsverket, Lifos, 2018-10-31, s. 38. I undantagsfall kan gränsövergången Alleby mot Jordanien användas om resa via Israel beviljats av israeliska myndigheter. Detta kunde ibland ske när Rafah var stängd mycket, men i regel används bara Allenby av Västbanksbor. (Se s. 38–39 i källan ovan).

⁴⁸⁹ Landinfo. Migrationsverket, Lifos, 2017-05-09, s. 7.

⁴⁹⁰ Ibid.

⁴⁹¹ OCHA, 2019-01-21.

⁴⁹² New York Times, *5 Days After Closing Border, Egypt Opens Crossing to Gaza*, 2013-08-24, <https://www.nytimes.com/2013/08/25/world/middleeast/after-5-days-of-closure-egypt-opens-borders-with-gaza-strip.amp.html> (hämtad 2019-03-29)

⁴⁹³ UNHCR, 2018-12-23, s. 25–26; DFAT, 2017-03-15, s. 20; BBC, 2018-05-15.

⁴⁹⁴ Reuters, *Egypt-Gaza border opens under PA control for first time in a decade*, 2017-11-18, <https://www.reuters.com/article/us-palestinians-reconciliation-rafah/egypt-gaza-border-opens-under-pa-control-for-first-time-in-a-decade-idUSKBN1D10C9> (hämtad 2018-07-06).

den palestinska sidan i Rafah.⁴⁹⁵ Gränsen stängdes då i cirka två veckors tid för inresa, dock ej för inresa. Efter detta har gränsen fortsatt att vara öppen.⁴⁹⁶

Mellan 2014 och maj 2018 då Rafah för det mesta var stängd, kunde personer som ansökte i förväg komma ut via Rafah om de angav särskilda skäl. Exempel på giltiga skäl var behov av vård i utlandet, studier utomlands eller pilgrimsresor.⁴⁹⁷ Den egyptiska militären har dock haft det slutgiltiga ordet om gränsens öppettider och vem som får resa ut, varför gränsen plötsligt kunde stängas eller personer som stått på väntelistan för utresa fick sin ansökan avslagen trots att de mötte kriterierna. Beslut togs ofta med hänsyn till säkerhetsläget på Sinaihalvön, där Rafah är belägen.⁴⁹⁸

I maj 2018 öppnade Egypten Rafah-gränsen för både ut- och inresa med motiveringen att man ville lätta den humanitära bördan i Gaza.⁴⁹⁹ Sedan dess har den varit öppen i båda riktningarna med undantag för perioden 8 januari till 3 februari 2019 då den stängdes för utresa (men ej inresa) efter att PA:s säkerhetspersonal lämnat gränsen.⁵⁰⁰

Enligt International Crisis Group m.fl. fungerar också gränskontrollen i Rafah som piska eller morot i de Egyptenledda förhandlingarna om vapenvila med Israel och försoning mellan Fatah och Hamas.⁵⁰¹

Under 2018 var Rafah öppen 198 dagar, detta jämfört med 36 dagar under hela 2017.⁵⁰² Antalet passeringar är de högsta sedan 2014. Sedan juli 2018 har Rafah också varit öppen fem dagar i veckan (söndag till torsdag) med några enstaka undantag.⁵⁰³

⁴⁹⁵ The Jerusalem Post, *Report: Hamas takes responsibility for Managing the Rafah Crossing*, 2019-01-06, <https://www.jpost.com/Middle-East/PA-orders-its-employees-to-leave-Rafah-border-crossing-576523> (hämtad 2019-05-15); Middle East Eye, *PA pulls staff from Rafah border crossing to protest 'brutal practices' by Hamas*, 2019-01-06, <https://www.middleeasteye.net/news/pa-pulls-staff-rafah-border-crossing-protest-brutal-practices-hamas-451740541> (hämtad 2019-05-15); The Times of Israel, *Hamas reclaims Egypt-Gaza border crossing as PA withdraws*, 2019-01-07, <https://www.timesofisrael.com/hamas-reclaims-egypt-gaza-border-crossing-as-pa-withdraws/> (hämtade 2019-01-08).

⁴⁹⁶ Möte med EU BAM Rafah, Tel Aviv, 2019-02-12.

⁴⁹⁷ Landinfo & Migrationsverket, Lifos, 2017-05-09, s. 8–9; Migrationsverket, Lifos, 2015-02-20; UNHCR, 2018-12-23, s. 26.

⁴⁹⁸ Migrationsverket, Lifos, *Temarapport: Gränsövergången i Rafah - status, kriterier och procedurer vid passage till och från Egypten*, 2015-02-20, s. 7–9, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=34099> (hämtad 2018-08-17).

⁴⁹⁹ The Times of Israel, *In rare move, Egypt said to keep Gaza crossing open for 2 more months*, 2018-06-19, <https://www.timesofisrael.com/in-rare-move-egypt-said-to-keep-gaza-crossing-open-for-2-more-months/> (hämtad 2018-09-12).

⁵⁰⁰ Gisha, *Rafah Crossing reopened for travel in and out of Gaza until further notice*, Salah A-Din Gate reopened for entry of goods into the Strip, 2019-02-04, <https://gisha.org/updates/9751> (hämtad 2019-03-14).

⁵⁰¹ Möte med International Crisis Group, 2019-02-13; Möte med EU BAM Rafah, 2019-02-12.

⁵⁰² OCHA, *Gaza crossings' operations status: monthly update – December 2018*, 2019-01-21, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_crossings_operations_status_december_2018.pdf (hämtad 2019-03-14).

⁵⁰³ OCHA, *Gaza crossings' operations status: monthly update – August 2018*, 2018-09-14, http://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_snapshot_4_10_2018.pdf (hämtad 2018-08-17); OCHA, *Gaza crossings' operations status: monthly update – September 2018*, 2018-10-19, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_crossings_operations_status_september_2018.pdf (hämtad 2018-10-23).

6.5.1.1. *Procedurer för utresa*

Det finns ett officiellt och ett inofficiellt system för att resa ut ur Gaza. Enligt det officiella systemet kan alla resa ut men prioritet ges till studenter, patienter och personer med uppehållstillstånd i utlandet. Det finns en väntelista med personer som registrerat sig sedan tidigare. Under hösten 2018 var antalet förregistrerade cirka 23 000 personer. Dessa personer registrerade sig på väntelistan under tiden Rafah mestadels var stängd och i praktiken var det endast personer ur de prioriterade grupperna som kunde resa ut då.⁵⁰⁴

I realiteten kan man dock idag betala sig ut ur Gaza och på så vis komma med på listan. Detta är ett relativt nytt fenomen som verkar ha uppkommit i samband med att Rafah öppnats på mer permanent basis. Betalningen går under namnet ”koordineringsavgift” (*tanseeq*) och är i själva verket mutor. Proceduren går till så att man först ansöker online via Gazas inrikesministerium (kontrollerat av Hamas) och väntar sedan mellan 100 och 120 dagar. Under denna tid måste man betala avgiften. Enligt uppgifter är kostnaden vanligtvis 1 500–2 000 US-dollar per resenär men periodvis har det kostat upp till 4 000 US-dollar. Kostnaden gäller för alla, även barn.⁵⁰⁵ Betalningen sker till en mäklare men systemet är koordinerat med Hamas. Delar av pengarna överförs sedan till personer ur de egyptiska säkerhetsstyrkorna som mäklarna har kontakt med, andra delar går till Hamas.⁵⁰⁶

Hamas tar sedan emot en lista från egyptierna på personer som kan resa ut ur Gaza och dessa kallas att infinna sig resklara med bagage på Khan Younis-stadion redan samma kväll eller nästa dag. Där kontrolleras passen av Hamas gentemot civilregistret och Hamas databas, och det kontrolleras även att man har betalat koordineringsavgiften. Stadion är inte gjord för att husera människor och resenärerna måste ofta spendera natten där under dåliga förhållanden.⁵⁰⁷

Dagen efter går bussar fyllda med människorna som ska resa ut från Khan Younis till Rafah-terminalen. Där betalar de den ordinarie utreseavgiften på 65 israeliska shekel (motsvarande ca 165 svenska kronor) och får sina pass, och ibland kontrolleras bagaget igen. Sedan körs de vidare till den egyptiska sidan där de kontrolleras åter. Enligt den formella proceduren med förregistrering ska resenärerna invänta besked från de egyptiska myndigheterna om de får passera.⁵⁰⁸

Därefter kan de behöva stanna över natten i vänsterterminalen eller i Arish nära Rafah på den egyptiska sidan, eftersom det råder utgångsförbud nattetid i Sinai. Även där är förhållandena dåliga, människor sover på stolar och det är ofta mycket folk i terminalen. Nästa dag tas de med buss genom Sinai till Kairo via Suezkanalen. Under resan till och från Gaza förekommer säkerhetskontroller och dryga 30 militära vägspärrar kontrollerade av antingen väpnade grupper eller den egyptiska armén. Ibland krävs betalning vid vägspärrarna och ofta kroppsvisiteras resenärerna. Bussarna stannar på säkrare platser under resan och folk får då sova i bussarna. Ingen särskild hänsyn tas till kvinnor, barn eller personer med särskilda

⁵⁰⁴ Landinfo, Migrationsverket, Lifos, 2017-05-09, s. 10.

⁵⁰⁵ Möte med EUBAM Rafah, 2019-02-12; Middle East Eye, ‘Leaving hell to live in hell: the bribes and checkpoints from Gaza through Egypt’, 2018-11-05, <https://www.middleeasteye.net/news/leaving-hell-live-hell-bribes-and-checkpoints-gaza-through-egypt> (hämtad 2019-03-18).

⁵⁰⁶ Middle East Eye, 2018-11-05.

⁵⁰⁷ Möte med EUBAM Rafah, 2019-02-12.

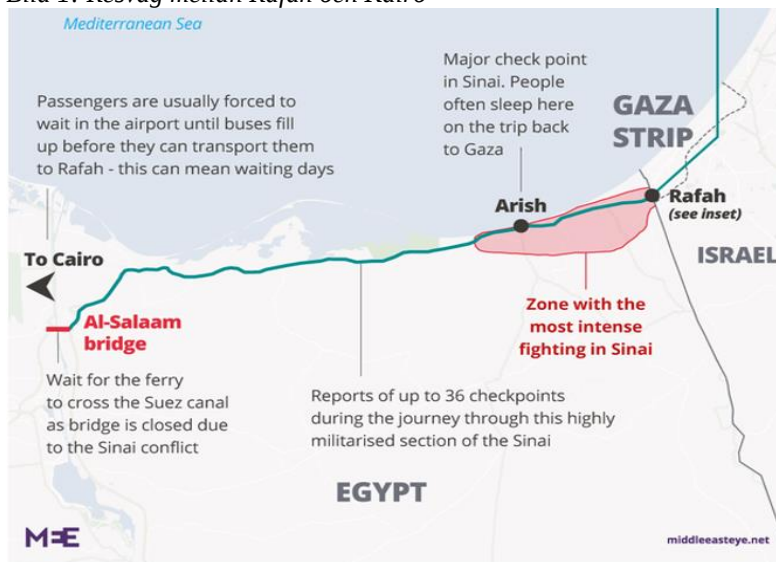
⁵⁰⁸ OCHA, *Recent trends in Palestinian access from Gaza: Erez and Rafah crossings*, 2018-10-08, <https://www.ochaopt.org/content/recent-trends-palestinian-access-gaza-erez-and-rafah-crossings> (hämtad 2019-03-18).

behov. Resan till Suez är 450 km lång och borde ta fem till sju timmar men tar ca tolv timmar på grund av alla vägspärrar. Vid Suez måste bussarna vänta för att få åka ombord på färjan och köerna är ofta långa. Ombord på färjan genomsöks varje person ordentligt. Vägspärrarna fortsätter sedan på vägen mot Kairo. Totalt kan resan ta upp till tre eller fyra dagar Kairo–Gaza.⁵⁰⁹

När människorna anländer till Kairo måste de köpa en flygbiljett på en gång och tvingas ofta därför betala höga priser och kan också tvingas vänta några dagar innan det finns ett ledigt flyg. Den beräknade totala kostnaden för en utresa ur Gaza, inklusive ”koordineringsavgift”, transport, flygbiljett m.m. är ca 10 000 US-dollar per person. Under de senaste 13 månaderna (fram till februari 2019) har minst 65 000 personer lämnat Gaza enligt EUBAM Rafah.⁵¹⁰

OCHA menar att personer som har förregistrerat sig av t.ex. medicinska skäl, åtta månader senare fortfarande väntade på att få resa ut ur Gaza medan personer som ansökt nyligen kunnat resa ut. De menar också att antalet personer per dag som tilläts resa ut ur Gaza när Rafah var mer sporadiskt öppen var högre än nu, 650 personer per dag jämfört med 343 (fram till oktober 2018).⁵¹¹ Även EUBAM Rafah som Lifos träffade i Tel Aviv, anser att Rafah har en kapacitet för fler utresor på max 2 000, många fler än de som sker idag då max 300 per dag reser ut, men Egypten vill inte tillåta fler. Den egyptiska armén gör fortfarande en bedömning av Rafahs öppethållande veckovis, baserat bland annat på säkerhetssituationen i Sinai. Andra faktorer för Egypten är hur förhandlingarna och vapenvila mellan Hamas och Israel samt försoning mellan Hamar och PA går. Det viktigaste för Egypten är att gränsen kontrolleras i enlighet med internationell standard så att deras säkerhet kan kontrolleras.⁵¹²

Bild 1: Resväg mellan Rafah och Kairo

Källa: Middle East Eye.⁵¹³

⁵⁰⁹ Möte med EUBAM Rafah, 2019-02-12; OCHA, 2018-10-08; Middle East Eye, 2018-11-05.

⁵¹⁰ Möte med EUBAM Rafah, 2019-02-12.

⁵¹¹ OCHA, 2018-10-08.

⁵¹² Möte med EUBAM Rafah, 2019-02-12.

⁵¹³ Middle East Eye, 2019-01-07.

6.5.1.2. Inresa till Gaza

Tidigare gällde att alla palestinier behövde en transitvisering från Egypten för att kunna passera landet på väg till Gaza. De hölls också kvar på Kairos flygplats i väntan på att kunna resa vidare om övergången i Rafah inte var öppen när de anlände till Kairos flygplats, eller kunde deporteras till det land de kom ifrån. Ibland kunde de få vänta en längre period på flygplatsen i väntan på att Rafah skulle öppnas.⁵¹⁴ Om flygbolaget före avfärd vet att Rafah-gränsen är öppen behövs inte transitvisering för de palestinier som är på väg till Gaza och som har PA-utfärdat pass enligt ny information från 2018.⁵¹⁵ Detta gäller både kvinnor och män.⁵¹⁶ Trots att transitvisering inte längre behövs kan de dock inte röra sig fritt på egyptiskt territorium.⁵¹⁷ I dagsläget när Rafah är öppen behöver de ofta vänta på flygplatsen för att bussarna ska fyllas upp, vilket kan ta allt ifrån några timmar till dagar. Därefter följer resan till Rafah som bl.a. sker genom Sinai med flertalet militära vägspärrar och en dålig säkerhetssituation se också ([Procedurer för utresa](#)).⁵¹⁸ Det finns också information om att bussar blivit plundrade.⁵¹⁹ Enligt uppgifter behöver man komma till Rafah innan klockan 11 på förmiddagen för att kunna resa in samma dag men väntan är oftast lång i en vänthall som är dåligt utrustad. Ofta får resenärerna vänta till fram på natten eftersom de egyptiska myndigheterna hanterar utresor från Gaza före inresor.⁵²⁰

Reglerna för inresa i Gaza vid Rafah är oklara och det finns inte mycket information. Systemet med koordineringsavgift verkar dock inte användas på samma sätt som vid utresa. Det finns i alla fall inte information om att människor krävs på betalning.⁵²¹ Enligt uppgifter från organisationen Gisha kan alla komma in som har ett giltigt palestinskt id med Gaza-registrering och/eller PA-utfärdat pass och inga särskilda kategorier tillämpas.⁵²²

Säkerhetsläget på Sinai

Det rådande säkerhetsläget på norra Sinaihalvön har de senaste åren i regel varit dåligt på grund av förekomsten av terrorattacker som utförts av militanta grupper med IS-koppling samt på grund av den egyptiska offensiven mot dessa grupper.⁵²³ Den dominerande jihadistgruppen *Ansar Bait al-Maqdis* svor trohet till den islamiska staten år 2014 och tog då namnet *Wilayat Sinai* (islamiska statens Sinaiprovinc).⁵²⁴

Mellan 2013, då Egyptens förre president Morsi avsattes, till 2017 har ca 1 000 personer (antal civila är oklart) dödats i mer än 1 700 terrorattacker. IS-anslutna organisationer har tagit på sig ansvaret för ca 800 av dem. Den 24 november 2017, i en av de dödligaste attackerna i Sinai och i Egyptens moderna historia, dödades

⁵¹⁴ Migrationsverket, Lifos, 2015-02-20.

⁵¹⁵ Dock inte 00-pass då det inte kan användas för inresa till Palestina. För mer information, se Migrationsverket, Lifos, 2018-10-31.

⁵¹⁶ UNHCR, 2018-12-23, s. 26; Olympic Air, *Passport, visa and health*, odaterad, https://cms.olympicair.com/en/Info/before_and_during_flight/Timatic (hämtad 2018-12-12).

⁵¹⁷ Möte med Gisha, 2019-02-12.

⁵¹⁸ Middle East Eye, 2019-01-07; EU BAM Rafah, 2019-02-12.

⁵¹⁹ EU BAM Rafah, 2019-02-12.

⁵²⁰ Middle East Eye, 2018-11-05.

⁵²¹ EU BAM Rafah, 2019-02-12.

⁵²² Möte med Gisha, 2019-02-12.

⁵²³ Migrationsverket, Lifos, 2015-02-20, s. 7–9; UNHCR, 2018-12-23, s. 25, 27.

⁵²⁴ The Defense Post, *Egyptian military launches major counterterror operation in North Sinai*, 2018-02-09, <https://thedefensepost.com/2018/02/09/egypt-comprehensive-sinai-operation-launch/> (hämtad 2019-04-23).

305 personer i ett dåd mot en sufi-moské i Bir al-Abed (nära Arish). Efter denna attack beordrade den egyptiska presidenten Sisi att Sinai skulle säkras inom loppet av tre månader. En storskalig militär kampanj, *Operation Comprehensive Operation Sinai 2018*, med målet att eliminera terrorgrupper i Nilendeltat och norra Sinai lanserades och fortsätter än idag.⁵²⁵

Operationen har resulterat i en intensifiering av militär aktivitet i norra Sinai. Arresteringskampanjer och beskyllningar om utomrättsliga avrättningar förekommer, 1 234 stycken under 2016. Dessutom har ett antal hem längs med gränsen till Gaza raserats och vägspärrar satts upp.⁵²⁶ Man har också deklarerat vissa områden som militära zoner vilket gör tillgången till dem begränsad för civila.⁵²⁷ Egyptisk media har rapporterat om en tydlig succé för den militära operationen och man hävdar att nästan 500 militanter har dödats och 7 500 har arresterats vilket har ifrågasatts, inte minst eftersom Wilayat Sinai beräknas ha 1 250 medlemmar som högst. Operationen lär dock ha begränsat IS-gruppen och man har bl.a. dödat betydelsefulla personer inom rörelsen. Trots detta fortsätter rörelsen att verka i området. De hade en hög frekvens av attacker även under arméns operation, med ett snitt på 18 attacker per månad med flest attacker i Arish-området, följt av Rafah-området. Wilayat Sinai använder sig av olika taktiker såsom komplexa attacker, bakhåll, kidnappningar, explosioner, riktade mord med mera.⁵²⁸ De flesta attackerna sker mot militära mål men attacker riktade mot civila sker också, t.ex. attacker mot religiösa minoriteter såsom sufier eller kopter eller mot personer som misstänks samarbete med den egyptiska regeringen.⁵²⁹

Wilayat Sinai har också satt upp ett flertal tillfälliga vägspärrar där passagerare och fordon genomsöks för att framförallt leta efter soldater eller personer som samarbetar med armén. De flesta vägspärrarna förekommer på vägarna väster om Arish som leder till det egyptiska fastlandet och rörelsen utför också bakhåll längs dessa vägar.⁵³⁰

Den egyptiska armén har också demolerat ett antal hus under 2018, framförallt längs Rafah och Arish, för att skapa en buffertzona men man har också förstört hem som tillhört misstänkta terrorister eller andra misstänkta. Detta har lett till att tusentals familjer blev hemlösa. Restriktioner har också införts i rörelsefriheten, och matleveranser har påverkats till den grad att 420 000 personer boendes i området hamnat i humanitär nöd. Människor i norra Sinai hade inte tillgång till mediciner eller gas för matlagning, och bensin för försäljning eller användning förbjöds. Då mat blivit en bristvara fick armén dela ut mat till befolkningen.⁵³¹

I slutet av februari 2019 skedde en attack med sprängmedel av IS vid den militära vägspärren Raysa i närheten av Rafah. Efter detta har den egyptiska armén

⁵²⁵ UNHCR, 2018-12-23, s. 27.

⁵²⁶ Ibid.; Carnegie Endowment for International Peace, *The Heavy Civilian Toll in Sinai*, 2017-03-16, <https://carnegieendowment.org/sada/68296> (hämtad 2019-04-23)

⁵²⁷ International Crisis Group, *Egypt's Expanding Jihadist Threat*, 2018-01-31, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/north-africa/egypt/egypts-expanding-jihadist-threat> (hämtad 2019-04-23).

⁵²⁸ The Tahir Institute for Middle East Policy, *Superficial Gains, but No Lasting Success in Sinai 2018*, 2019-02-07, <https://timep.org/commentary/analysis/superficial-gains-but-no-lasting-success-in-sinai-2018/> (hämtad 2019-04-23).

⁵²⁹ GOV.UK, *Foreign Travel Advice – Egypt: Terrorism*, odaterad, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/egypt/terrorism> (hämtad 2019-04-23).

⁵³⁰ The Tahir Institute for Middle East Policy, 2019-02-07.

⁵³¹ Ibid.

ytterligare ökat dess antiterror-verksamhet.⁵³² Egypten har infört undantagstillstånd i Norra Sinai och i områden längs med kusten, och nära Rafah råder utgångsförbud (*curfew*) mellan klockan 19 på kvällen och klockan 6 på morgonen. Ryssland stödjer Egypten i kampen mot terroristgrupper i Sinai och man har också tillåtit Israel att genomföra luftangrepp i området.⁵³³

6.5.1.3. *Tunnlar*

Under ett antal år har tunnlar använts för att smuggla varor till Gaza via Egypten. Hamas har tagit in skatt på varorna och på så vis kunnat bygga upp sin militära styrka och kontroll över makten i Gaza samt delvis kringgått den israeliska blockaden som påverkar tillförseln av varor till Gaza. Tunnelarna har också använts för att transportera människor mellan Gaza och Egypten. På grund av rädsla för att tunnelarna också förde med sig terrorism till Sinai, påbörjade Egypten år 2013 operationer för att stänga ner tunnelnätverket. De flesta tunnelarna förstördes, bl.a. användes en metod som gjorde att tunnelarna svämmades över av avloppsvatten. Under 2017 förstörde Egypten 63 tunnlar mellan Gaza och Egypten. De har även skapat en buffertzona på den egyptiska sidan om gränsen som år 2017 förlängdes till att bli 10 km lång och 1,5 km bred.⁵³⁴ Hamas har också grävt tunnlar in i Israel för att kunna utföra militära operationer där. Israel förstör kontinuerligt dessa.⁵³⁵

Om det i dagsläget förekommer transport av människor in och ut ur Gaza via Egypten är svårt att veta. På grund av den långa buffertzonen måste de nya tunnlar som grävs vara väldigt långa. Enligt en källa som Lifos träffat är det därmed inte troligt att så många nya tunnlar kan grävas.⁵³⁶ Enligt en annan av Lifos källor kan en del av de tunnlar som finns kvar potentiellt användas för transport av människor och att bl.a. personer med koppling till IS kan ta sig in och ut till Sinai via tunnelarna.⁵³⁷ Så sent som i början av mars 2019 uppgav egyptiska myndigheter att man förstört nio tunnlar mellan Gaza och Egypten som använts för att smuggla militär utrustning och för transport av terrorister in i Sinai.⁵³⁸ Enligt uppgifter 2018 förstördes 37 tunnlar av Egypten.⁵³⁹ Om uppgifterna stämmer betyder det också att det senast förra året fanns ett avsevärt antal operativa tunnlar. Det är dock svårt att veta hur många som finns kvar idag och är operativa. Tidningen Al Monitor menar att det grävs nya tunnlar och att en del av dem går djupare in i Rafahs stad. På så vis har man kunnat smuggla förbjudna varor och undvika Hamas övervakning och insamling av skatter. Detta eftersom Hamas övervakar gränsen allt noggrannare

⁵³² South Front, *Map Update: Security Situation in Egypt's Northern Sinai*, 2019-02-26, <https://southfront.org/map-update-security-situation-in-egypts-north-sinai/> (hämtad 2019-03-18).

⁵³³ The Defense Post, 2018-02-09.

⁵³⁴ UN, 2017-07-11, s. 7; The Times of Israel, *Egypt destroys smuggling tunnels on Gaza border*, 2013-11-13, <https://www.timesofisrael.com/egypt-destroys-smuggling-tunnels-on-gaza-border/> (hämtad 2019-03-19); Israel Defense, *Egypt's War Against the Gaza Tunnels*, 2018-02-04, <https://www.israeldefense.co.il/en/node/32925> (hämtad 2019-03-19); The Times of Israel, *Egypt expands buffer zone along Gaza border*, 2017-10-10, <https://www.timesofisrael.com/egypt-expands-buffer-zone-along-gaza-border/> (hämtad 2019-03-19).

⁵³⁵ BBC, *Israel destroys 'longest and deepest' Gaza tunnel*, 2018-04-15, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-43775110> (hämtad 2019-03-19).

⁵³⁶ Möte med EU BAM Rafah, 2019-02-12.

⁵³⁷ Möte med OHCHR, 2019-02-15.

⁵³⁸ Middle East Monitor, *Egyptian army destroys 9 tunnels linking Gaza to Sinai*, 2019-03-07, <https://www.middleeastmonitor.com/20190307-egyptian-army-destroys-9-tunnels-linking-gaza-to-sinai/> (hämtad 2019-03-19).

⁵³⁹ Middle East Monitor, *Egypt destroyed 37 cross-border tunnels to Gaza in 2018, says army*, 2019-01-04, <https://www.middleeastmonitor.com/20190104-egypt-destroyed-37-cross-border-tunnels-to-gaza-in-2018-says-army/> (hämtad 2019-05-15).

och genomsöker gods som kommer in genom tunnlarna.⁵⁴⁰ Lifos har inte hittat information som kan verifiera Al Monitors uppgifter.

6.5.2. Erez-övergången

Gränspassagen vid Erez till och från Israel (även till och från Västbanken via israeliskt territorium) är öppen varje dag, undantaget judiska helgdagar.⁵⁴¹ Den kan dock stängas plötsligt, ofta i samband med säkerhetsincidenter.⁵⁴² Alla som vill resa ut via Erez måste ansöka om tillstånd och genomgå en säkerhetsklarering som en del i ansökningsprocessen.⁵⁴³

Ansökan om utresa via Erez görs vid ett lokalt (israeliskt) *District Coordination Office*. Palestinska myndigheter som är underställda PA i Gaza prioriterar i listan bland sökande som sedan överlämnas till de israeliska myndigheterna.⁵⁴⁴ De israeliska myndigheterna beviljar tillstånden för utresa enligt ett särskilt kvotssystem för specifika kategorier av personer. Dessa är främst medicinska fall där personer har remitterats till vård utanför Gaza samt vissa andra situationer. Det kan t.ex. gälla medföljare till patienter som ska få vård men det kan också vara att besöka en släkting i första ledet för begravning, bröllop, fångbesök, konsulära ärenden m.m. Tillstånd kan även ges studenter som ska studera utanför Gaza, företagare och handelsmän (dessa har ofta längre tillstånd som inkluderar flera utresor) samt vissa vip-personer. Personer kan nekas tillstånd även om de tycks uppfylla kriterierna. Oftast nekas de av säkerhetsskäl utan att de israeliska myndigheterna ger närmare förklaring. Det finns inte heller någon transparens i hur ansökningarna behandlas och det kan ta lång tid innan man får besked om sin ansökan.⁵⁴⁵

Patienter och deras medföljare som ska resa ut ur Erez riskerar att utsättas för påverkan att avslöja information och samarbeta med Israel. Det finns också risk för att de misstänks vara kollaboratörer i Hamas ögon.⁵⁴⁶ Organisationerna Gisha och Physicians for Human Rights som hjälper palestinier med deras ansökningsprocess för att lämna Gaza menar att personal från de israeliska säkerhetsstyrkorna ofta erbjuder tillstånd för akuta medicinska fall i utbyte mot information. Hamas uppges också sedan 2014 ha bedrivit en kampanj mot kollaboratörer och har även, ibland utomrättsligt, avrättat misstänkta sådana se mer under ([Demokrati och mänskliga rättigheter](#)).⁵⁴⁷

⁵⁴⁰ Al Monitor, *Gaza tunnel workers face greater risks, shrinking pay*, 2018-07-11, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/07/gaza-tunnels-egypt-army-hamas-buffer-zone.html> (hämtad 2019-03-19).

⁵⁴¹ Landinfo & Migrationsverket, Lifos, 2017-05-09, s. 15.

⁵⁴² Haaretz, *Israel Closes Gaza Crossing After Violent Protests Near Border*, 2018-09-05, <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-israel-closes-gaza-crossing-after-violent-protests-near-border-1.6451381> (hämtad 2018-09-27).

⁵⁴³ Möte med Gisha, 2016-11-02. Det har också förekommit att personer som har avtalade möten på den svenska ambassaden inte tillåts komma över gränsen eller blivit kvarhållna så länge att de förlorat sin mötestid.

⁵⁴⁴ Landinfo & Migrationsverket, Lifos, 2017-05-09, s. 15.

⁵⁴⁵ COGAT, 2017-09-18; Möte med Gisha, 2016-11-02.

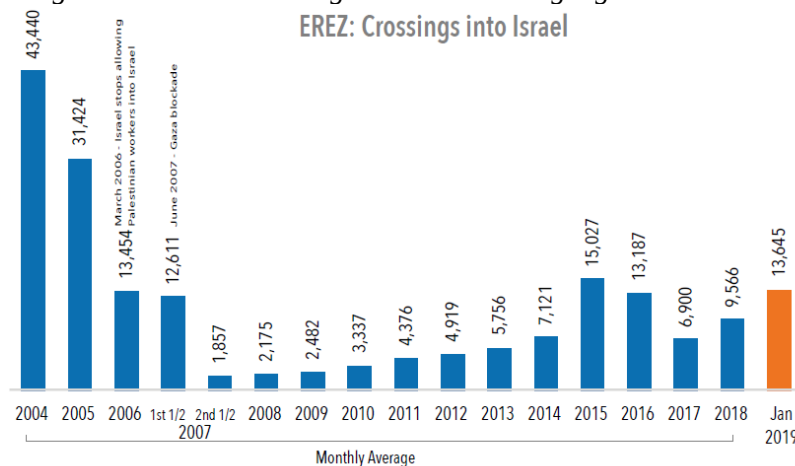
⁵⁴⁶ US News, *Crossing the Gaza Border for Care*, 2018-05-17, <https://www.usnews.com/news/best-countries/articles/2018-05-17/medical-missions-to-gaza-reveal-collaboration-between-israelis-palestinians> (hämtad 2019-03-12); Al Jazeera, *'I'd rather die in Gaza than bring my sons to Erez'*, 2017-07-17, <https://www.aljazeera.com/indepth/features/2017/05/die-gaza-bring-sons-erez-170524060210373.html> (hämtad 2019-03-12).

⁵⁴⁷ The Guardian, *Anger and mistrust in Gaza as Hamas hunts for Israel 'collaborators'*, 2017-07-19, <https://www.theguardian.com/world/2017/jul/19/anger-mistrust-gaza-hamas-hunts-israel-collaborators> (hämtad 2019-03-12); HRW, *Gaza: Halt Executions – 25 Alleged Collaborators*

Om en person har fått tillstånd att resa ut från Gaza via Erez betyder inte det att denna kan resa vidare utomlands via Allenby, gränsövergången till Jordanien. Man behöver ett särskilt tillstånd för utresa via Allenby, ett godkännande att resa ut en viss specifik dag samt ett jordanskt inresevisum, vilket beviljas av jordanska myndigheter.⁵⁴⁸ Allenby kan endast i undantagsfall användas av Gazabor⁵⁴⁹ då framförallt Rafah ska användas för utresa från Gaza.⁵⁵⁰

Diagrammet nedan visar antalet passeringar över Erez (dock inte antal personer) sedan 2004. Efter Hamas övertagande minskade tillstånden rejält och låg på mycket låga nivåer fram till år 2015 då det steg till det dubbla antalet gentemot 2014. År 2016 sjönk antalet igen och år 2017 var det nere i det lägsta sedan 2013. Ett skäl som angetts för dessa minskningar var de palestinska attackerna på Västbanken som då nyligen hade ökat.⁵⁵¹ Antalet passeringar har ökat från och med 2018 och nivåerna för januari 2019 var 43 procent högre än det månatliga genomsnittet för 2018.⁵⁵²

Diagram 6: antalet korsningar över Erez övergången 2004-2019

* The figures reflect number of times people crossed, but not the actual number of people crossing.

Källa: OCHA.⁵⁵³

Mer information om Erez gränspassage kan hittas i Landinfos och Lifos rapport från 2017: [Temanotat Palestina: Passering av grenseovergangene Rafah och Erez til og fra Gazastripen](#).

6.5.3. Lifos analys

Efter att Rafah under flera år i praktiken varit stängd har en förändring skett och den är istället generellt öppen sedan mitten av 2018. Det är framförallt Egypten som bestämmer över Rafahs öppettider. Situationen påverkas också mycket av

Summarily Executed in 72 Hours, 2014-08-25, <https://www.hrw.org/news/2014/08/25/gaza-halt-executions> (hämtad 2019-03-12).

⁵⁴⁸ Möte med Gisha, 2016-11-02.

⁵⁴⁹ Detta skedde framförallt när Rafah var kontinuerligt stängd, se Migrationsverket, Lifos, 2018-10-31, s. 38.

⁵⁵⁰ Migrationsverket, Lifos, 2018-10-31, s. 38.

⁵⁵¹ Möte med Gisha, 2016-11-02.

⁵⁵² OCHA, *Gaza crossings' operations status, monthly update - January 2019*, 2019-02-26, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_crossings_operations_status_january_2019.pdf (hämtad 2019-03-19).

⁵⁵³ OCHA, 2019-02-26.

säkerhetsläget i Sinai, och Egyptens bedömning av risken för att personer de anser vara terrorister ska ta sig ut ur Gaza och till Sinai för att delta i strider.

Lifos bedömning är att det i kalkylen från Egyptens sida troligen ingår att öppethållande av Rafah innebär en ventil som ska lätta på den humanitära situationen i Gaza. På så vis minskas risken för våldsamheter i Gaza, och i förlängningen risken för en ny väpnad sammandrabbning eller krig mellan Israel och Hamas. Lifos bedömning är att Rafah troligtvis kommer att vara öppen så länge steg framåt tas i förhandlingarna om vapenvila. Därmed blir också gränsens öppethållande ett föremål för politisk manipulering.

Med avseende på Erez menar Lifos att den största problematiken är det stora antalet avslag på ansökningar, inte minst gäller det patienter med ett godkännande för att remitteras för vård. Erez är ingen öppen gräns i vanlig bemärkelse, man måste ha ett tydligt skäl för att komma ut via Erez. Passagen är i regel stängd men få undantag görs och Israel släpper ut vissa kategorier.

7. Källförteckning

7.1. Elektroniska källor

Alaa Tartir, *Infographic: The Palestinian Security Sector in the West Bank and Gaza Strip*, 2017,

https://www.academia.edu/31426494/Infographic_The_Palestinian_Security_Sector_in_the_West_Bank_and_Gaza_Strip (hämtad 2019-03-25)

Aftonbladet, *Palestinsk ilska efter stoppat USA-bistånd*, 2018-09-01,

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/5VgJz1/palestinsk-ilska-efter-stoppat-usa-bistand> (hämtad 2018-09-03)

Al Jazeera, *Maps: The occupation of the West Bank*, juli 2014,

<http://america.aljazeera.com/multimedia/2014/7/west-bank-security.html> (hämtad 2019-04-17)

Al Jazeera, *'I'd rather die in Gaza than bring my sons to Erez'*, 2017-07-17,

<https://www.aljazeera.com/indepth/features/2017/05/die-gaza-bring-sons-erez-170524060210373.html> (hämtad 2019-03-12).

Al Jazeera, *Palestinians speak out about torture in PA prison*, 2017-09-27,

<https://www.aljazeera.com/indepth/features/2017/09/palestinians-speak-torture-pa-prison-170906092016102.html> (hämtad 2019-04-09)

Al Jazeera, *Hamas: Between unity with Fatah and a deal with Israel*, 2018-08-28,

<https://www.aljazeera.com/indepth/opinion/hamas-unity-fatah-deal-israel-180827144942247.html> (hämtad 2019-04-23)

Al Jazeera, *The events that shook the Palestinian territories in 2018 – the*

Ramallah lockdown, <https://www.aljazeera.com/news/2018/12/events-shook-palestinian-territories-2018-181228140137550.html>, 2018-12-30 (hämtad 2019-04-15)

Al Mezan Center for Human Rights, *Press Releases Al Mezan Condemns the Escalating Attacks by the Security Forces on Protesters, Journalists, and Human Rights Defenders in Gaza*, 2019-03-15,

<http://www.mezan.org/en/post/23478/Al+Mezan+Condemns+the+Escalating+Attacks+by+the+Security+Forces+on+Protesters%2C+Journalists%2C+and+Human+Rights+Defenders+in+Gaza> (hämtad 2019-05-06)

Al Monitor, *Hamas-Fatah divide cripples Palestine's judiciary*, 2015-05-14,

<http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/05/palestine-gaza-west-bank-hamas-fatah-judiciary-legislation.html> (hämtad 2017-03-09)

Al Monitor, *Gaza tunnel workers face greater risks, shrinking pay*, 2018-07-11,

<https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/07/gaza-tunnels-egypt-army-hamas-buffer-zone.html> (hämtad 2019-03-19)

Al Monitor, *Mobile Palestinian police unit begins work in Area C*, 2018-08-30,

<https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/08/palestine-mobile-police-station-hebron-area-c.html> (hämtad 2019-04-30)

Al Monitor, *Hamas, Fatah exchange arrests before Abbas' UN speech*, 2018-10-08, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/10/palestine-hamas-fatah-arrest-campaigns-mutual-pa-abbas-unga.html> (hämtad 2019-04-15)

Al Monitor, *Violence escalates amid Israeli raid of Ramallah*, 2018-12-14, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/12/israel-raid-palestine-ramallah-escalation-violence.html> (hämtad 2019-04-15)

Al Monitor, *Hamas goes on offensive in West Bank*, 2018-12-16, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/12/hamas-goes-on-offense-west-bank-palestine-israel.html> (hämtad 2019-04-03)

Al Monitor, *For Hamas, reconciliation with Egypt worth more than Qatari cash*, 2019-01-31, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/01/israel-egypt-qatar-hamas-gaza-strip-mahmoud-abbas-haniyeh.html#ixzz5hBUZSacf> (hämtad 2019-03-12)

Al Monitor, *Qatar pledges to keep money pipeline open to Gaza Strip*, 2019-02-21, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/02/palestine-israel-gaza-hamas-qatar-grant-billion-amount-aid.html> (hämtad 2019-03-04)

Al-Qadi, Nasser, *The Israeli Permit Regime: Realities and Challenges*, The Applied Research Institute-Jerusalem (ARIJ), 2018, <https://www.arij.org/files/arijadmin/2018/permits1.pdf> (hämtad 2018-10-09)

Amnesty International, *Human Rights in the Middle East and North Africa: Review of 2018 – Palestine (State of)*, 2019-02-26, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2003695/MDE2199122019ENGLISH.pdf> (hämtad 2019-04-30)

Amnesty international, *Israel and the Occupies Palestinian Territories*, 2019-02-26, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2003694/MDE1599112019ENGLISH.pdf> (hämtad 2019-05-15)

Amnesty International, *Palestine: Authorities must drop charges against human rights defender Issa Amro for peaceful criticism*, 2019-03-27, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/03/palestine-authorities-must-drop-charges-against-human-rights-defender-issa-amro-for-peaceful-criticism> (hämtad 2019-04-05)

Amnesty international, *Human Rights in the Middle East and North Africa: Review in 2018. Palestine (State of)*, 2019-02-26, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2003695/MDE2199122019ENGLISH.pdf> (hämtad 2019-04-15)

Amnesty International, *Palestine (State of) 2017/2018*, odaterad, <https://www.amnesty.org/en/countries/middle-east-and-north-africa/palestine-state-of/report-palestine-state-of/> (hämtad 2019-03-23)

Amnesty International, *Six Months On: Gaza's Great March of Return*, odaterad, <https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2018/10/gaza-great-march-of-return/> (hämtad 2018-11-12)

Association for progressive communication APC, *Has the Palestinian Cybercrime Law really been amended*, maj 2018, <https://www.apc.org/en/news/has-palestinian-cybercrime-law-really-been-amended> (hämtad 2019-05-15)

Australian National Security, *Hamas' Izz Al Din Al Qassam Brigades*, odaterad, <https://www.nationalsecurity.gov.au/listedterroristorganisations/pages/hamassizzaldinal-qassambrigades.aspx> (hämtad 2019-03-23)

BBC News, *Profile: Mahmoud Abbas*, 2012-11-29, www.bbc.com/news/world-middle-east-20033995 (hämtad 2017-06-28)

BBC News, *Gaza Crisis: Toll of operations in Gaza*, 2014-09-01, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-28439404> (hämtad 2019-03-13)

BBC News, *Hamas executes three 'Israel collaborators' in Gaza*, 2017-04-06, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-39513190> (hämtad 2019-03-21)

BBC News, *New Hamas policy document 'aims to soften image'*, 2017-05-01, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-39744551> (hämtad 2019-04-17)

BCC News, *EU top court keeps Hamas on terror blacklist*, 2017-07-27, <https://www.bbc.com/news/world-europe-40727791> (hämtad 2019-03-21)

BBC News, *Israel destroys 'longest and deepest' Gaza tunnel*, 2018-04-15, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-43775110> (hämtad 2019-03-19)

BBC News, *Israel-Palestinian conflict: Life in the Gaza Strip*, 2018-05-15, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-20415675> (hämtad 2018-01-10)

BBC News, *Gaza begins to bury its dead after deadliest day in years*, 2018-05-15, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-44116340> (hämtad 2018-11-12)

BBC News, *Israel strikes Hamas targets in Gaza after rockets hits house*, 2019-03-26, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-47698428> (hämtad 2019-03-26)

BBC News, *Palestinian territories – Timeline*, 2019-04-08, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-29362505> (hämtad 2019-04-30)

BBC News, *Hostilities flare up as rockets hit Israel from Gaza*, 2019-05-05, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-48160098> (hämtad 2019-05-06)

B'Tselem, *Hebron City Center*, 2011-01-01 (hämtad 2019-04-08)

B'Tselem, *Death Penalty in the Palestinian Authority and under Hamas Control*, 2011-01-01 (uppdaterad 2013-10-16), https://www.btselem.org/inter_palestinian_violations/death_penalty_in_the_pa (hämtad 2019-04-30)

B'Tselem, *Backed by the system: Abuse and Torture at the Shikman Interrogation Facility*, dec. 2015,

https://www.btselem.org/sites/default/files2/201512_backed_by_the_system_eng.pdf (hämtad 2019-05-07)

B'Tselem, *West Bank roads on which Palestinian vehicles are completely prohibited*, 2017-01-31, https://www.btselem.org/freedom_of_movement/forbidden_roads (hämtad 2019-04-29)

B'Tselem, *The Separation Barrier*, 2017-11-11, https://www.btselem.org/separation_barrier (hämtad 2019-04-11)

B'Tselem, *East Jerusalem*, 2017-11-11 (uppdaterad 2019-01-27), <https://www.btselem.org/jerusalem> (hämtad 2019-04-26)

B'Tselem, *Planning Policy in the West Bank*, 2017-11-11 (uppdaterad feb. 2019), https://www.btselem.org/planning_and_building (hämtad 2019-04-29)

B'Tselem, *Planning and Building*, 2017-11-11 (uppdaterad 2019-02-06), https://www.btselem.org/planning_and_building (hämtad 2019-04-11).

B'Tselem, *The Military Courts*, 2017-11-11, https://www.btselem.org/military_courts (hämtad 2019-04-05)

B'Tselem, *List of military checkpoints in the West Bank and Gaza Strip*, 2018-06-30, https://www.btselem.org/freedom_of_movement/checkpoints_and_forbidden_roads (hämtad 2019-04-29)

B'Tselem, *Without no cause or end in sight: administrative detention a routine matter*, 2018-07-30, https://www.btselem.org/administrative_detention/20180730_no_case_and_no_end_in_sight (hämtad 2019-04-10)

B'Tselem, *Israeli security forces killed 290 Palestinians in 2018; most were victims of a reckless open-fire policy*, 2019-01-17, https://www.btselem.org/press_releases/20190117_2018_fatalities (hämtad 2019-03-19)

B'Tselem, *Statistics on Palestinian minors in the custody of Israeli security forces*, 2019-03-19, https://www.btselem.org/statistics/minors_in_custody (hämtad 2019-05-08)

Brookings Institute, *Still in ruin: Reviving the stalled reconstruction of Gaza*, 2017-08-22, <https://www.brookings.edu/research/reviving-the-stalled-reconstruction-of-gaza/> (hämtad 2019-03-01)

Carnegie Endowment for International Peace, *The Heavy Civilian Toll in Sinai*, 2017-03-16, <https://carnegieendowment.org/sada/68296> (hämtad 2019-04-23)

CNBC, *New Hamas leader says it is getting aid again from Iran*, 2017-08-19, <https://www.cnn.com/2017/08/29/new-hamas-leader-says-it-is-getting-aid-again-from-iran.html> (hämtad 2019-03-20)

CNN, *Suitcases of \$15M in cash from Qatar bring relief for Gaza*, 2018-11-11, <https://edition.cnn.com/2018/11/11/middleeast/gaza-qatar-humanitarian-intl/index.html> (hämtad 2018-12-06)

Coordination of Government Activities in the Territories (COGAT), *Unclassified Status of Authorizations for the Entry of Palestinians into Israel, their Passage between Judea and Samaria and the Gaza Strip and their Travel Abroad*, Unofficial translation by Gisha, 2017-09-18, <http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/general/50en.pdf> (hämtad 2018-09-20)

COGAT, *Processing Permit Applications by Palestinian Residents of the Gaza Strip*, unofficial translation by Gisha, okt. 2017, <http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/general/200en.pdf> (hämtad 2019-03-12)

Commanders for Israel's Security, *Enhancing West Bank Stability and Security*, juni 2017, <http://en.cis.org.il/wp-content/uploads/2017/06/Enhancing-West-Bank-Stability-and-Security.pdf> (hämtad 2019-04-17)

Committee to Protect Journalist, *Palestinian security forces arrest journalist Yousef al-Faqeeh*, 2019-01-23, <https://cpj.org/2019/01/palestinian-security-forces-arrest-journalist-yous.php> (hämtad 2019-04-05)

Cornell Center on the Death Penalty World Wide, *Death Penalty Database*, odaterad, <https://deathpenaltyworldwide.org/country-search-post.cfm?country=Palestinian+Authority> (hämtad 2019-04-30)

Council on Foreign Relations, *Hamas*, 2014-08-01, <https://www.cfr.org/backgroundunder/hamas> (hämtad 2019-03-21)

Counter Terrorism Ethics, *Terrorist Group: Hamas*, odaterad, <http://counterterrorismethics.com/hamas/> (hämtad 2019-03-25).

Dagens Nyheter, *USA:s biståndsbeslut rör upp känslor i Palestina*, 2018-09-01, <https://www.dn.se/nyheter/varlden/usas-bistandsbeslut-ror-upp-kanslor-i-palestina/> (hämtad 2018-09-03)

Dagens Nyheter, *Över 30 döda i fortsatta beskjutningar mellan Israel och Gaza*, 2019-05-05, <https://www.dn.se/nyheter/varlden/fler-doda-i-nya-raketattacker-pa-gazaremsan/> (hämtad 2019-05-06)

Daily Mail, *Pictured: The all-female Hamas police force taught how to fire machine guns and keep the peace on the Gaza strip*, 2015-07-27, <https://www.dailymail.co.uk/news/article-3172108/Pictured-female-Hamas-police-force-taught-fire-machine-guns-peace-Gaza-strip.html> (hämtad 2019-03-26)

Defense for Children International Palestine, *Bound, blindfolded and convicted: children held in military detention*, april 2012, https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/dcipalestine/pages/1294/attachments/original/1433970803/DCIP_Bound_Blindfolded_and_Convicted_2012.pdf?1433970803 (2019-05-15)

Defense for Children International Palestine, *Factsheet: Palestinian children in the Israeli military detention system*, 2019-02-01, https://nwttac.dci-palestine.org/hr4391_factsheet_military_detention (hämtad 2019-05-06)

Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), *DFAT Thematic report Palestinian Territories*, 2017-03-15, <https://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-palestinian-territories.pdf>, (hämtad 2018-02-12)

European Council on Foreign Relations, *Mapping of Palestinian Politics*, 2018-02-28, https://www.ecfr.eu/page/-/Mapping_Palestinian_Politics_Word_file_for_PDF_200618_%281%29.pdf (hämtad 2019-04-08)

EU, EU POL COPPS & UNDP, *Public Perception of Palestinian Civil Police Performance*, maj 2015, <https://www.undp.org/content/dam/papp/docs/Publications/UNDP-papp-research-publicperceptions-civilpolice.pdf> (hämtad 2019-04-08)

EU POL & COPPS, *The European Union's police mission for the Palestinian Territories*, odaterad, http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/sede/dv/sede291110eupolcoppbooklet_sede291110eupolcoppbooklet_en.pdf (hämtad 2019-04-09)

Foreign Policy, *Israel's About -Face on Gaza*, 2018-11-21, <https://foreignpolicy.com/2018/11/21/israels-about-face-on-gaza/> (hämtad 2019-03-05)

Freedom House, *Freedom in the World 2018, West Bank*, 2018, <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/west-bank> (hämtad 2018-11-12)

Freedom House, *Freedom in the World 2018, Gaza Strip*, 2018, <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/gaza-strip> (hämtad 2018-11-12)

Freedom House, *Freedom in the World 2019, Gaza Strip*, 2019, <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2019/gaza-strip> (hämtad 2019-03-15)

Freedom House, *Freedom in the World 2019, West Bank*, 2019, <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2019/west-bank> (hämtad 2019-03-15)

Gatestone Institute, *Palestinians: Marching Backwards as Israel Prepares for Elections*, 2019-03-01, <https://www.gatestoneinstitute.org/13812/palestinians-israel-elections> (hämtad 2019-04-03)

Gisha, *Closing In – Life and Death in Gaza's Access Restricted Areas*, aug. 2018, http://gisha.org/UserFiles/File/publications/ARA_EN.pdf (hämtad 2018-12-12)

Gisha, *Rafah Crossing reopened for travel in and out of Gaza until further notice, Salah A-Din Gate reopened for entry of goods into the Strip*, 2019-02-04, <https://gisha.org/updates/9751> (hämtad 2019-03-14)

Gisha, *Watch the clip: 1.4 Million Young People*, odaterad, <http://gisha.org/publication/9656> (hämtad 2019-03-12)

Gisha, *Updates: In 2018, 31% of applications filed by Gaza patients to travel via Erez Crossing for medical treatment were answered too late, or not at all*, odaterad, <http://gisha.org/updates/9766> (hämtad 2019-03-12)

Gisha, *Unemployment rate in Gaza reaches new record-high of 52 percent in 2018*, odaterad, <https://gisha.org/updates/9840> (hämtad 2019-03-12)

GOV.UK, *Foreign Travel Advice – Egypt: Terrorism*, odaterad, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/egypt/terrorism> (hämtad 2019-04-23)

Haaretz, *Revisiting the UN Partition Plan: Is It Still Relevant?*, 2015-12-04, <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-revisiting-the-un-partition-plan-1.5430627> (hämtad 2019-05-07)

Haaretz, *ISIS in Sinai Executes Hamas Militant, Accuses Gaza Group of Abandoning Palestinians*, 2018-01-04, <https://www.haaretz.com/middle-east-news/palestinians/isis-in-sinai-executes-hamas-militant-1.5630459> (hämtad 2019-05-06)

Haaretz, *White House Doubles Down on Palestinian Refugees Issue, Says UNRWA Mandate Must Change*, 2018-08-06, <https://www.haaretz.com/us-news/.premium-amid-tensions-with-abbas-white-house-says-unrwa-mandate-must-change-1.6343237> (hämtad 2018-09-03)

Haaretz, *Israel Closes Gaza Crossing After Violent Protests Near Border*, 2018-09-05, <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-israel-closes-gaza-crossing-after-violent-protests-near-border-1.6451381> (hämtad 2018-09-27)

Haaretz, *Abbas Blasts Emerging Israel-Hamas Deal, Says Palestinian Authority Must Be Involved*, 2018-08-18, <https://www.haaretz.com/middle-east-news/palestinians/.premium-abbas-blasts-emerging-israel-hamas-deal-says-pa-must-be-involved-1.6388344> (hämtad 2019-04-23)

Haaretz, *Israeli Commander Killed, Officer Wounded During Gaza Special Op*, 2018-11-12, <https://www.haaretz.com/israel-news/israeli-army-confirms-one-officer-killed-another-wounded-during-gaza-raid-1.6639735> (hämtad 2018-11-13)

Haaretz, *Israeli Army Strikes Targets in Heart of Gaza but Avoids Killing Civilians to Prevent All-Out War*, 2018-11-13, <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-israel-strikes-targets-in-heart-of-gaza-avoids-killing-civilians-to-prevent-war-1.6652536> (hämtad 2019-03-19)

Haaretz, *Gaza on the Brink: One killed, Two Critically Wounded by Rocket Fire as Cabinet Convenes*, 2018-11-13, <https://www.haaretz.com/israel-news/gaza-on-the-brink-security-cabinet-to-convene-as-israeli-army-strikes-hamas-targets-1.6651674> (hämtad 2018-11-13)

Haaretz, *Senior Israeli Delegation Visits Jordan, but No Solution Yet for Temple Mount Crisis*, 2019-03-07, <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-israeli-delegation-visits-jordan-but-no-solution-found-for-temple-mount-crisis-1.7001319> (hämtad 2019-04-29)

Haaretz, *Live Updates // After Night of Rockets, Israel and Gaza Signal Willingness to Keep Cease-Fire*, 2019-03-26, <https://www.haaretz.com/israel-news/military-prepares-for-gaza-offensive-after-rocket-strikes-central-israel-1.7059002> (hämtad 2019-03-26)

Haaretz, *Analysis// Netanyahu 2019: Radicalized by Obama, Unleashed by Trump*, 2019-04-08, <https://www.haaretz.com/israel-news/elections/.premium-netanyahu-2019-radicalized-by-obama-unleashed-by-trump-1.7092089> (hämtad 2019-04-25)

Haaretz, *690 Rockets, 320 Strikes: Gaza-Israel Flare-up in Numbers*, 2019-05-06, <https://www.reuters.com/article/us-israel-palestinians/israeli-killed-and-two-palestinian-gunmen-dead-as-gaza-violence-persists-idUSKCN1SB03J?il=0> (hämtad 2019-05-06)

Human Rights Council, *Human rights situation in Palestine and other occupied Arab territories*, 2018-03-05, https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/.../A_HRC_37_38.docx (hämtad 2019-03-19)

Human Rights Council, *Report of the independent international commission of inquiry on the protests in the Occupied Palestinian Territory*, 2019-02-23, https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/CoIOPT/A_HRC_40_74.pdf (hämtad 2019-03-20)

Human Rights Watch (HRW), *Abusive system – Failures of Criminal Justice in Gaza*, 2012, https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/iopt1012ForUpload_0.pdf (hämtad 2019-03-23)

HRW, *Gaza: Halt Executions – 25 Alleged Collaborators Summarily Executed in 72 Hours*, 2014-08-25, <https://www.hrw.org/news/2014/08/25/gaza-halt-executions> (hämtad 2019-03-12)

HRW, *World Report 2018: Israel and Palestine – events of 2017*, feb. 2018, <https://www.hrw.org/world-report/2018/country-chapters/israel/palestine> (hämtad 2018-11-13)

HRW, *Palestine: ‘Marry-Your-Rapist’ Law Repealed*, 2018-05-10, <https://www.hrw.org/news/2018/05/10/palestine-marry-your-rapist-law-repealed> (hämtad 2019-05-06)

HRW, *Two Authorities, One Way, Zero Dissent, Arbitrary Arrest and Torture Under the Palestinian Authority and Hamas*, 2018-10-23, <https://www.hrw.org/report/2018/10/23/two-authorities-one-way-zero-dissent/arbitrary-arrest-and-torture-under> (hämtad 2018-11-12)

HRW, *World Report 2019 - Israel and Palestine*, 2019-01-17, <https://www.hrw.org/world-report/2019/country-chapters/israel/palestine> (hämtad 2019-04-04)

Independent Commission for Human Rights (ICHR), *The Status of Human Rights in Palestine 2015*, 2016, <https://ichr.ps/en/1/6/1941/ICHR-21st-Annual-Report.htm> (hämtad 2019-04-04)

International Court of Justice, *Reports of Judgments, advisory opinion and orders, Legal consequences of the construction of a wall in the occupied Palestinian Territory*, 2004-07-09, <https://www.icj-cij.org/files/case-related/131/131-20040709-ADV-01-00-EN.pdf>

International Crisis Group, *Egypt's Expanding Jihadist Threat*, 2018-01-31, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/north-africa/egypt/egypts-expanding-jihadist-threat> (hämtad 2019-04-23)

International Crisis Group, *Rebuilding the Gaza Ceasefire*, 2018-11-16, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/israelpalestine/191-rebuilding-gaza-ceasefire> (hämtad 2019-03-19)

International Crisis Group, *Watch List 2019, First Update – Lowering Israeli-Palestinian Tensions*, 2019-04-19, <https://www.crisisgroup.org/global/watch-list-2019-first-update> (hämtad 2019-04-26)

Israel Defense, *Egypt's War Against the Gaza Tunnels*, 2018-02-04, <https://www.israeldefense.co.il/en/node/32925> (hämtad 2019-03-19)

Jurist legal news and research, *Palestinian Law and the Formation of Regular Courts*, 2012-06-19, <https://www.jurist.org/commentary/2012/06/wael-lafee-palestine-judiciary> (hämtad 2019-04-30)

Landinfo & Migrationsverket, Lifos, *Temanotat Palestina: Passering av grenseovergangene Rafah og Erez ti og fra Gazastripen*, 2017-05-09, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39507> (hämtad 2019-03-12)

Landinfo, *Palestina: UNRWAs tjenester*, 2018-09-24, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/09/Palestina-temanotat-UNRWAs-tjenester-GRHA-24092018.pdf> (hämtad 2019-01-10)

Landinfo, *Temanotat Palestina: Den humanitære situasjonen på Gazastripen*, 2018-12-10, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/12/Palestina-temanotat-Den-humanitære-situasjonen-på-Gazastripen-10122018.pdf> (hämtad 2019-01-10)

Middle East Eye, *'Leaving hell to live in hell: the bribes and checkpoints from Gaza through Egypt'*, 2018-11-05, <https://www.middleeasteye.net/news/leaving-hell-live-hell-bribes-and-checkpoints-gaza-through-egypt> (hämtad 2019-03-18)

Middle East Eye, *PA pulls staff from Rafah border crossing to protest 'brutal practices' by Hamas*, 2019-01-06, <https://www.middleeasteye.net/news/pa-pulls-staff-rafah-border-crossing-protest-brutal-practices-hamas-451740541> (hämtad 2019-05-15)

Middle East Monitor, PA reduces medical referrals for Gaza patients by 80 %, 2017-04-23, <https://www.middleeastmonitor.com/20170823-pa-reduces-medical-referrals-for-gaza-patients-by-80/> (hämtad 2019-03-12)

Middle East Monitor, *The ISIS war against Hamas in Gaza*, 2018-01-25, <https://www.middleeastmonitor.com/20180125-the-isis-war-against-hamas-in-gaza/> (hämtad 2019-05-06)

Middle East Monitor, *Gaza: Hamas facing severe financial crisis*, 2018-12-29, <https://www.middleeastmonitor.com/20181229-gaza-hamas-facing-severe-financial-crisis/> (hämtad 2019-03-20)

Middle East Monitor, *Egypt destroyed 37 cross-border tunnels to Gaza in 2018, says army*, 2019-01-04, <https://www.middleeastmonitor.com/20190104-egypt-destroyed-37-cross-border-tunnels-to-gaza-in-2018-says-army/> (hämtad 2019-05-15)

Middle East Monitor, *Egyptian army destroys 9 tunnels linking Gaza to Sinai*, 2019-03-07, <https://www.middleeastmonitor.com/20190307-egyptian-army-destroys-9-tunnels-linking-gaza-to-sinai/> (hämtad 2019-03-19)

Middle East Monitor, *US ambassador reveals details of 'deal of the century'*, 2019-03-28, <https://www.middleeastmonitor.com/20190328-us-ambassador-reveals-details-of-deal-of-the-century/> (hämtad 2019-04-25)

Middle East Monitor, *US to announce 'deal of the century' after Israel coalition formed*, 2019-04-11, <https://www.middleeastmonitor.com/20190411-us-to-announce-deal-of-the-century-after-israel-coalition-formed/> (hämtad 2019-04-25)

Migrationsverket, Lifos, *Västbanken & Gaza – säkerhet / myndighetsskydd*, 2013-02-22, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29558> (hämtad 2019-04-03)

Migrationsverket, Lifos, *Temarapport: Gränsövergången i Rafah - status, kriterier och procedurer vid passage till och från Egypten*, 2015-02-20, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=34099> (hämtad 2018-08-17)

Migrationsverket, Lifos, *Lägesanalys: Israel och Palestina*, 2015-10-19, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35940> (hämtad 2019-05-20)

Migrationsverket, Lifos, *Lägesanalys: Gaza*, 2016-09-06, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=38088> (hämtad 2019-03-20)

Migrationsverket, Lifos & Landinfo. *Temarapport: Våld mot kvinnor i Palestina och möjligheter till skydd*, 2017-05-02, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39419> (hämtad 2019-03-20)

Migrationsverket, Lifos & Landinfo *Situationen för politiskt oliktankande på Västbanken*, 2017-10-19,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40459> (hämtad 2019-03-19)

Migrationsverket, Lifos, *Lägesanalys: Palestina efter USA:s erkännande av Jerusalem som Israels huvudstad*, 2018-01-17,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40785> (hämtad 2018-03-21)

Migrationsverket, Lifos, *Palestinier i Mellanöstern – uppehållsrätt och dokument*, 2018-10-31,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=42216> (hämtad 2018-11-30)

Military Court Watch, *Military Orders*, odaterad,
<http://www.militarycourtwatch.org/page.php?id=SNHdhRow9Pa30432AKJqGwVetO9> (hämtad 2019-04-30)

Musawa – the Palestinian Center for the Independence of the Judiciary and Legal Profession, *The Legal Approach to Ending Arbitrary Detention: Dissolving the Joint Security Committee*, 2017-11-12, <http://www.musawa.ps/post/the-legal-approach-to-ending-arbitrary-detention-dissolving-the-joint-security-committee.html> (hämtad 2019-04-09)

Nashwan, Karem, Political Division – the Impact on Justice in the State of Palestine, *This Week in Palestine*, nr 226, feb. 2017,
<http://thisweekinpalestine.com/wp-content/uploads/2014/07/Political-Division-The-Impact-on-Justice-the-State-of-Palestine.pdf> (hämtad 2019-04-17)

News 24, *Egypt calls on Israel to end military action in Gaza*, 2018-11-14,
<https://www.news24.com/Africa/News/egypt-calls-on-israel-to-end-military-action-in-gaza-20181114> (hämtad 2018-12-10)

New York Times, *5 Days After Closing Border, Egypt Opens Crossing to Gaza*, 2013-08-24, <https://www.nytimes.com/2013/08/25/world/middleeast/after-5-days-of-closure-egypt-opens-borders-with-gaza-strip.amp.html> (hämtad 2019-03-29)

New York Times, *Hamas Commander, Accused of Theft and Gay sex, is killed by his own*, 2016-03-01,
<https://www.nytimes.com/2016/03/02/world/middleeast/hamas-commander-mahmoud-ishtawi-killed-palestine.html> (hämtad 2019-04-04)

New York Times, *Tension Ease in Gaza, Allowing Money and Fuel to Roll In*, 2018-11-09, <https://www.nytimes.com/2018/11/09/world/middleeast/gaza-hamas-israel-bordermoney-fuel.html> (hämtad 2018-11-13)

NY Post, *Rockets fired at Tel Aviv were apparently a mistake*, 2019-03-15,
<https://nypost.com/2019/03/15/rockets-fired-at-tel-aviv-were-apparently-a-mistake/> (hämtad 2019-03-19)

Norwegian Refugee Council (NRC), *The Shari'a Courts and Personal*

Status Laws in the Gaza Strip, jan. 2011,
<https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/the-sharia-courts-and-personal-status-laws-in-the-gaza-strip.pdf> (hämtad 2019-03-26)

NRC, *Customary Dispute Resolution Mechanisms in the Gaza Strip*, 2012,
<https://www.flyktninghjelpen.no/globalassets/pdf/reports/customary-dispute-resolution-mechanisms-in-the-gaza-strip.pdf> (hämtad 2019-03-23)

NRC, Oxfam & Premiere Urgence Internationale, *Israel tightens Gaza blockade, civilians bear the brunt*, juli 2018, <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/briefing-notes/mb-gaza-israel-blockade-civilians-270818-en.pdf> (2019-02-21)

Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Gaza Strip: Access and movement*, aug. 2016,
https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_a0_2016_draft_16_08_2016_final.pdf (hämtad 2018-09-26)

OCHA, *The Gaza Strip: The Humanitarian Impacts of the Blockade*, 2016-11-14,
https://www.ochaopt.org/sites/default/files/ocha_opt_gaza_blockade_factsheet_14nov2016_mak.pdf (hämtad 2019-03-05)

OHCHR, *Human rights situation in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem*, 2017,
<https://undocs.org/A/HRC/37/42> (hämtad 2019-03-15)

OHCHR, *Gaza Death Sentences Illegal*, maj 2017,
<https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=21653&LangID=E> (hämtad 2019-03-15)

OCHA, *The Monthly Humanitarian Bulletin – August 2017*, 2017-09-11,
https://www.ochaopt.org/sites/default/files/hummonitor_august_2017_2.pdf
(hämtad 2018-11-30)

OCHA, *Humanitarian Needs Overview 2018 – occupied Palestinian territory*, nov. 2017, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/hno_20_12_2017_final.pdf
(hämtad 2019-05-15)

OCHA, *Protection of Civilians Report 19 December 2017 – 1 January 2018*, 2018-01-04, <https://www.ochaopt.org/content/protection-civilians-report-19-december-2017-1-january-2018> (hämtad 2019-05-15)

OCHA, *Gaza fisheries: fishing catch Increases amid ongoing protection concerns*, april 2018, <https://www.ochaopt.org/content/gaza-fisheries-fishing-catch-increases-amid-ongoing-protection-concerns> (hämtad 2019-01-23)

OCHA, *22,000 people in the Gaza Strip still internally displaced from the 2014 hostilities*, 2018-04-05, <https://www.ochaopt.org/content/22000-people-gaza-strip-still-internally-displaced-2014-hostilities> (hämtad 2019-03-01)

OCHA, *Humanitarian snapshot: casualties in the context of demonstrations and hostilities in Gaza*, 2018-04-27, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-snapshot-casualties-gaza-strip-30-mar-2018-22-mar-2019> (hämtad 2019-04-23)

OCHA, *Gaza's health sector struggles to cope with massive influx of casualties amid pervasive shortages*, 2018-06-05, <https://www.ochaopt.org/content/gaza-s-health-sector-struggles-cope-massive-influx-casualties-amid-pervasive-shortages> (hämtad 2019-03-11)

OCHA, *The humanitarian impact of restrictions on access to land near the perimeter fence in the Gaza Strip*, 2018-08-03, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-impact-restrictions-access-land-near-perimeter-fence-gaza-strip> (hämtad 2019-01-24)

OCHA, *Gaza crossings' operations status: monthly update – August 2018*, 2018-09-14, http://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_snapshot_4_10_2018.pdf (hämtad 2018-08-17)

OCHA, *Recent trends in Palestinian access from Gaza: Erez and Rafah crossings*, 2018-10-08, <https://www.ochaopt.org/content/recent-trends-palestinian-access-gaza-erez-and-rafah-crossings> (hämtad 2019-03-18)

OCHA, *Gaza crossings' operations status: monthly update – September 2018*, 2018-10-19, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_crossings_operations_status_september_2018.pdf (hämtad 2018-10-23)

OCHA, *Humanitarian snapshot: casualties in the context of demonstrations and hostilities in Gaza, 30 March - 31 October 2018*, 2018-11-08, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-snapshot-casualties-context-demonstrations-and-hostilities-gaza-30-march-31> (hämtad 2018-11-12)

OCHA, *Protection of Civilians, Biweekly Hihlights, Reporting Period: 23 October – 5 November 2018*, 2018-11-08, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/protection_of_civilians_biweekly_23oct-5nov.pdf (hämtad 2018-11-13)

OCHA, *High level of violence by Israeli settlers; rise in Israeli fatalities*, 2018-11-16, <https://www.ochaopt.org/content/high-level-violence-israeli-settlers-rise-israeli-fatalities> (hämtad 2019-04-12)

OCHA, *Humanitarian Bulletin October 2018*, 2018-11-16, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/hummonitor_october_2018.pdf (hämtad 2019-03-12)

OCHA, *Study warns water sanitation crisis in Gaza may cause disease outbreak and possible epidemic*, 2018-11-16, <https://www.ochaopt.org/content/study-warns-water-sanitation-crisis-gaza-may-cause-disease-outbreak-and-possible-epidemic> (hämtad 2019-03-01)

OCHA, *The Impact on Women of the Great March of Return*, dec. 2018, <https://www.ochaopt.org/content/impact-women-great-march-return> (hämtad 2019-03-15)

OCHA, *The Monthly Humanitarian Bulletin, November 2018*, 2018-12-14, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/hummonitor_november_2018.pdf (hämtad 2018-12-14)

OCHA, *Protection of Civilians Report 18-31 December 2018*, 2019-01-03, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/protection_of_civilians_18-31dec2018.pdf (hämtad 2019-03-20)

OCHA, *Gaza crossings' operations status: monthly update – December 2018*, 2019-01-21, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_crossings_operations_status_december_2018.pdf (hämtad 2019-03-14)

OCHA, *Humanitarian snapshot: casualties in the context of demonstrations and hostilities in Gaza, 30 March - 31 December 2018*, 2019-01-21, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_snapshot_11_01_2019.pdf (hämtad 2019-03-19)

OCHA, *Humanitarian Bulletin January 2019*, 2019-02-13, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/hummonitor_jan_2019.pdf (hämtad 2019-03-01)

OCHA, *Israel expands fishing limits to 12 nautical miles amidst a rise in protection concerns*, 2019-02-13, <https://www.ochaopt.org/content/israel-expands-fishing-limits-12-nautical-miles-amidst-rise-protection-concerns> (hämtad 2019-03-29)

OCHA, *Gaza crossings' operations status, monthly update - January 2019*, 2019-02-26, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_crossings_operations_status_january_2019.pdf (hämtad 2019-03-19)

OCHA, *Gaza Strip: Early warning indicators – January 2019*, 2019-02-26, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/early_warning_indicator_21_02_2019.pdf (hämtad 2019-03-11)

OCHA, *Approaching the first anniversary of the “Great March of Return” protests in Gaza*, 2019-03-27, <https://www.ochaopt.org/content/approaching-first-anniversary-great-march-return-protests-gaza#ftn4> (hämtad 2019-03-29)

OCHA, *The Monthly Humanitarian Bulletin – March 2019*, 2019-04-19, <https://www.ochaopt.org/content/monthly-humanitarian-bulletin-march-2019> (hämtad 2019-04-23)

OCHA, *Gaza Strip: Early Warning Indicators – March 2019*, 2019-04-23, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/early_warning_indicator_march_2019.pdf (hämtad 2019-04-26)

OCHA, *Data on casualties* odaterad, <https://www.ochaopt.org/data/casualties> (hämtad 2019-04-16)

OCHA, *Protection of Civilians*, odaterad, <https://www.ochaopt.org/reports/protection-of-civilians> (hämtad 2019-05-15)

Office of the Quartet, *Rule of Law*, odaterad,
<http://www.quartetoffice.org/page.php?id=5e3c32y6175794Y5e3c32> (hämtad 2019-04-05)

Olympic Air, *Passport, visa and health*, odaterad,
https://cms.olympicair.com/en/Info/before_and_during_flight/Timatic (hämtad 2018-12-12)

Palestine Palestinian Central Bureau of Statistics, 2018-03-07,
http://www.pcbs.gov.ps/portals/_pcbs/PressRelease/Press_En_7-3-20148-women-en.PDF (hämtad 2019-03-15)

Palestinian Center for Human Rights, *Crimes of Torture in Palestinian Prisons*, mars 2016,
<http://pchrgaza.org/en/wp-content/uploads/2016/03/Crimes-of-Torture-in-Palestinian-Prisons.pdf> (hämtad 2019-04-04)

Palestinian Center for Human Rights, *Annual Report 2017*, odaterad,
<https://pchrgaza.org/en/wp-content/uploads/2018/06/annual-report-english2017.pdf> (hämtad 2019-03-23).

RAND Corporation, *The Public Health Impacts of Gaza's Water Crisis: Analysis and Policy Options*, 2018,
https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR2500/RR2515/RAND_RR2515.pdf (hämtad 2019-03-05)

Reliefweb, *Generation of children in Gaza on the brink of a mental health crisis*, 2018-06-04, <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/generation-children-gaza-brink-mental-health-crisis> (hämtad 2019-03-13)

Reuters, *Gaza child labor doubled in the last 5 years*, 2016-03-30,
<https://www.reuters.com/article/us-palestinians-gaza-child-labour/child-labor-rises-in-gaza-amid-soaring-unemployment-idUSKCN0WW0YA> (hämtad 2019-03-29)

Reuters, *Egypt-Gaza border opens under PA control for first time in a decade*, 2017-11-18, <https://www.reuters.com/article/us-palestinians-reconciliation-rafah/egypt-gaza-border-opens-under-pa-control-for-first-time-in-a-decade-idUSKBN1DI0C9> (hämtad 2018-07-06)

Reuters, *Qatar pays Gaza salaries to ease tensions; Israel says money's not for Hamas*, 2018-11-09, <https://www.reuters.com/article/us-israel-palestinians-gaza/qatar-pays-gaza-salaries-to-ease-tensions-israel-says-moneys-not-for-hamas-idUSKCN1NE1ET> (hämtad 2018-12-06)

Reuters, *Gaza-Israel border falls quiet as ceasefire takes hold*, 2019-05-05 (uppdaterad 2019-05-06), <https://www.reuters.com/article/us-israel-palestinians/israeli-killed-and-two-palestinian-gunmen-dead-as-gaza-violence-persists-idUSKCN1SB03J?il=0> (hämtad 2019-05-06)

Shalhoub-Kevorkian, Nadera & Wing, Adrien K., *Violence Against Palestinian Women in the West Bank*, 2015,
<http://www.oxfordscholarship.com/view/10.1093/acprof:oso/9780199346578.001.0001/acprof-9780199346578-chapter-5?print=pdf> (hämtad 2019-05-15)

South Front, *Map Update: Security Situation in Egypt's Northern Sinai*, 2019-02-26, <https://southfront.org/map-update-security-situation-in-egypts-north-sinai/> (hämtad 2019-03-18)

The Association for Civil Rights in Israel, *One Rule, Two Legal Systems: Israel's Regime of Laws in the West Bank*, okt. 2014, <https://law.acri.org.il/en/wp-content/uploads/2015/02/Two-Systems-of-Law-English-FINAL.pdf> (hämtad 2019-04-10)

The Defense Post, *Egyptian military launches major counterterror operation in North Sinai*, 2018-02-09, <https://thedefensepost.com/2018/02/09/egypt-comprehensive-sinai-operation-launch/> (hämtad 2019-04-23)

The Electronic Intifada, *Spy or die*, 2017-04-05, <https://electronicintifada.net/content/spy-or-die/20091> (hämtad 2019-04-10)

The Guardian, *Angers and mistrust in Gaza as Hamas hunts for Israel 'collaborators'*, 2017-07-19, <https://www.theguardian.com/world/2017/jul/19/anger-mistrust-gaza-hamas-hunts-israel-collaborators> (hämtad 2019-03-12)

The Guardian, *UN says Israel's killings at Gaza protests may amount to war crimes*, 2019-02-28, <https://www.theguardian.com/world/2019/feb/28/gaza-israel-un-inquiry-killings-protest-war-crimes-army> (hämtad 2019-03-19)

The Guardian, *Hamas violently suppresses Gaza economic protests*, 2019-03-21, <https://www.theguardian.com/world/2019/mar/21/hamas-violently-suppresses-gaza-economic-israeli-border-protests> (hämtad 2019-03-21)

The Guardian, *Palestinian writer has fingers smashed in Gaza beating*, 2019-03-23, <https://www.theguardian.com/world/2019/mar/23/palestinian-writer-has-fingers-smashed-in-gaza-atef-abu-saif> (hämtad 2019-05-15)

The Irish Times, *Islamic State declares war on Hamas as Gaza families disown sons in Sinai*, 2018-01-11, <https://www.irishtimes.com/news/world/middle-east/islamic-state-declares-war-on-hamas-as-gaza-families-disown-sons-in-sinai-1.3351899> (hämtad 2019-05-15)

The Jerusalem Post, *Salafi group in Gaza claims overnight rocket launching at Israel*, 2016-05-26, <https://www.jpost.com/Arab-Israeli-Conflict/Salafi-group-in-Gaza-claims-responsibility-for-rockets-launched-at-Israel-455109> (hämtad 2018-12-10)

The Jerusalem Post, *Israel and Abbas: The Fruits of Security Cooperation*, 2018-12-18, <https://www.jpost.com/Opinion/Israel-and-Abbas-The-fruits-of-security-cooperation-574722> (hämtad 2019-04-30)

The Jerusalem Post, *Fatah: Hamas has arrested 500 of our men in Gaza*, 2018-12-31, <https://www.jpost.com/Arab-Israeli-Conflict/gaza-news/Fatah-Hamas-has-arrested-500-of-our-men-in-Gaza-575953> (hämtad 2019-03-29)

The Jerusalem Post, *Report: Hamas takes responsibility for Managing the Rafah Crossing*, 2019-01-06, <https://www.jpost.com/Middle-East/PA-orders-its-employees-to-leave-Rafah-border-crossing-576523> (hämtad 2019-05-15)

The Jerusalem Post, *Gaza health ministry warns of hospital shutdown due to fuel crisis*, 2019-01-16, <https://www.jpost.com/Arab-Israeli-Conflict/Gaza-health-ministry-warns-of-hospital-shutdowns-due-to-fuel-crisis-577609> (hämtad 2019-03-12)

The Meir Amit Intelligence and Information Center, *Hamas' Izz al-Din al-Qassam Brigades and National Security Forces Exercises Simulate Takeover of IDF Posts near Gaza Strip and Abduction of Soldiers*, 2014-12-29, <https://www.terrorism-info.org.il/en/20750/> (hämtad 2019-03-23)

The Revolutionary Penal Code and the Revolutionary Penal Procedural Law, endorsed by PLO in 1979, http://info.wafa.ps/ar_page.aspx?id=9283 (hämtad 2019-05-15)

The Tahir Institute for Middle East Policy, *Superficial Gains, but No Lasting Success in Sinai 2018*, 2019-02-07, <https://timep.org/commentary/analysis/superficial-gains-but-no-lasting-success-in-sinai-2018/> (hämtad 2019-04-23)

The Times of Israel, *Egypt destroys smuggling tunnels on Gaza border*, 2013-11-13, <https://www.timesofisrael.com/egypt-destroys-smuggling-tunnels-on-gaza-border/> (hämtad 2019-03-19)

The Times of Israel, *Gaza child labor doubled in the last 5 years, Palestinians say*, 2016-04-01, <https://www.timesofisrael.com/gaza-child-labor-doubled-in-the-last-5-years-palestinians-say/> (hämtad 2019-03-29)

The Times of Israel, *Egypt expands buffer zone along Gaza border*, 2017-10-10, <https://www.timesofisrael.com/egypt-expands-buffer-zone-along-gaza-border/> (hämtad 2019-03-19)

The Times of Israel, *In rare move, Egypt said to keep Gaza crossing open for 2 more months*, 2018-06-19, <https://www.timesofisrael.com/in-rare-move-egypt-said-to-keep-gaza-crossing-open-for-2-more-months/> (hämtad 2018-09-12)

The Times of Israel, *PA reportedly arrests dozens of Hamas members in the West Bank*, 2018-09-27, <https://www.timesofisrael.com/pa-reportedly-arrests-dozens-of-hamas-members-in-the-west-bank/> (hämtad 2018-11-13)

The Times of Israel, *Shin Bet says it arrested 3 members of Hamas terror network in the West Bank*, 2018-10-03, <https://www.timesofisrael.com/shin-bet-says-it-arrested-3-members-of-hamas-terror-network-in-west-bank/> (hämtad 2019-04-30)

The Times of Israel, *After years in the dark, Gaza's power woes ease*, 2018-11-04, <https://www.timesofisrael.com/after-years-in-the-dark-gazas-power-woes-ease/> (hämtad 2019-03-11)

The Times of Israel, *Palestinian killed in Israel after accusations of selling land to Jews — report*, 2018-12-08,

<https://www.timesofisrael.com/palestinian-killed-in-israel-after-accusations-of-selling-land-to-jews-report/> (hämtad 2019-05-06)

The Times of Israel, *Hamas reclaims Egypt-Gaza border crossing as PA withdraws*, 2019-01-07, <https://www.timesofisrael.com/hamas-reclaims-egypt-gaza-border-crossing-as-pa-withdraws/> (hämtade 2019-01-08)

The Times of Israel, *UN probe accuses Israel of possible crimes against humanity in Gaza border riots*, 2019-02-28, <https://www.timesofisrael.com/un-probe-accuses-israel-of-possible-crimes-against-humanity-in-gaza-border-riots/> (hämtad 2019-03-19)

The Times of Israel, *9 rockets fired at border towns; IDF assesses Tel Aviv rockets was mistake*, 2019-03-15, <https://www.timesofisrael.com/9-rockets-fired-at-border-towns-idf-assesses-tel-aviv-rocket-attack-was-mistake/> (hämtad 2019-03-19)

The Times of Israel, *7 injured, including 2 infants, in Gaza rocket attack on central Israel*, 2019-03-25, <https://www.timesofisrael.com/rocket-sirens-wail-in-central-israel-amid-reports-of-explosions/> (hämtad 2019-03-29)

The Palestinian Center for Development and Media Freedoms MADA, *Violations of Media Freedoms in Palestine Annual report*, 2018, http://www.madacenter.org/images/text_editor/2018/2019/annualrepE2018.pdf (hämtad 2019-03-15)

The Palestinian Chronicle, *US to Announce 'Deal of the Century' after Ramadan*, 2019-04-25, <https://www.palestinechronicle.com/us-to-announce-deal-of-the-century-after-ramadan/> (hämtad 2019-04-30)

UN, *Gaza 10 years later*, 2017-07-11, https://unsco.unmissions.org/sites/default/files/gaza_10_years_later_-_11_july_2017.pdf (hämtad 2018-11-30)

UN, *The Humanitarian Coordinator Warns of Worsened Crisis in Gaza*, 2018-07-17, <https://www.un.org/unispal/document/humanitarian-coordinator-warns-of-worsened-crisis-in-gaza-ocha-press-release/> (hämtad 2019-03-05)

United Nations Children's Fund (UNICEF), *Children in Israeli military detention*, feb. 2013, https://www.unicef.org/oPt/UNICEF_oPt_Children_in_Israeli_Military_Detention_Observations_and_Recommendations_-_6_March_2013.pdf (hämtad 2019-03-13)

UNICEF, *Unicef calls for the protection of children in the Gaza Strip*, 2018-04-10, <https://www.unicef.org/mena/press-releases/unicef-calls-protection-children-gaza-strip> (hämtad 2019-03-19)

UNICEF, *Children in the State of Palestine*, nov. 2018, <https://www.unicef.org/sop/media/341/file> (hämtad 2019-03-13)

UNICEF, *Poverty Drives Child Labour in Gaza*, 2017-07-20, https://www.unicef.org/protection/oPt_97039.html (hämtad 2019-03-14)

United Nations Development Programme (UNDP), *Public Perceptions of Palestinian Justice and Security Institutions*, third edition, 2016-11-01, <https://www.undp.org/content/dam/papp/docs/Publications/UNDP-papp-research-PPS%20eng.pdf> (hämtad 2019-04-09)

UNDP, United Nations Development Group & UN Women, *Strengthening the Rule of Law in the OpT: justice and security for the Palestinian people*, 2018-05-01, mptf.undp.org/document/download/19839 (hämtad 2019-04-05)

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Country of Origin Information on the Situation in the Gaza Strip, Including on Restrictions on Exit and Return*, 2018-02-23, <https://www.refworld.org/pdfid/5a9908ed4.pdf> (hämtad 2018-11-30)

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Health in the Gaza Strip*, odaterad, <https://www.unrwa.org/activity/health-gaza-strip> (hämtad 2019-03-11)

UNRWA, *Demolition watch*, odaterad, <https://www.unrwa.org/demolition-watch> (hämtad 2019-04-11)

UNRWA, *Girls not brides: ending child marriage in Gaza*, odaterad, <https://www.unrwa.org/newsroom/features/girls-not-brides-ending-child-marriage-gaza> (hämtad 2019-03-14).

UNRWA, *Who we are*, (odaterad) <https://www.unrwa.org/who-we-are> (hämtad 2019-05-07)

Utrikespolitiska institutet, *Landguiden: Palestina – Äldre historia* [betaltjänst], 2016-06-17, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/palestina/aldre-historia/> (hämtad 2018-08-29)

Utrikespolitiska Institutet, *Landguiden: Palestina / Modern historia* [betaltjänst], 2018-08-31, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/palestina/modern-historia/> (hämtad 2019-04-17)

Utrikespolitiska Institutet, *Landguiden: Palestina* [betaltjänst], odaterad, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/palestina/> (hämtad 2019-04-17)

United States Department of States (USDoS), *Country Report on Human Rights Practices 2016 - Israel and The Occupied Territories - The Occupied Territories*, 2017-03-03, <https://www.state.gov/documents/organization/265712.pdf> (hämtad 2019-03-23)

USDoS, *Country Reports on Human Rights Practices for 2017 – Israel, Golan Heights, West Bank, Gaza*, 2018-04-17, <https://www.state.gov/documents/organization/277489.pdf> (hämtad 2019-03-23)

USDoS, *2018 Human Rights Reports: Israel, Golan Heights, West Bank, and Gaza - West Bank and Gaza*, 2019-03-13, <https://www.state.gov/documents/organization/289455.pdf> (hämtad 2019-04-09)

US News, *Crossing the Gaza Border for Care*, 2018-05-17, <https://www.usnews.com/news/best-countries/articles/2018-05-17/medical-missions-to-gaza-reveal-collaboration-between-israelis-palestinians> (hämtad 2019-03-12)

Washington Post, *Attacks by Israeli settlers surge as West Bank tensions boil*, 2019-03-06, www.washingtonpost.com/amphtml/world/middle_east/attacks-by-israeli-settlers-surge-as-west-bank-tensions-boil/2019/02/17/5c69f176-2a30-11e9-906e-9d55b6451eb4_story.html (hämtad 2019-04-12)

World Health Organization (WHO), *Right to Health* 2017, 2018, http://www.emro.who.int/images/stories/WHO_Right_to_health_Book_for_web.pdf?ua=1&ua=1 (hämtad 2019-03-12)

WHO, *Health conditions in the occupied Palestinian territory, including east Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan*, 2018-05-18, http://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/WHA71/A71_27-en.pdf (hämtad 2019-03-11)

WHO, *Situation report Occupied Palestinian Territory, Gaza 20-31 January 2019*, 2019, <http://www.emro.who.int/images/stories/palestine/documents/WHO-Health-Cluster-Special-SitRep-20-31-Jan.pdf?ua=1> (hämtad 2019-03-11)

WHO, *WHO Regional Director for the Eastern Mediterranean calls for respecting the right to health of all Palestinians and protection for health care*, 2019-02-27, <http://www.emro.who.int/countries/pse/index.html> (hämtad 2019-03-11)

WHO, *Essential medicines and health products*, odaterad, https://www.who.int/medicines/services/essmedicines_def/en/ (hämtad 2019-03-11)

World Bank, *Gaza Economy on the Verge of Collapse, Youth Unemployment Highest in the Region at 60 Percent*, 2015-05-21, <http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2015/05/21/gaza-economy-on-the-verge-of-collapse> (hämtad 2018-12-05)

World Bank, *Cash-Strapped Gaza and an Economy in Collapse Put Palestinian Basic Need at Risk*, 2018-09-25, <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2018/09/25/cash-strapped-gaza-and-an-economy-in-collapse-put-palestinian-basic-needs-at-risk> (hämtad 2018-12-05)

World Bank, *Economic Monitoring Report to the Ad Hoc Liaison Committee*, 2018-09-27, <http://www.worldbank.org/en/country/westbankandgaza/publication/economic-monitoring-report-to-the-ad-hoc-liaison-committee-september-2018> (hämtad 2018-12-05)

Ynet News, *IDF's year in review: More Gaza rockets, less Israelis killed and wounded*, 2018-12-31, <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-5438298,00.html> (hämtad 2019-03-28)

Zilber, Neri & Al-Omari, Ghaith, *State with No Army, Army with No State – Evolution of the Palestinian Authority Security Forces 1994-2018*, mars 2018,

Washington Institute for Near East Policy,
<https://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/PolicyFocus154-ZilberOmari.pdf> (hämtad 2019-04-04)

7amleh The Arab Center for Advancement of Social Media, *“Hashtag Palestine 2018”: An Overview of Digital Rights Abuses of Palestinians*, mars 2019,
https://7amleh.org/wp-content/uploads/2019/03/Hashtag_Palestine_English_digital_pages.pdf (hämtad 2019-05-15)

7.2. Muntliga källor

Möte med Al Dameer, Ramallah, 2019-02-11

Möte med Al-Haq, Ramallah, 2019-02-16

Möte med Al Qaws, Jerusalem, 2016-10-31

B’Tselem, seminarium i Stockholm, 2019-04-23

Möte med Defense for Children International Palestine, Ramallah, 2019-02-16

Möte med EUBAM Rafah, Tel Aviv, 2019-02-12

Möte med EU POL COPPS, Ramallah, 2016-11-01

Telefonintervju med EU POL COPPS, 2019-04-17

Möte med Gaza Community Mental Health Programme, Gaza City, 2016-10-25

Möte med Gisha, Tel Aviv, 2016-11-02

Möte med Gisha, Tel Aviv, 2019-02-12

Möte med Hamoked, Jerusalem, 2016-11-03

Möte med hbtq-aktivist, Ramallah, 2019-02-15

Möte med Independent Commission for Human Rights (ICHR), Ramallah, 2019-02-14

Möte med ICHR, Ramallah, 2016-10-30

Möte med International Crisis Group, Jerusalem, 2019-02-13

Möte med Kvinna till Kvinna, Jerusalem, 2016-11-01

Möte med Ministry of Health, Ramallah, 2016-11-01

Möte med Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), Jerusalem, 2019-02-11

OCHA, e-post, 2019-03-08

Möte med Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR),
Jerusalem, 2019-02-15

Möte med Palestinian Centre for Human Rights, Gaza City, 2016-10-25

Möte med palestinska inrikesministeriet, Ramallah, 2019-02-14

Möte med Unicef, Jerusalem, 2016-11-03

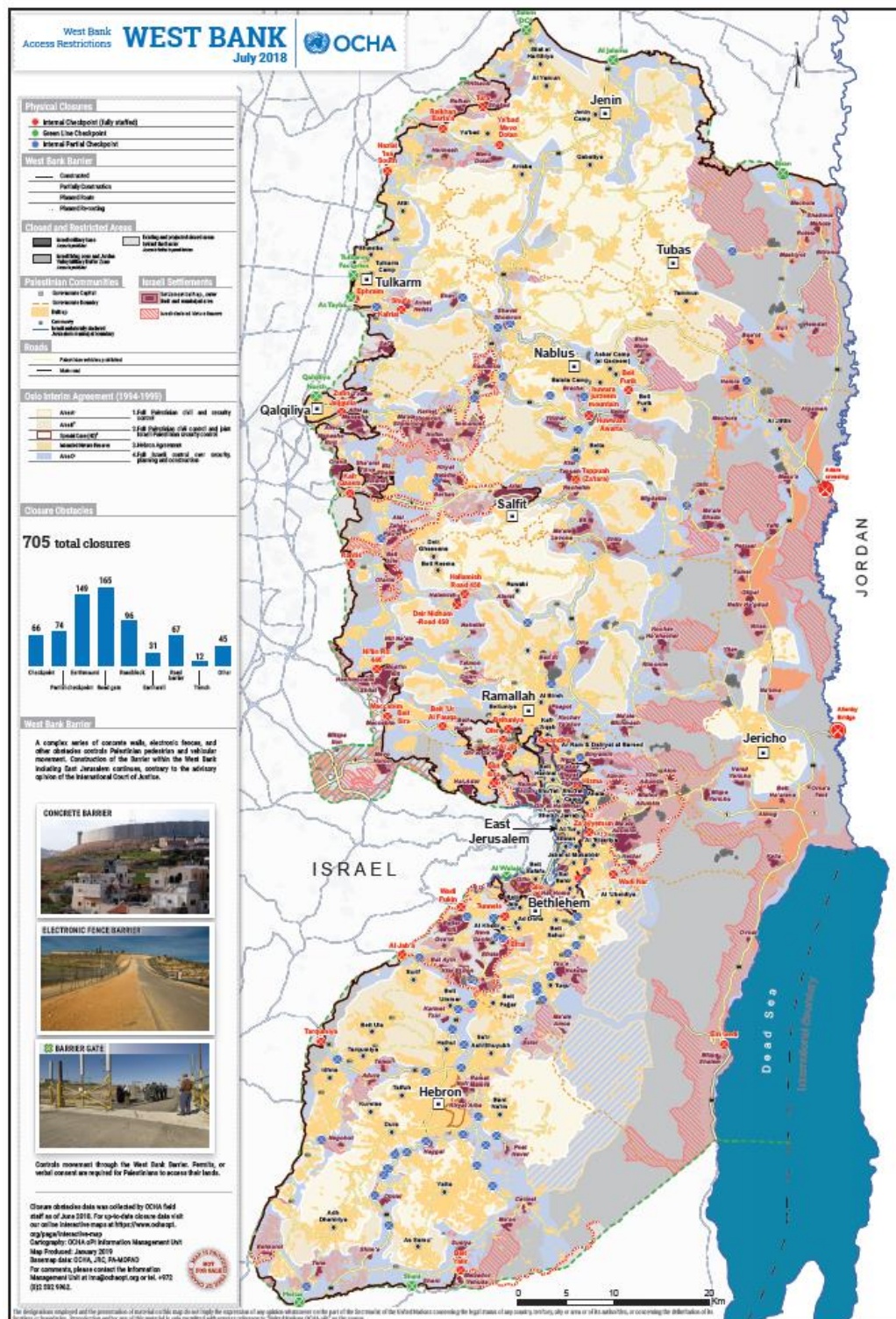
Möte med UNDP, Jerusalem, 2019-02-15

Möte med Women center for legal aid and counseling (WCLAC), Jerusalem, 2016-
11-01

Möte med WCLAC, Jerusalem, 2019-02-13

Bilaga 1

Karta över Västbanken, juli 2018

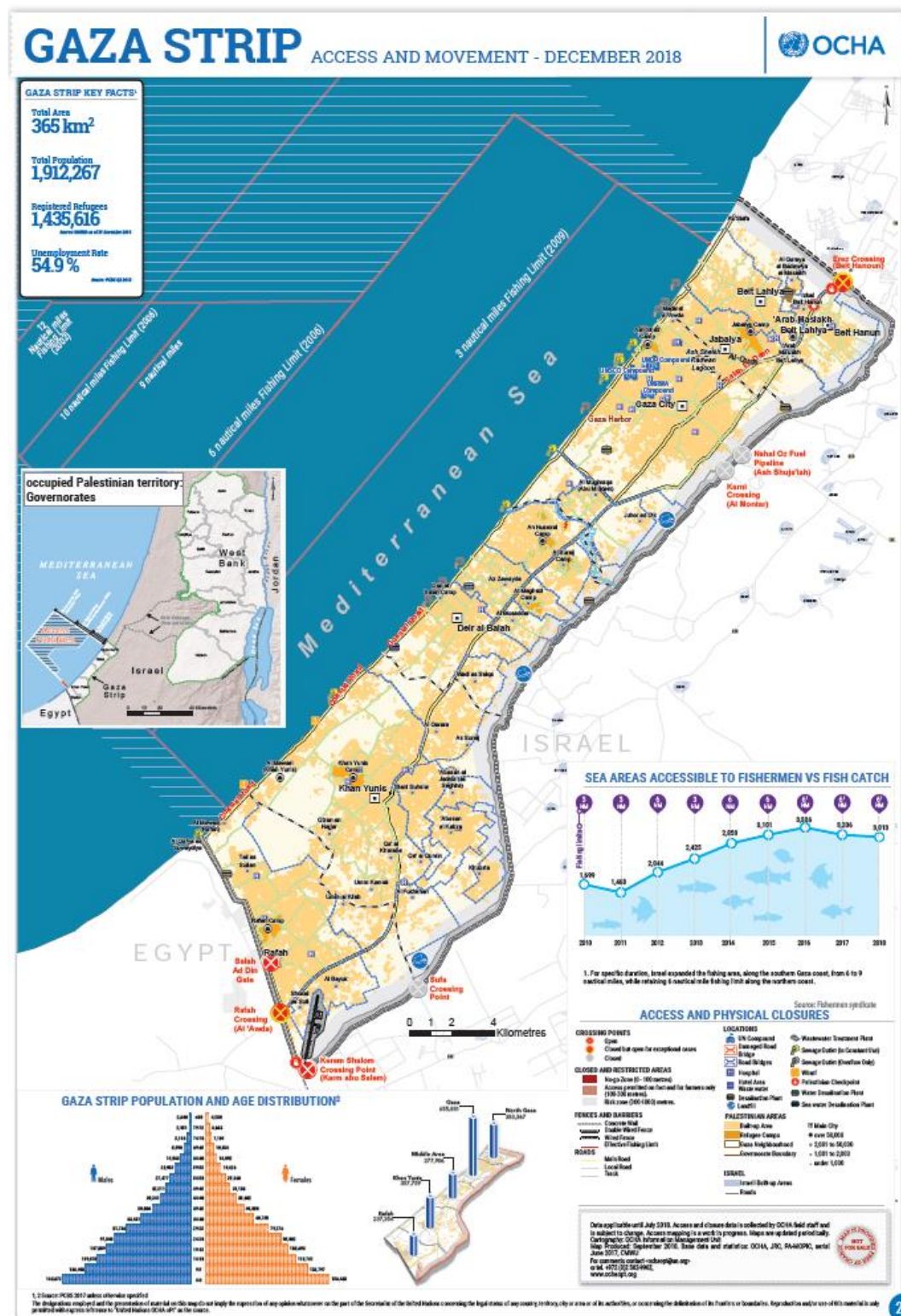

Källa: OCHA.⁵⁵⁴

⁵⁵⁴ OCHA, Maps, 2018-07, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/wb_closure_2_0.pdf (hämtad 2019-04-08).

Bilaga 2

Karta över Gaza, december 2018

Källa: OCHA.⁵⁵⁵

⁵⁵⁵ OCHA, *Maps*, dec. 2018, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_closure_3_0.pdf (hämtad 2019-04-08).

Om Lifos

Lifos är ett center för landinformation och omvärldsanalys. Vi samlar in, analyserar och upprätthåller expertkunskap om länder och regioner från vilka människor söker sig till Sverige.

Lifos mission: Lifos är ett expertorgan, vilket agerar opartiskt och proaktivt för att bidra till rättssäkra och effektiva migrationsprocesser genom tillförlitlig, relevant och lättillgänglig landinformation och omvärldsanalys.

Migrationsverket • 601 70 Norrköping

gb-lifos@migrationsverket.se

<http://lifos.migrationsverket.se> • www.migrationsverket.se